

2024-02-05

Handläggare
Jens Westlund
Telefon: 08-508 21 150

Till
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd
2024-02-22

Nämndens verksamhetsberättelse 2023 Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Förvaltningens förslag till beslut

1. Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner verksamhetsberättelsen med bokslut 2023, inklusive bilagor, och överlämnar den till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
2. Nämnden begär att ackumulerat netto 40,1 mnkr avseende resultatenheterna överförs till 2024.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden redovisar att den bedöms ha uppnått målen för verksamheterna och därför bidragit till måluppfyllelse av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål för år 2023. Före resultatöverföringar redovisas ett underskott med 57,2 mnkr. Efter resultatöverföringar redovisas ett underskott om 14,7 mnkr. Resultatenheterna minskar sina ackumulerade fonder och för med sig en samlad resultatfond om 40,1 mnkr till år 2024.

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats av samtliga avdelningar och samordnats av nämndkansliet och avdelningen för ekonomi och upphandling. Förvaltningen samverkar ärendet med de fackliga organisationerna den 13 februari. Pensionärsrådet behandlar ärendet den 14 februari 2024.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
08-508 22 000
Hagesten-alsvjo@stockholm.se

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	5
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	9
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	9
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid	10
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	12
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst	19
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet	33
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv	42
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	46
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	46
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar	50
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar	53
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer	55
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	58
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	59
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb	61
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med	67
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	70

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	75
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	82
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	90
Uppföljning av ekonomi	95
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	95
Resultatenheter	109
Investeringar	111
Försäljningar av anläggningstillgångar.....	112
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	112
Ombudgeteringar	112
Medel för lokaländamål.....	112
Analys av balansräkning.....	112
Övrigt.....	114
Särskilda redovisningar.....	115
Bedömning av nämndens interna kontroll	115
Systematiskt kvalitetsarbete.....	116
Redovisning av synpunkter och klagomål.....	119
Systematiskt arbetsmiljöarbete	120
Checklista för årlig uppföljning.....	120
Övrigt	121

Bilagor

Bilaga 1 Uppföljning av intern kontroll 2023

Bilaga 2a Klimatinvesteringsmedel Äppelträd

Bilaga 2b Klimatinvesteringsmedel Komprimerande källsorteringskärl

Bilaga 2c Klimatinvesteringsmedel Trädplanteringar lekplatsmiljöer

Bilaga 3a Trygghetsinvesteringsmedel Utegympa Trekantsparken

Bilaga 3b Trygghetsinvesteringsmedel Naturmarksytan vid glasgången Trekanten

Bilaga 3c Trygghetsinvesteringsmedel Dricksvattenposter i Aspudsparken Kristallen och Lugnet

Bilaga 3d Trygghetsinvesteringsmedel Platsaktivering Klackparken

Bilaga 4 GDPR Årsrapport Hägersten-Älvsjö 2023

Bilaga 5 Underlag till förskolerapport 2023

Bilaga 6 Uppföljning öppen fritidsverksamhet 2023

Bilaga 7 Utvärdering lokal miljö- och klimathandlingsplan 2023

Sammanfattande analys

Stadsdelsnämnden redovisar att målen för verksamheterna i huvudsak uppnåtts och därför bidragit till måluppfyllelse av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål för år 2023.

Sammantaget redovisas ett underskott om 57,2 mnkr före resultatöverföringar och ett underskott om 14,7 mnkr efter resultatöverföringar. Nämnden bedömer att 15 av kommunfullmäktiges 16 mål för stadsdelsnämndens verksamhetsområden har uppfyllts helt under året. Huvuddelen av indikatorerna har uppfyllts och aktiviteterna har genomförts. Av 24 nämndmål har 22 uppfyllts helt. Under året har ett ständigt uppföljningsarbete pågått för att förbättra måluppfyllelsen och utveckla ekonomistyrningen.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Stadsdelsnämndens förskolor har under året bedrivit en kvalitativ verksamhet utifrån det nationella läroplansuppdraget och barns rätt till omsorg och lärande. Hög andel legitimerade förskollärare och ett långsiktigt utvecklingsarbete för barns språkutveckling samt likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer bedöms ha legat till grund för det resultat som framkommit i förvaltningens uppföljningar. Barnkonventionens intentioner har genomsyrat undervisningen och goda förutsättningar för barns utveckling av det svenska språket har skapats på förskolorna. Brukarundersökningar visar att vårdnadshavarna varit nöjda med verksamheten, därtill har stadsdelsområdet stadens högsta andel inskrivna barn på förskolan. Under året har förskolans utmaningar med bemanning och lokalförsörjning varit kopplade till det minskade barnantalet i stadsdelsområdet. Befolkningsprognosen visar att antalet barn i stadsdelsområdet kommer att minska till och med 2028.

Stadsdelsnämnderna Hägersten-Älvsjö och Skärholmens regionala råd för funktionshinderfrågor har utvecklat arbetssätt för att utgöra en strategisk och rådgivande roll till nämndernas arbete avseende tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Stadsdelsnämnden har deltagit i utvecklingsarbete inom ramen för Äldrevänlig stad. Bland annat har ett projektområde handlat om att utveckla samarbeten för att äldre ska erbjudas aktiviteter för fysisk, psykisk och social hälsa. Ett annat har handlat om ett pilotprojekt för att målgruppsanpassa ett antal av stadens naturreservat, detta för att öka äldres möjlighet och intresse att besöka reservaten. Nämnden har under året genomfört, med utgångspunkt i handlingsplanen för Äldrevänlig stad, brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder genom att kommunpolisen har besökt pensionärsrådet.

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Nämndens klimatpåverkan från livsmedelsinköp har under året legat en stabil nivå, under nämndens mål och kommunfullmäktiges mål. Personal som arbetar med livsmedel inom daglig verksamhet har fått fortbildning. Det samarbete som under året genomfördes med Openlab i syfte att tillgängliggöra klimatdata har avslutats.

Ytterligare insatser för att minska klimatpåverkan har gjorts under året genom att stadsdelsnämnden har arbetat med det vägledande materialet Hållbara kontor där relevanta funktioner inom deltagit i utbildning.

En åtgärdsplan har under året tagits fram för att konkretisera arbetet.

Verksamheter i nämndens regi som köper in livsmedel har under året arbetet för att nå ambitionshöjningen för indikatorerna "andelen ekologiska livsmedel och måltider" samt "andelen inköpta animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning". Verksamheterna har inte nått upp till kommunfullmäktiges mål och ligger 9 procent respektive drygt 5 procent under målen för indikatorerna. Även om verksamheterna inte når ända upp till målen konstaterar nämnden att det finns en stor kompetens och vilja bland medarbetare som köper in och tillreder livsmedel. Resultaten har under året löpande följts upp tillsammans med enhetschefer, men utmaningarna är många. Höga livsmedelspriser är en av de främsta orsakerna.

Nämndens arbete och insatser för att gynna den biologiska mångfalden har under året bland annat bestått av friställning av ek- och tallmiljöer, betesdjur på Sjöängen samt att skapa förutsättningar för en rik fauna genom att anlägga artificiella bon som exempelvis insektshotell, sandblottor, fågelholkar och mulmholkar. Ett samarbete påbörjades under året tillsammans med SISAB i syfte att främja den biologiska mångfalden på förskolegården. Tillsammans med SISAB har nämnden påbörjat ett arbete för att ta fram ett pedagogiskt material som pedagogerna ska kunna använda i undervisningen.

Under vintermånaderna har nämnden fokuserat på framkomlighet vilket föranlett bättre snöröjning och halkbekämpning. Under året har en noggrannare uppföljning av entreprenaden i samband med snöfall gjorts vilket ledde till att framkomligheten på parkvägarna blev mycket god under året. Under året har ett utvecklingsarbete genomförts för att uppdatera och utbilda rapportörer i Chemsoftverkyget.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder åt alla

Stadsdelsnämnden har prioriterat arbetet med unga vuxna som står långt ifrån arbetsmarknaden för att erhålla arbete genom studier eller praktik. Personer med social problematik har under året erbjudits individuellt utformat stöd vilket syftar till att höja aktivitetsnivån, stärka självkänslan, motivera och förbereda inför en arbetsmarknadsinsats, så som Stockholmsjobb eller offentligt skyddat arbete (OSA).

Stadsdelsnämndens samverkan med Jobbtorg har fungerat väl och under året utvecklats ytterligare vilket möjliggör för fler bidragstagare att snabbare nå självförsörjning genom offentligt skyddat arbete eller Stockholmsjobb. Nämnden har utöka samarbetet med Arbetsmarknadsnämnden i syfte att utveckla det gemensamma arbetet och uppdraget, vilket på sikt kommer att bidra till kortare processer för den enskilde på vägen mot egen försörjning. Stadsdelsnämnden har under året tillhandahållit 698 feriejobb i egen regi samt anställt 1022 ungdomar.

Stadsdelsnämnden har arbetat utifrån stadens näringslivspolicy för att stimulera tillväxt och företagande. Under året har platsaktivering genomförts på Liljeholmstorget och Älvsjötorg tillsammans med Liljeholmens företagsgrupp, lokala föreningar och företag. Därutöver har en satsning genomförts för att informera om appen Säkerhetscenter från Svensk Handel.

Under året har krisberedskapen stärkts genom beredskapshöjande insatser, övning och planering. Kontinuitetshöjande aktiviteter som utgått ifrån risk- och sårbarhetsanalysen har legat till grund för stora delar av arbetet, med särskilt fokus på samhällsviktiga verksamheter.

Stadens direktiv till samtliga nämnden och bolagsstyrelser

I kommunfullmäktiges budget 2023 anges direktiv som nämnder och bolagsstyrelser ska arbeta utifrån. Under respektive direktiv lämnas en kort sammanfattning av nämndens arbete.

Långsiktig hållbar ekonomi i en turbulent omvärld

Det rådande världsläget tillsammans med lågkonjunktur, hög inflation, höjda räntor och till viss del pandemins efterdyningar har varit osäkerhetsfaktorer som försvårat såväl budgethållningen som prognosarbetet. Utöver detta till en procentuellt hög nivå på årets lönerrevision, en demografisk utveckling och en våldsvåg som fört med sig många nya placeringar, har sammantaget lett till högre kostnadsnivåer i kombination med utmaningar gällande planering av lokaler, organisation och verksamhet.

Stadsdelsnämnden har under året arbetat för att säkerställa och bidra till en långsiktigt hållbar ekonomi genom en effektiv och ändamålsenlig resursanvändning. Löpande ekonomiska analyser har legat till grund för beslut som tagits och en god prognossäkerhet har säkerställts genom en strukturerad intern samverkan med kontinuerliga avstämningar med budgetansvariga chefer.

Klimatpolitiken - hela stadens ansvar

Stadsdelsnämnden arbetar utefter miljöprogrammet och klimathandlingsplanen vilka implementeras genom en lokala miljö- och klimathandlingsplan.

Innovation, digitalisering och upphandling

Nämndens verksamheter har under året fördjupat sig i olika aspekter och ökad kunskapen kring innovativa arbetsätt. Det innovationsprojekt som genomförts i samarbete med Openlab, i syfte att tillgängliggöra klimatdata, har avslutats. Nämnden har under året arbetat vidare för att hitta lösningar med förhoppning om att påbörja ett uppföljande pilotprojekt under 2024.

Genom att använda stadens gemensamma system för e-handel har nämnden ökat förutsättningarna för att minska klimatpåverkan, göra medvetna inköp, öka avtalstroheten samt förenklat systematisk uppföljning. Stadsdelsnämnden har samverkat med andra nämnder genom gemensamma upphandlingar.

Staden som arbetsgivare

Nämnden har under året arbetat enligt plan inom områdena anställningar, arbetsmiljö, kompetensförsörjning samt chefsuppdrag och ledarskap. Arbetet med heltid som norm, det vill säga att normen vid anställning ska vara tillsvidareanställning på heltid, har fortsatt under året. Genom detta arbete har andelen tillsvidareanställda och heltidsanställda ökat. Andelen timavlönade har minskat. Under året har chefer stärkts inom arbetsgivarområdet genom kontinuerliga utbildningar. Arbetet med att implementera stadens chefsprofil har slutförts. Nämnden har även systematiskt utbildat chefer och skyddsombud inom grundläggande systematiskt arbetsmiljöarbete.

Samverkan för trygg och säker stad

Platssamverkan, den lokala samverkansöverenskommelsen med polisen, med tillhörande åtgärdsplaner, har tillsammans med stadens trygghetsprogram utgjort stommen i stadsdelsnämndens trygghetsarbete.

Under året har nämnden genomfört beredskapshöjande insatser i enlighet med risk- och sårbarhetsanalysen. De åtgärder som identifierades i risk- och sårbarhetsanalysen har legat till grund för de aktiviteter som stadsdelsnämnden har genomfört under året. Även beredskapsarbetet har haft ett tydligt fokus på samverkan mellan stadens nämnder, och under året har flertalet övningar ägt rum.

Samverkan för trygga barn och ungdomar med rättvisa livsvillkor

Stadsdelsnämndens förskoleavdelning och avdelningen för individ- och familjeomsorg har samverkat för att öka kännedomen om varandras verksamheter. Öppna förskolan i Liljeholmen och Älvsjö ingår tillsammans med socialtjänsten i familjecentralsarbetet där samverkan sker med barnhälsovård, barnmorskemottagning m.fl. Samverkan har skett utifrån barnens och vårdnadshavares behov. Introduktionsförskolan har samverkat med aktörer i närområdet där nyanlända familjer har erbjudits introduktion till svensk förskola samt samhället i övrigt. Det särskilda arbetet med att bjuda in den romska minoritetsgruppen till öppna förskolans verksamhet har pågått under året men inga ur målgruppen har skrivits in i förskolan, dock har målgruppen besökt öppna förskolan.

Under året har mötesplatsen för ungdomar och ungdomsmottagningen startat en gemensam verksamhet i Liljeholmshuset. Verksamheten är uppskattad vilket har visat sig i ett ökande antal besökare som även kommer från andra delar av staden och andra kommuner. Samverkan har skett mellan socialtjänst, fritid, skolor och polis i syfte att tidigt identifiera ungdomar i riskzon och erbjuda de insatser som behövs för att bryta utvecklingen. Arbetet har ytterligare stärkts genom särskild samverkan i Älvsjö/Solberga. Ett arbete för att vidareutveckla och införa fler kunskapsbaserade insatser med fokus på ungdomar med kriminell livsstil har pågått under året. Nämnden utökat antalet platser där ungdomar kunnat söka feriearbeten.

Ett Stockholm med hållbar tillväxt

Stadsdelsnämnden har arbetat utifrån näringslivspolicyn som prioriterat stimulera tillväxt och företagande, samt öka tryggheten för företagare. Under året har platsaktivering genomförts på Liljeholmstorget i tre veckor och på Älvsjö torg i två veckor tillsammans med Liljeholmens företagsgrupp, Citycon, JM, lokala föreningar och lokala företag. Aktiviteterna har pågått måndag-fredag de aktuella veckorna.

Nämnden har under året påbörjat ett arbete tillsammans med Arbetsmarknadsförvaltningen i syfte att erbjuda flera sätt att få Stockholmsjobb.

Stockholm som kulturellt centrum

Kultur har integreras i stadsdelsnämndens verksamheter genom att barn har givits möjlighet att möta kultur på förskolan, barn och ungdomar genom fritidsaktiviteter och funktionsnedsatta samt äldre i sina aktiviteter och på boenden.

Föreningars engagemang och verksamhet stöds vidare av stadsdelsnämnden i form av verksamhetsbidrag och arrangörsstöd. Föreningarnas arbete och verksamheter bidrar på flera sätt till stadsdelen utbud av fritidsaktiviteter och kulturprogram.

Samverkan för ökat bostadsbyggande och en hållbar stadsutveckling

Under året har flera planprojekt pågått i stadsdelsområdet och nämnden har deltagit i de större projekten för att säkra tillgången till bland annat bra förskolor, trygga stadsmiljöer och trivsamma välfungerande parker.

En hållbar och demokratisk stad

Stadsdelsnämnden förberett arbete med att uppdatera den lokala utvecklingsplanen som togs fram 2017. Arbetet avbröts när stadsledningskontoret under hösten uppgav att arbetet avstyrts och inväntar nya direktiv. Under året nämndens verksamheter arbetat med stadsdelsområdets invånare och brukare i syfte att öka inflytande och stärka lokal demokrati. Bland annat har flera medborgarförslag utretts, medborgarkontoret har arrangerat temakvällar riktat till nyanlända och en utredning har slutförts avseende att genomföra medborgarbudget. Medborgarbudgeten planeras genomföras under 2024.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

 Uppfylls helt

Analys

Kommunfullmäktige har fem verksamhetsområdesmål för inriktningsmålet. Stadsdelsnämnden har formulerat åtta nämndmål som ska bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål om "Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden". Stadsdelsnämnden bedömer att inriktningsmålet har uppfyllts helt.

Nämnden konstaterar att alla fem verksamhetsområdesmål och åtta nämndmål bedöms uppfyllas helt under året. Av de 31 indikatorerna - som mäter och ligger grund för måluppfyllnaden - uppfyller 15 stycken målet, 14 uppnås delvis och två stycken uppnås ej. Av 46 aktiviteter har 40 genomförts, fem stycken är pågående och en är ej genomförd.

Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på resultat för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål har nåtts och att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter har genomförts.

Parklekarna har varit en samlingsplats för alla med särskilt fokus på barn och deras vårdnadshavare. Verksamhetens inriktningar djur och natur, lek och rörelse samt kultur har varit uppskattade, vilket visat sig genom ett stort antal besökare. Parklekarna Kristallen och Lugnet hade under året i snitt 2400 besök per månad och är nu bemannade även under helger. Vippan har haft begränsat öppethållande på grund av renovering. Parklekarnas verksamhet har i stor utsträckning nått både flickor och pojkar.

Liljeholmshuset som öppnade i februari har erbjudit ungdomsmottagning dagtid och mötesplats för ungdomar kvällstid. Verksamheten har haft ett ökande antal besökare, även från andra stadsdelsområden och kommuner. Övriga mötesplatsers arbete har pågått enligt plan. Fritidsledarna har utökats i syfte att kunna bedriva utökad verksamhet med mer generösa öppettider. Lovaktiviteter så som paddling, improvisationsteater, gocart, ridning, djurklubb, tjejeforum, mindfulness, basketturnering och utflykter har genomförts, liksom dagläger med inriktning animation och textil. Sju kulturprojekt har genomförts och verksamheten har bland annat samarbetat med studieförbundet vuxenskolan och idrottsföreningar. En musikstudio har byggts upp under hösten. I samarbete med Farsta stadsdelsförvaltning har disco för unga med funktionsnedsättning arrangerats vid åtta tillfällen under året.

Jämställdhet

Nämnden har bidragit till ökad jämställdhet och jämlikhet genom att arbeta förebyggande och bidra till trygg och meningsfull fritid för såväl unga flickor som pojkar. Detta genom att erbjuda aktiviteter för olika målgrupper. Stadsdelsnämnden har under året bland annat samverkat med Hammarby fotboll för att bidra till stärkt hälsa och välmående för ungdomar genom att erbjuda spontanfotboll. En analys av närvaron har visat att aktiviteter som särskilt lockar flickor samt unga med funktionsnedsättning behöver utvecklas vidare.

Barns rättigheter

Nämnden har bidragit till att stärka barns rättigheter genom att arbeta för en meningsfull fritid. Under året har feriearbetare bidragit till utvecklingen av ungdomsverksamhet bland annat genom idéer till innehåll samt genom att designa gardiner och renovera möbler. Genom ungdomarnas delaktighet har verksamheten kunnat anpassas utifrån målgruppens egna behov och idéer, och på så sätt bidragit till en mer ändamålsenlig verksamhet.

Agenda 2030

Verksamhetsområdesmålet har bidragit särskilt till att uppnå följande mål i Agenda 2030: Mål 3: God hälsa och välbefinnande, Mål 4: God utbildning för alla, Mål 5: Jämställdhet, Mål 10: Minskad ojämlikhet och Mål 16: Fredliga och inkluderade samhällen. Under perioden har en rad aktiviteter genomförts. Till exempel har diplomutbildning genomförts för hbtqi+ som har syftat till att stärka kunskapen om normer och inkluderande bemötande. Samverkan har stärks mellan aktörer såsom ungdomsmottagning, socialtjänst och polis för att tidigt identifiera barn och unga som riskerar en ogynnsam utveckling.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kulturnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med fastighetsnämnden utforma en strategi för användande och utveckling av parkleksverksamheten och användning av parkleksbyggnader	2023-01-01	2023-06-30	

Nämndmål: Barn och ungdomar erbjuds en jämlik, meningsfull och trygg fritid

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målen nås genom att mötesplatser för ungdomar erbjuder både öppen, riktad och platsobunden verksamhet. Fritidsverksamheterna anpassas för att inkludera alla med särskilt fokus på unga flickor, nyanlända, hbtqi+-personer samt ungdomar med funktionsnedsättning. Verksamheterna arbetar förebyggande och använder kunskapsbaserade metoder för att vara trygga, jämlika och drogfria. Parklekarna riktar sig till barn upp till tolv år och erbjuder ett varierat utbud av aktiviteter, grönytor för lek och bollspel samt plaskdammar. Inriktningen har fokus på kultur, djur och natur samt lek och rörelse. Dialoger med deltagande unga sker i form av olika råd som en del i verksamhetsutvecklingen. Samarbete sker med civilsamhället för att kunna erbjuda en bred och flexibel verksamhet vad gäller idrott, kultur och bildning, utifrån målgruppens behov och önskemål.

Förväntat resultat

- Fler barn och ungdomar deltar i mötesplatsernas och parklekarnas verksamhet.
- Ett rikt och varierat kultur- och fritidsutbud för barn och ungdomar finns i stadsdelens park och fritidsverksamheter
- Fritidsverksamheterna är jämlika och trygga.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnås och att aktiviteten har genomförts under året.

Parklekar

Verksamhetens inriktningar djur och natur, lek och rörelse samt kultur har varit uppskattade vilket visat sig genom ett stort antal besökare. Parklekarnas verksamhet har i stor utsträckning nått både flickor och pojkar. Stockholms stads strategi för parklekar har bidragit till att ge

riktning för parklekarnas arbete med att ge stadens barn och unga en meningsfull fritid och tillgång till trygga parklekar. Utvecklingsarbetet avseende parklekarna har utgått från strategin.

Mötesplatser för unga

Liljeholmshuset, som både erbjuder mötesplats för unga och ungdomsmottagning, öppnade i februari. Där har planerade och återkommande aktiviteter bland annat inom kultur, hälsa, träning, demokrati och delaktighet arrangerats. Den ökade tillgängligheten efter flytten från Aspudden och Midsommarkransen till Liljeholmen är troligtvis orsaken till att det skett en ökning av besökare också från andra stadsdelsområden och kommuner. Inom övriga mötesplatser har ordinarie fritidsverksamhet för unga bedrivits. Verksamheterna har utvecklas i dialog med ungdomarna och erbjudit en aktivitetsbaserad, platsbunden och öppen verksamhet. Fritidsledare har under året påbörjat ett arbetssätt som innebär att lotsa ungdomar till förvaltningens egen fritidsverksamhet och till externa fritidsaktiviteter. Under året har lovaktiviteter så som bland annat pilbågespel, kajakpaddling, höghöjdsbana, fotboll, basketturnering genomförts i samverkan med aktörer från civilsamhället.

"Kalejdo", fritidsverksamhet för målgruppen hbtqi+ har utökats och arrangerats en gång per vecka. Fritid-, parklek och fältverksamhet har hbtqi+-diplomerats under året. "Kosmos" för målgruppen unga med funktionsnedsättning har erbjudits vid två tillfällen per vecka och discot "Saturnus" har erbjudits vid åtta tillfällen i samarbete med Farsta stadsdelsnämnd. Under sommaren erbjöds dagkollet "Superkosmos" för unga med funktionsnedsättning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska utreda hur öppettider och bemanning kan öka samt se över möjligheten till samlokalisering gällande parklekar och mötesplatser för ungdomar	2023-01-01	2024-08-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på att förväntat resultat på underliggande nämndmål och att målen i kommunfullmäktiges indikatorer till stor del har uppnåtts. I bedömningen har även vägts in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter har genomförts under året.

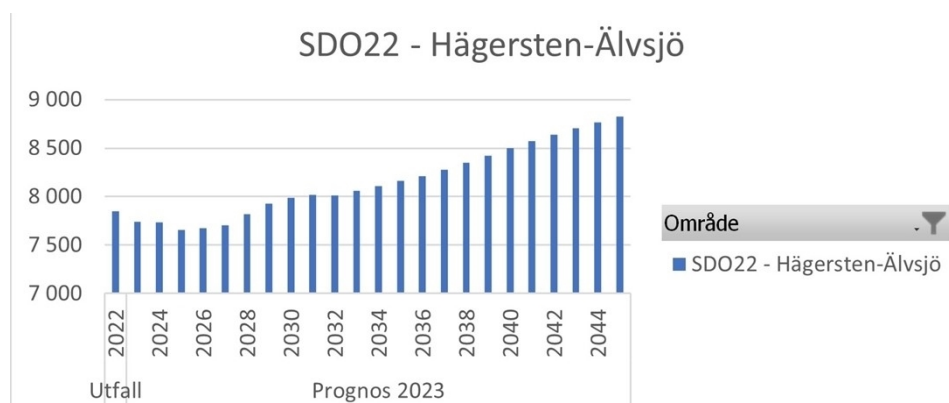
Indikatorerna för verksamhetsområdet som avser andel förskollärare uppnås helt. Även indikatorn som avser barn per anställd uppnås och jämfört med föregående år har det skett en förbättring då antal barn per anställd har sjunkit något detta år. Kvarvarande indikatorer som avser barngruppernas storlek samt förskollärartäthet, uppnås inte fullt ut men jämfört med föregående år har stadsdelen under 2023 närmast sig kommunfullmäktiges mål gällande barngruppsstorlek. Rektorer har kontinuerligt fortsatt att vidta åtgärder vid sammansättning av

barngrupper utifrån barnens åldrar och individuella behov, resurstilldelning, arbetslagets sammansättning och kompetens samt lokalens storlek och utformning. Ytterligare åtgärd har varit att organisera undervisningen så att barn delas in i mindre grupper under större delen av dagen. Det faktiska antalet närvarande barn i grupperna påverkas också av barns ledigheter och sjukdomsfrånvaro vilket sammantaget bidrar till bedömningen av att målet anses vara till fullo uppnått.

Verksamheten har haft en hög andel legitimerade förskollärare, 37,4 procent i förhållande till kommunfullmäktiges mål om 33 procent. Systematisk uppföljning och tjänstefördelning har skett för att säkerställa att legitimerade förskollärare undervisar i alla barngrupper. Under året har det endast varit tretton av 314 barngrupper som tillfälligt saknat legitimerad förskollärare. Åtgärder för att säkerställa undervisning enligt läroplanen har genomförts i samtliga barngrupper.

Ett prioriterat område i staden såväl som nationellt har varit att öka inskrivningsgraden i förskolan. Vid senaste mätningen 31 december 2023 var 96,2 procent barn i ålder 2 -5 år inskrivna i stadsdelsområdets förskolor, varav 76,6 procent inom kommunal verksamhet, vilket är en ökning med drygt fyra procentenheter jämfört med föregående år.

Befolkningsprognosen för 2023 – 2045 visar en fortsatt minskning i barnantalet i åldersgruppen 1–5 år i stadsdelsområdet likväl som i staden som helhet. Den negativa trenden antas fortsätta till år 2028 med som lägst 7 656 barn år 2025. Från och med år 2028 prognostiseras stadig ökning i barnantalet fram till år 2044, vilket illustreras med hjälp av grafen nedan.

Under året har minskningen varit märkbar på enheterna, och totalt har 24 av 334 avdelningar varit tillfälligt stängda under hösten 2023 på grund av minskat barnantal. Förskolans förutsättningar att erbjuda kvalitativ undervisning och omsorg har även påverkats av utmaningar med rekrytering av utbildade barnskötare samt lagändringar som påverkat vikarietillsättning. Barns särskilda behov har generellt sett blivit mer omfattande och har därmed krävt anpassningar i både bemanning, arbetssätt, strukturer samt medarbetares kompetens. Ovanstående faktorer, i synnerhet barntappen, har haft stor påverkan på enheternas ekonomiska förutsättningar under året.

2023 års prioriterade utvecklingsområden har varit hållbart ledarskap och medarbetarskap, tillgänglig och inkluderande förskola samt språkutvecklande utbildning och undervisning. Arbetet med aktiviteter kopplade till utvecklingsområden har under året pågått och samtliga har genomförts enligt plan.

Årets förskoleundersökning visar på fortsatt hög nöjdhet hos vårdnadshavare inom de olika indexområden som undersökningen avser. Av de svarande är 90 procent nöjda med förskolans arbete inom området normer och värden och 81 procent är nöjda med arbetet för barns utveckling och lärande. Resultatet för staden som helhet är detsamma som för stadsdelsområdets kommunala förskolor.

Goda exempel

Leda som arbetslag - ledarskap och yrkesroller i förskolan

I augusti 2023 startades en långsiktig kompetensutvecklingssatsning om ledarskap och medarbetarskap i förskolan som har omfattat alla yrkeskategorier i arbetslaget, med utgångspunkt i förskollärares läroplans uppdrag.

Språkutveckling och likvärdig förskola

Förvaltningens uppföljning har visat på ett intensivt arbete med att fortsätta utveckla barnens läs- och lärmiljöer. Hög kompetens i språkutvecklande arbetssätt och förskolans demokratiuppdrag finns bland stadsdelsområdets förskollärare och ledning, och den språkutvecklande undervisning som barnen mött under sin förskoletid har delats med mottagande skolor vid överlämningstillfällen.

Tillgänglig förskola

Under året har flera förskoleenheter deltagit i Skolverkets kompetensutveckling ”Tillgänglig förskola”. Utbildningen har syftat till att bredda deltagarnas kunskap om hur förskolan kan bidra till att varje barn får ledning och stimulans i lärandet utifrån sina förutsättningar och behov. Flera enheter har uppgett att utbildningen bidragit till mycket positiva resultat, till exempel att de handledande samtal som hållits inom ramen för utbildningen bidragit till att det kollegiala lärandet utvecklats inom enheten.

Nationella minoriteter

På förskolan Smeden har avdelningen fortsatt att erbjuda undervisning på finska. Förskollärare med språkkompetens och tidigare erfarenhet av språkutvecklande arbete på minoritetsspråk har under året rekryterats till avdelningen.

I samverkan med grundskoleavdelningens projektledare för romsk inkludering startades ett projekt under 2022 i syfte att introducera romska familjer för öppna förskolans verksamhet. Målet var att besöken på öppna förskolan skulle leda till att fler barn från målgrupper börjat i ordinarie förskoleverksamhet. Hittills har inga familjer inom den aktuella målgruppen sökt förskoleplats inom ordinarie verksamhet, dock har fler besökt öppna förskolan.

Barns rättigheter och Agenda 2030

Stadsdelsnämndens arbete har bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 4. God utbildning till alla, Mål 5. Jämställdhet och Mål 10. Minskad ojämlikhet.

Barns rätt till inflytande och rätt att uttrycka sig har legat till grund för utbildningen, där barns åsikter, tankar och idéer påverkat undervisningens innehåll. Förvaltningens uppföljningar under året har visat på att arbetslagen planerat undervisningen utifrån Barnkonventionens intentioner samt läroplanens demokratiska uppdrag. Mer om det arbetet beskrivs under nämndmålet Alla barn i förskolan utvecklar sin förståelse för grundläggande demokratiska värden i en inkluderande utbildning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	37,4 %	2,5 %	34,8 %	39,5 %	33 %	33 %	VB 2023
  Antal barn per grupp	16,6 barn/avd.			17,2 barn/avd.	15	15	VB 2023
Analys Årsmålet om 15 barn per grupp nås inte i tertiet. Dock noteras en minskning av antal barn per grupp från 17,2 till 16,6 barn per grupp. Förvaltningens bedömning är att det kommer vara svårt att nå målet om 15 barn per grupp utan negativ påverkan på målet om budget i balans. Rektorer fortsätter kontinuerligt vidta åtgärder vid sammansättning av barngrupper och utgår från barnens ålder och individuella behov, resurstilldelning, arbetslagets sammansättning och kompetens samt lokalens storlek och utformning. Ytterligare åtgärd är att organisera undervisningen så att barn delas in i mindre grupper under större delen av dagen. Det faktiska antalet närvarande barn i grupperna påverkas av barns ledigheter och sjukdomsfrånvaro och varierar således dagligen.							
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,89 st			5,47 st	4,9	4,9	VB 2023
  Förskollärartäthet	16 st				15,5 st	15,5	VB 2023
Analys I nuläget är det 16 barn per förskollärare vilket är en viss förbättring jämfört med tertialrapport 1 då det var 16,1 barn per förskollärare. Förskollärartäthet följdes inte som indikator 2022 varpå historisk uppföljning inte är möjlig i nuläget.							
Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse				
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden samt i samråd polis och boende verka preventivt för att öka tryggheten i skolan. Den samverkan ska ske på samma sätt gentemot fristående skolor	2023-01-01	2023-12-31					
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla stödet till elever med funktionsnedsättningar som går ut gymnasieskola och gymnasiesärskola	2023-01-01	2023-12-31					
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan förbättra elevhälsans organisation för förskola, grundskola och gymnasieskola, samt utreda möjligheten att införa nyckeltal för elevhälsan	2023-01-01	2023-12-31					
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med SISAB, förskolenämnden, stadsbyggnadsnämnden och stadsdelsnämnderna införa lekvärdesriktlinjer för förskolegårdar och skolegårdar. Riktlinjerna ska säkra tillräckliga yttorlekar	2023-01-01	2023-12-31					

Nämndmål: Alla barn i förskolan stimuleras och lär utifrån sina förmågor i en utbildning med likvärdig och tillgänglig lärmiljö

● Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att utbildningen bedrivs i likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer som uppmuntrar till kommunikation, lek och utforskande. Social, pedagogisk och fysisk miljö skapar tillsammans förutsättningar för barns lärande och utveckling. Språkutvecklande arbete ligger som ett raster över hela utbildningen. Rektor leder och samordnar det pedagogiska arbetet och organiserar de strukturella förutsättningarna för utbildningen. Förskolläraren ansvarar för att undervisning bedrivs i enlighet med målen i läroplanen. Arbetslaget genomför utbildningen utifrån sina respektive uppdrag.

Gemensamt framtagna stöddokument anger riktning för utbildningen och undervisningen inom prioriterade områden som likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer, språk, digitalisering, kultur, måltider och fysisk aktivitet.

Förväntat resultat

Utbildningen ger varje barn förutsättningar att utveckla:

- Nyfikenhet, kreativitet och lust att leka och lära
- Ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts. Bedömningen baseras på uppföljning av de aktiviteter som genererats utifrån målformuleringen. Uppföljningarna visar att enheterna kontinuerligt arbetar med att utveckla förskolornas läs- och lärmiljöer, samt att kompetenshöjande insatser i pedagogiskt ledarskap genomförts i tio av stadsdelens tolv förskoleenheter.

Aktiviteter för att utveckla likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer har pågått på alla förskolor utifrån respektive förskolas behov och förutsättningar. Syftet har varit att ge barnen bästa förutsättningar att utveckla sin nyfikenhet, kreativitet samt lust att lära. Arbetet har även innefattat att tillgängliggöra lärmiljön utifrån ett inkluderande perspektiv för att tillgodose barns särskilda behov.

Det långsiktiga arbetet med och för barns språkutveckling har gett effekter på barns talspråk och ordförråd, samt förmåga att leka med ord, uttrycka sig, argumentera och kommunicera. Förutsättningar för det har getts både i utformningen av de fysiska och pedagogiska lärmiljöerna samt genom att prioritera aktiviteter som högläsning och boksamtal. Fördjupade arbeten om lek och dramatisering har gjorts i många arbetslag, vilket gett barnen möjlighet att utveckla sin kreativitet och använda fler uttrycksätt.

Förskolans vårdnadshavare har varit generellt nöjda med förskolans språkutvecklande arbete. Avseende den pedagogiska lärmiljön och dess tillgänglighet samt förskolans förmåga att uppmuntra barn till lek, utveckling och lärande har 87 procent av vårdnadshavarna varit nöjda och 86 procent upplevt att deras barn uppmuntrats till att utveckla sitt språk.

Den kompetenshöjande insatsen för förskollärare och arbetslag med fokus på ledarskap startade i augusti 2023 och kommer fortgå de kommande två åren. Syftet med den är att utveckla förskollärarens och övriga arbetslagets medvetenhet om förhållningssätt, strukturer och metoder som främjar ett kollegialt lärande med utgångspunkt i läroplansuppdraget.

Nämndens arbete med att utreda hur läroplansmålen systematiskt kan följas upp under barnets hela förskoleperiod har fortgått under perioden, kommande år summeras erfarenheter från detta arbete i syfte att definiera fortsatt riktning i arbetet. Ett behov av att addera indikatorer som förmått att bidra till breddade perspektiv på förskolans kvalitet har framträtt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen utforma och genomföra kompetenshöjande insatser för förskollärare och arbetslag i pedagogiskt ledarskap utifrån läroplansuppdraget.	2023-01-01	2025-06-01	
 Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen utreda hur arbetet med läroplansmålen under hela förskoleperioden kan utvecklas.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämndens förskoleenheter ska fortsätta utveckla sina läsmiljöer och lärmiljöer med fokus på drama, musik, berättande och skapande.	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Alla barn i förskolan utvecklar sin förståelse för grundläggande demokratiska värden i en inkluderande utbildning

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att förskolans arbete med normer och värden präglas av barnkonventionens intentioner i en inkluderande utbildning för alla barn. Utbildningen skapar likvärdiga möjligheter för alla barn att uttrycka sina tankar och åsikter för att ha inflytande över sin vardag. Utbildningen är trygg och säker, riktlinjerna i Säker förskola, där arbetet med Aktiva åtgärder är en del, är vägledande i det arbetet. Rektor säkerställer att alla barn får det stöd de behöver för sin utveckling inom ramen för förskolans uppdrag. Undervisningen kännetecknas av lek, språk samt hållbar utveckling, där barnens förmågor och intressen tas tillvara i undervisningens utformning.

Gemensamt framtagna stöddokument anger riktning för utbildningen och undervisningen inom prioriterade områden som likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer, språk, digitalisering, kultur, måltider och fysisk aktivitet.

Förväntat resultat

Utbildningen ger varje barn förutsättningar att utveckla:

- Självständighet och tillit till sin egen förmåga
- Förmåga att fungera enskilt och i grupp, samarbeta, hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt att ta ansvar för gemensamma regler

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts. Bedömningen baseras på uppföljningar av de aktiviteter som genererats utifrån målformuleringen. Uppföljningarna visar hur arbetet med aktiva åtgärder fortlöper systematiskt. Vissa enheter har uttryckt behov av att ytterligare systematisera arbetet för att löpande levandegöra det i undervisningen, och även inom detta målområde har ett behov av kompletterande indikatorer som speglar måluppfyllelse framträtt.

Arbetslagens planeringar och dokumentationer av undervisningstillfällen visar på att barn har getts förutsättningar att utveckla självständighet och tillit till sin egen förmåga, samt att förstå rättigheter och skyldigheter och öva sig på att samarbeta och hantera konflikter, enskilt och i grupp. Undervisningsplaneringarna har utgått ifrån Barnkonventionen och läroplanens demokratiuppdrag. Runt hälften av förskoleenheterna har använt SPSM:s och Skolverkets moduler som stöd i utvecklingsarbetet kring tillgängliga och inkluderande lärmiljöer.

Arbetslag har fått handledning och stöd av specialpedagog, psykolog och talpedagog utifrån genomförd behovskartläggning. Stöd har getts kring exempelvis hur språkstimulerande element kan föras in i den fysiska lärmiljön, hur den sociala lärmiljön kan förändras för att bättre stödja barn som har svårigheter med känsloreglering, eller hur den pedagogiska lärmiljön kan upplevas av barn med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.

Stadsdelsnämnden har i samverkan med utbildningsnämnden under året sju satt nya rutiner för övergångar mellan förskola och skola. Det har inneburit en klusterorganisation som knyter samman ett antal förskolor till mottagande skolor och skapar utrymme för kollegialt utbyte och överlämning mellan skolformerna. Skolverkets material Hitta språket har använts som bas i samtalet kring bedömning av barns språkutveckling i samband med övergången. Samverkan med socialtjänsten om framförallt rutiner för orosanmälan har fortsatt.

Årets förskoleundersökning visar att nöjdheten hos vårdnadshavare avseende trygghet och respektfullt bemötande är hög. 88 procent upplever att barnen har uppmuntrats till att utveckla sina sociala förmågor. 93 procent har instämt i att barnen har getts lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsvariation på förskolan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska fortsätta utveckla arbetet med nationella minoriteters rättigheter.	2023-01-09	2024-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska fortsätta utveckla rutiner för orosanmälan genom samverkan mellan förskoleavdelningen och avdelningen för social omsorg.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen fortsätta utvecklingsarbetet av övergångar från förskola till grundskola i samverkan med utbildningsnämnden.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen genomföra en behovskartläggning avseende barn i behov av särskilt stöd i syfte att identifiera utvecklings- och stödbehov hos enheterna.	2023-01-01	2023-08-31	
 Stadsdelsnämndens förskoleenheter ska fortsätta utveckla förskolans lärmiljöer som en del i det förebyggande och inkluderande arbetet.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på att förväntat resultat på underliggande nämndmål och att flertalet av målen i kommunfullmäktiges indikatorer har uppnåtts. I bedömningen har även vägt in att av de 12 indikatorerna uppnås 6 helt och 6 delvis samt att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter har genomförts under året.

Samverkan

Under året har planering genomförts och arbete påbörjats för att utveckla "God och nära vård" utifrån externa medel som tilldelats stadsdelsnämnden. Kartläggning för att ta fram aktiviteter i syfte att stärka kompetensen har genomförts för att utveckla samordning. Under året har en ny BUS-organisation kring barn och ungas hälsa etablerats, nya samverkansformer har införts och arbete utifrån framtagna handlingsplan har pågått.

Individ- och familjeomsorg

Inflödet av nya anmälningar och ansökningar, framförallt gällande barn och ungdomar, har varit fortsatt högt. Även antalet beviljade insatser har varit högre än tidigare år till följd av det höga inflödet. Detta förklaras av en komplex problematik hos många barn, ungdomar och deras föräldrar, samt att det saknats tjänster/insatser som svarar upp mot behoven, vilket också medfört ökade kostnader. Ett arbete pågår för vidta åtgärder att få en budget i balans.

Förebyggande arbete

Familjecentralen i Älvsjö är samlokaliserad med barnmorskemottagningen har under året utvecklat sin verksamhet för familjer med barn 0-5 år. Fältassistenterna har arbetat i skolor dagtid och utomhus i stadsdelsområdet på kvällar och helger. Skolsocionomerna samarbetade under våren på årskurs 4-9 på totalt fem kommunala skolor.

En av skolorna har avslutade samarbete under sommaren. Elevernas mående förbättrades och merparten av vårdnadshavarna har varit mycket nöjda med insatsen. Det är i nuläget ingen väntetid för föräldrar som vill gå föräldrastödsprogrammet Komet, vilket är första gången på flera år som samtliga sökande har erhållit plats. Uppföljning med deltagare visar nöjdhet med de föräldrautbildningar som getts. Stödprogrammet "Nätsam" stöd till föräldrar via samverkan mellan socialtjänstens myndighetsutövande del, fältassistenter, skola och polis, har etablerats. Inom ramen för detta har även föräldraskapsstödet "På rätt väg" för fälldrar till barn med bebyggande kriminalitet erbjudits. "Fritid-individ" är en modell som har utvecklats under året och syftar till att lotsa ungdomar i riskzon till meningsfulla fritidsaktiviteter. Behovsstyrda föreläsningar med anledning av det ökade dödliga våldet och särskilda föräldramöten kring ANDTS (alkohol, narkotika, doping, tobak, spel) har hållits.

Insatser

Under året har nämnden prioriterat insatser avseende målgruppen unga kriminella. Nämnden har deltagit i Socialstyrelsens satsning "Insatser för att motverka fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott". En ungdomskoordinator har anställts för att skyndsamt ge insatser och bedriva effektiv samverkan till enskilda. Nämndens stöd till vuxna med kriminell livsstil/avhoppare från kriminella nätverk har utvecklats. Särskilda socialsekreterare har utsetts för att bygga upp och upprätthålla spetskompetens.

Satsningen på Signs of safety har bidragit till att barn, ungdomar och deras föräldrar är mer delaktiga i val och planering av insatser. Arbetsättet har dessutom bidragit till att förhindra flera barn och ungdomar att placeras. Inom ramen för olika statliga satsningar har medel fördelats ut till stadsdelsnämnder och facknämnder. Satsningar har gjorts inom områdena samsjuklighet, ungdomskriminalitet samt rådgivning till föräldrar. Efter att under våren ha beviljats socialfondsmedel har stadsdelsnämnden tillsammans med Skärholmen påbörjat arbetet med att förstärka stöd till familjehem för att motverka omplaceringar.

Verksamheten för personer med skadligt bruk och beroende har implementerat det digitala verktyget Webcare som stärker samverkan med regionen i samband med utskrivning. Stadens socialtjänstenspektörer har granskat förhandsbedömningar gällande LVM konstaterat att nämnden behöver inleda utredning oftare, Inspektionen ligger till grund för fortsatt utvecklingsarbete, till exempel gällande barnrättsperspektiv och våld. Beroendeverksamheten har börjat använda ASI Spel, ett bedömningsverktyg för problematiskt spel om pengar. Relationsvåldscentrum sydväst i Skärholmen samt familjestödsteamet har erbjudit samtalsstöd och gruppverksamhet som riktar sig till barn som upplevt våld i hemmet.

Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Stadsdelsnämnden bedömer att arbetet med att säkerställa rättigheter för personer med funktionsnedsättning i enlighet med Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023 har fortlöpt väl. Flera insatser och aktiviteter har genomförts vilket har bidragit till att förbättra stadsdelsnämndens tillgänglighet och ökat delaktigheten i samhället för personer med funktionsnedsättning. Hägersten-Älvsjö och Skärholmens gemensamma råd för funktionshinderfrågor som etablerades i början av året, har sammanträtt vid åtta tillfällen samt vid två tillfällen tillsammans med nämndernas gruppleddare.

Fokus har under året varit att ta fram rådets nya arbetssätt samt tillsammans med nämnderna hitta nya samverkansformer för att stärka rådets möjlighet till påverkan för personer med funktionsnedsättning i stadsdelsområdet.

Under 2023 har satsning inom Liljeholmens dagliga verksamheter gjorts för att all personal ska delta i valideringsutbildning och fått titeln stödassistent. Under året har arbetet fortsatt med verktyg utifrån det pedagogiska ramverket.

Vad gäller fokusområde ett, som har fokus på arbete och försörjning, uppmärksammas tillgänglighetsaspekterna när nämnden genomför förändringar i sina kontorslokaler. Till exempel vid ombyggnation av kontorsytor och i besöksmiljön, har brukarmedverkan från socialpsykiatrins målgrupp bidragit med nya insikter. Stadsdelsnämnden har även utvecklat samverkan mellan gymnasiesärskolor och daglig verksamhet i syfte att erbjuda praktik, och följer upp detta genom en enkät till de som varit på studiebesök. Den dagliga verksamheten Glasade gången har kommit igång med sin caféverksamhet, Café Glasklart, en yrkesinriktad verksamhet beläget på Konstfack. Café Hitom har ett nytt koncept sedan årsskiftet vilket innebär att det finns två bagerier och att verksamheter i stadsdelen kan beställa bakverk och smörgåsar för avhämtning. Café Hitom har under hösten haft en höstmarknad och i december deltagit i julmarknad på Liljeholmstorget för att marknadsföra verksamheten. Café Glasade Gården har sett över sitt utbud och erbjuder nu mer takeaway till försäljning då flertalet av verksamhetens kunder arbetar i Rådhuset. Detta möjliggör fler arbetsuppgifter till deltagarna.

Ett pågående utvecklingsarbete har syftat till att fler brukare inom LSS-boendena ska ha god kännedom om möjlighet till daglig verksamhet. Under 2023 har dagliga verksamheter informerat stödpersonerna till brukare på boendet samt brukare om möjliga val. Stödpersonerna på boendet har därefter fortsatt motivationsarbetet i brukarens vardag för att därefter följas upp tillsammans med den dagliga verksamheten. Sedan 1 juli 2023 utreder och fattar beställarenheterna beslut om Iwork inom funktionsnedsättning och ALFA inom socialpsykiatri. Detta är insatser som ger den enskilde möjlighet att praktisera på arbetsmarknaden med stöd från respektive verksamhet. Under 2023 har elva beslut om insatsen Iwork till enskilda klienter samt sex beslut om insatsen ALFA.

Avseende det andra fokusområdet som rör barns rätt till utbildning allmänheten informeras om förskolornas tillgänglighet på Jämför service. Förskolan är med i BUS-arbetet i syfte att barn med funktionsnedsättning ska uppmärksammas och få tidigt stöd.

Fokusområde tre rör möjligheten för personer med funktionsnedsättning att röra sig i utemiljön. Stadsdelsnämnden har under perioden tillgänglighetsanpassat Solbryggan vid Långsjöbadet genom att ny asfalt lagts fram till bryggan. I Båtparkens lekplats har ett tillgänglighetsanpassat sandlekbord installerats. Ada Nilssons lekplats har rustats upp med fallskyddsunderlag. I Krausparken har en ny trappa anlagts med ramp och räcke. Hertigvägens lekplats har genomgått en total upprustning för ökad tillgänglighet. Den sistnämnda lekplatsen är utrustad med en gummiyta över hela lekplatsen, lekutrustning som innehåller tillgänglighetsanpassade funktioner så som aktivitetstavlor. De två nya utegymmen i Trekantsparken respektive Klackparken, har utformats med tillgänglighetsanpassade redskap och underlag.

Familjerätten sydväst har under året genomfört en satsning på att stärka kunskapen hos familjerättssekreterare om hur de kan använda bildstöd i samtal med barn med funktionsnedsättning. Detta bidrar till att barn med funktionsnedsättning kan ta emot information och göras delaktiga i vårdnadsutredningar utifrån fokusområde fyra.

Nämnden har utvecklat samarbetet mellan den dagliga verksamheten Steget framåt och tidningen Bättre stadsdel om inläsning av lokala nyhetsartiklar. Den dagliga verksamheten Nätverket har ett samarbete med Bio Aspen om tillgänglig bio, och flera dagliga verksamheter jobbar med kulturtidskriften iMago som lyfter funktionshinderperspektivet. Inom stadsdelens verksamhet för budget- och skuldrådgivning, har informationsmaterial reviderats för att bättre anpassas till personer med funktionsnedsättning. Under våren startade verksamheten med studieförbundet Vuxenskolan en FunkisTV-kurs med deltagare från Liljans dagliga verksamhet och Trofast hunddagis. Nämnden har fortsatt med implementeringen av alternativ kommunikation parallellt med en satsning på att öka möjligheten att kunna använda digitala hjälpmedel. Olika former av kognitiva hjälpmedel används för att uppnå brukardelaktighet och för att kunna genomföra enkäter i digital form i brukarnas egna lägenheter. Stadsdelsnämnden har omarbetat information för att möta kraven om tillgänglig digital information i samband med övergången till nytt intranät. Wifi, ipad och datorer finns på grupp- och servicebostäder, träfflokaler och daglig verksamhet. Ett arbete har fortgått med att förstärka de enheter som saknat tillräckligt kraftfull wifi-anslutning i fastigheten.

Triangelns profilboende och Havskattens stödbostad har fått medel att använda till hälsofrämjande insatser utifrån fokusområde fem och sju. Alla aktiviteter som utförs i förvaltningens träfflokaler och inom socialpsykiatrins sysselsättningsverksamhet bekostas av fondmedel. Grupp- och servicebostäder satsar på kulturella aktiviteter och erbjuder insatser för att stärka individens sociala nätverk och för att hjälpa individen att bibehålla sina förmågor. Insatser kring individens kost och motion och deltagande i stadens olika kulturella aktiviteter prioriteras på särskilda boenden.

Vad gäller fokusområde sex, rätten till individuellt stöd, har beställarenheten för funktionsnedsättning ett fortgående arbete med systematisk uppföljning av insatsen boende med särskild service för vuxna. En tvärgrupp arbetar med ett stödmaterial kring suicidprevention. Steget framåt's dagliga verksamhet har erbjudit VIP-kurser till deltagare för att förebygga våld i nära relationer. Kursen går ut på att medvetandegöra och stärka personens självbestämmande och hantera känslor.

Jämställdhet

Medarbetare har under året gått utbildningen FREDA som handlar om att upptäcka och bedöma våldsutsatthet. En rutin gällande samverkan i så kallade "Islandsärenden" - samverkan mellan socialtjänst och polis, har stärkt insatser till våldsutsatta vuxna och barn.

Barns rättigheter

Arbete med att stärka barns rätt till delaktighet och inflytande har genomförts. Barnrättsnätverket, som består av barnrättsombud inom individ- och familjeomsorgen respektive funktionsnedsättning och socialpsykiatri, har genomfört nätverksträffar.

Att öka barnrättsombudens kunskap om barns rättigheter har prioriterats och stadsdelsnämndens barnrättssamordnare har deltagit i olika nätverk och försett barnombuden med information från utbildningar och omvärldsbevakning. Vidare har kollegiegranskning och internkontroller prioriterats för att säkerställa barnrättsperspektivet i handläggning av barn- som vuxenärenden. Barnombuden har under hösten deltagit i en kompetensutveckling med stadens barnombudsman samt arrangerat en barnrättsvecka.

Familjerätten Sydväst har implementerat en ny utredningsmall som ger stöd i arbetet med att beakta barnets bästa genom att tydliggöra barnkonventionens olika artiklar. Ett utvecklingsarbete för med att stärka barns möjlighet till information som barnen förstår samt möjlighet att framföra åsikter har fortlöpt. Familjerätten har erbjudit gruppverksamheten "BIFF" (barn i föräldrars fokus) som stödjer föräldrars samarbete kring gemensamma barn. Fältassistenterna har genomfört skolprogrammet ROS (Respekt och självrespekt) på 16 skolor samt arbetat uppsökande under skolloven. Barnkonsekvensanalyser har genomförts i ärenden som rör barn eller vuxna med barn.

Agenda 2030

Verksamhetsområdesmålet bidrar till följande mål i Agenda 2030: Mål 1: Ingen fattigdom, Mål 2: Ingen hunger, Mål 3: God hälsa och välbefinnande, Mål 4: God utbildning för alla, Mål 5: Jämställdhet, Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, Mål 10: Minskad ojämlikhet, Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion. Nämnden bidrar till mål 1, ingen fattigdom, och mål 8, anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, genom att stötta brukare och deltagare att komma ut i arbetslivet eller i fortsatta studier. Under perioden har flera deltagare inom den dagliga verksamhet Glasade gången fått arbete inom den ordinarie arbetsmarknaden.

Nämnden har också tagit emot ett flertal Stockholmsjobbare som bidrar i verksamheterna genom exempelvis matlagning och städning. Under perioden har förvaltningen bidragit till mål 5, jämställdhet, genom ett särskilt fokus på att stärka kunskapen om våld i nära relationer. Ett förvaltningsövergripande nätverk om våld i nära relation har startat upp under perioden. Inom verksamheter som hanterar livsmedel fortlöper arbetet med att klimatanpassa livsmedelsinköpen.

Med utgångspunkt från Stockholm stads program mot våld 2021-2025 finns ett nätverk på stadsdelsnämnden som konkretiserar frågor och aktiviteter som kan kopplas till stadens arbete mot våld i nära relation. Deltagare inom daglig verksamhet har genomfört utbildningen Viktig intressant person (VIP) som syftar till att stärka personens rätt till självbestämmande genom att synliggöra rätten till sina känslor och åsikter.

Skolsocionomernas uppdrag bidrar särskilt till mål 4, god utbildning för alla, genom att arbeta med ungdomar med hög skolfrånvaro. Skolsamordnarna för placerade barn har också bidragit till denna Agenda 2030-mål. Flertalet elever med hög frånvaro får stödinsatser genom ungdomsstöd/familjebehandling med sociala tjänstehundar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	26,5 %	24,3 %	28,9 %	22,4 %	22 %	24 %	VB 2023
  Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	89 %	92 %	88 %	88 %	94 %	öka	2023
Analys: Utfallet visar på en viss förbättring sedan föregående år. Stadens snitt är 85 procent. Verksamheterna informerar och pratar om diskriminering och vart brukare kan vända sig om de känner sig diskriminerade.							
  Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	86 %	89 %	85 %	91 %	97 %	öka	2023
Analys: Utfallet har försämrats sedan föregående år och ligger under årsmålet. Stadens snitt är 87 procent. Verksamheterna informerar och pratar om diskriminering och vart brukare kan vända sig om de känner sig diskriminerade.							
  Andel brukare som är nöjd med sin insats - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	86 %	86 %	86 %	86 %	85 %	80 %	2023
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	92 %	89 %	93 %	90 %	90 %	2023
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	79 %	78 %	81 %	83 %	79 %	79 %	2023
  Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (socialpsykiatri)	80,8 %	76,9 %	83,33 %	61,9 %	62 %	Tas fram av nämnd	2023
  Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk)	84,38	86,4 %	77,8 %	56,2	100 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys Årets enkät besvarades av 32 brukare vilket är fler än föregående år (16 svar). Fler män än kvinnor svarade, vilket sannolikt beror på att fler män än kvinnor är aktuella för insatser gällande missbruk. Som komplement till enkäten har intervjuer hållits vilka gett närmare beskrivning vad som bidrar till förbättrad situation hos enskilda och förbättringsområden. Intervjuerna har visat på stor nöjdhet samt information i samband med vissa insatser behöver utvecklas.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (våld i nära relation)	100 %	100	100		100 %	Tas fram av nämnd	2023
  Andel placerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	68,18	66,67 %	70 %	68,97	75 %	75 %	VB 2023
<p>Analys: Årets resultat har inte förbättrats sedan föregående år. Flertalet av de som inte når målen, har neuropsykiatrisk funktionsnedsättning samt långvarig skolproblematik. jämfört med barn som inte är placerade, har dessa barn oftare har en bakgrund som inte gynnat deras skolgång. Trots mycket stöd finns placerade barn som inte uppnår målen. Det finns ingen signifikant skillnad mellan pojkars och flickors skolresultat, det finns därför inte behov av en jämställdhetsanalys. Ytterst få av barnen placerade i institutionsvård går i grundskolan varför en avidentifierad jämförelse mellan familjehemsplacerade respektive institutionsplacerade barn inte går att göra utifrån resultatet.</p> <p>Åtgärder Dessa barn är ofta i behov av tvärprofessionellt stöd varför det är viktigt att enheten fortsatt satsar på att skapa SIP-planer tillsammans med skola och region.</p>							
  Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	65,47	62,5 %	69,42 %	75,49	80 %	Tas fram av nämnd	VB 2023
<p>Analys: Orsakerna är bland annat att det finns tal- och kommunikationssvårigheter, att barnet har en funktionsnedsättning eller att barnet varit för litet. Vad gäller åldersgrupperna 0-5 år är resultatet fortsatt under målet eftersom det är svårt förklara för barnet varför de är föremål för en utredning. Familjeenheten har arbetat med barns delaktighet genom att bland annat implementera metoden Signs of Safety och sett att användning av barnsamtalsverktyg ökat under året. Enkätverktyget Viewpoint, har bidragit till att barn görs delaktiga.</p>							
  Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	72 %	86 %	61 %	71 %	90 %	Tas fram av nämnd	2023
<p>Analys: Resultatet har förbättrats något sedan föregående år men skillnaden mellan kön är tydlig. Enkäten visar liksom nationella enkäter att kvinnor generellt är otryggare än män. Nämnden kommer att arbeta med trygghetsskapande åtgärder inom LSS-verksamheterna. Verksamheterna kommer i de individuella samtalen som hålls med varje brukare ta upp trygghetsfrågor genom att prata om vilka behov som varje enskild brukare har.</p>							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna förbereda för en centralisering av hälso- och sjukvården inom socialpsykiatrins bostäder med särskild service från den 1 januari 2024	2023-01-01	2023-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna samla och följa statistik över antal ansökningar, beslut och avslag avseende ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson i syfte att säkerställa likställighet	2023-01-01	2023-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden vidareutveckla skolsociala team i hela staden, samt utöka socialtjänstens närvaro i skolan, fritidshem och fritidsklubbar	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Barn och ungdomar har goda uppväxtvillkor

● Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom samverkan, kunskapsbaserat förebyggande arbete, tidiga och samordnade insatser samt intensivt stöd till barn och ungdomar och deras föräldrar med stora behov. Arbetet omfattar såväl familjerättsliga frågor och uppsökande fältarbete som insatser med och utan biståndsbeslut. Informationsutbyte mellan socialtjänst, polis och andra relevanta myndigheter fungerar väl i syfte att barn och ungdomar får rätt stöd i rätt tid. Kompetensutveckling erbjuds samarbetsaktörer vad gäller orosanmälningar. Arbetssättet Signs of safety kommer att fortsätta implementeras i verksamheten.

Barn i behov av stöd är delaktiga i sin utredning och får insatser med god kvalitet. Medarbetare är drivande i arbetet avseende jämställdhet, jämlikhet samt barns rättigheter.

Förväntat resultat

- Färre ungdomar hamnar i missbruk, kriminalitet och drabbas av psykisk ohälsa.
- Barn och ungdomar i behov av stöd, upptäcks tidigt och erhåller ett kunskapsbaserat stöd
- Barn och ungdomar får tidiga och samordnade insatser.
- Föräldrar erbjuds stöd och får verktyg för föräldraskap.
- Stadsdelsnämnden och samverkansaktörer har god kännedom om orosanmälningar och hur sekretess/informationsutbyte kan ske.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat har uppnåtts och de av nämnden framtagna aktiviteterna har genomförts under året. Den största utmaningen är att få till en budget i balans inom verksamhetsområdet, vilket också inkluderar personalförsörjning.

Förebyggande arbete

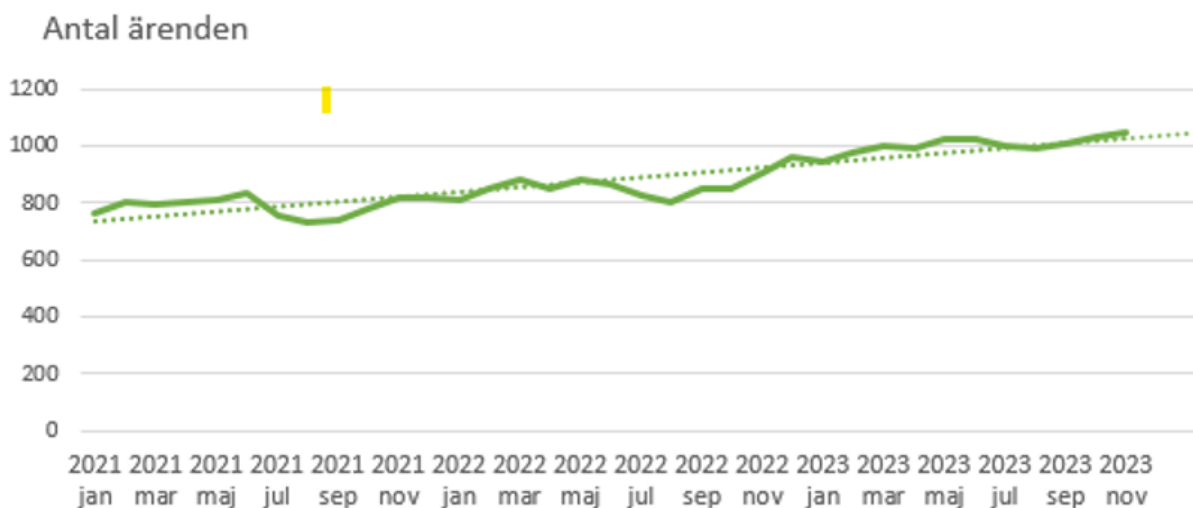
Familjecentralerna har bedrivit ett aktivt uppsökande arbete och erbjudit föräldraskapsstöd. Öppna förskolor har fått ett flertal besök där föräldrar fått information om familjecentralernas insatser och aktiviteter. Föräldrarådgivarna har medverkat i föräldragrupper på BVC i Fruängen. Nya arbetssätt där BVC-sjuksköterska och föräldrarådgivare gör gemensamma hembesök hos familjer har fallit väl ut och kommer att införas i ordinarie arbetssätt. En broschyr om föräldrarådgivning på familjecentraler har spridits. Under året har föräldrarådgivarna på familjecentralerna träffat föräldrar till 369 barn. Råd- och stödsamtal erbjuds även av familjebehandlarna som finns i stadsdelens egen öppenvårdsverksamhet. Samtalen är förebyggande och kräver inget biståndsbeslut. Familjebehandlarna har under året träffat föräldrar till 58 barn och ungdomar. Uppföljning visar bland annat att 42,5 procent inte behöver mer stöd och att 22,5 procent hänvisats att söka biståndsbedömt stöd via socialtjänsten. Genom ett intensifierat arbete med att erbjuda föräldrastödsprogrammet Komet har nämnden för första gången på flera år kunnat erbjuda alla plats till alla föräldrar som stått i kö.

Föräldrastödsprogrammet På rätt väg har erbjudits till enskilda föräldrar med barn/ungdomar i riskzonen för kriminalitet.

Under året har tre skolsocionomer arbetat med sammanlagt 39 elever och deras föräldrar. Skolsocionomerna samarbetade under våren på årskurs 4-9 på totalt fem kommunala skolor. En av dessa skolor avslutades till sommaren då skolan inte hade möjlighet att prioritera insatsen och samverkan och fortsatte arbeta med egna arbetsätt. Samtliga elever har skattat sitt mående högre efter avslutad insats och flertalet föräldrar är mycket nöjda med insatsen.

Handläggning av ärenden

Under året har 5 293 anmälningar/ansökningar/begäran om yttranden inkommit gällande barn och ungdomar, (jmf 4 306 år 2022), vilket innebär att antalet ökat med 23 procent. Vid en vidare analys framkommer att antalet har ökat sedan år 2021. Orsaken till ökningen bedöms bero på aktiv samverkan och ökad medvetenhet om barns rättigheter bland anmälnings-skyldiga. Många verksamheter haft fokus på barns rättigheter och utvecklat sitt arbete utifrån ett barnperspektiv. Detta i kombination med samhällsutvecklingen och att antalet familjer ökat i stadsdelsområdet, att andra aktörer och huvudman inte förmår att möta barns behov och ohälsa samt handläggningstekniska faktorer (Socialtjänstrapporten 2022).

Trots ett stadigt ökat inflöde, slutförs merparten av förhandsbedömningarna och utredningarna i rätt tid. Av förhandsbedömningarna genomfördes 75 procent inom tidsgräns 14 dagar och eftersom inflödet samtidigt ökat, visar analysen på att handläggningen effektiviserats. Även antalet pågående ärenden (utredningar och insatser) har ökat med 11 procent jämfört med förra året. Jämfört med år 2021 har antalet pågående ärenden ökat med 18 procent.

Biståndsbedömda insatser

Under sista tertialen har 180 placeringar av barn och ungdomar beviljats. 64 av dessa är placeringar i familjehem. Övriga placeringar görs i jourhem, stödboende, HVB-hem, SiS-institutioner, skyddat boende, behandling i familj och träningslägenhet. Placeringsdygnet och kostnaderna har under året ökat. Det är svårt att hitta jourhem och familjehem som är beredda att ta emot barn och unga med normbrytande/kriminellt beteende. Ofta behöver insatsen

därför förstärkas, vilket medför högre kostnader. Stadsdelen har under året haft flera ungdomar med skyddsbehov utifrån gängkriminalitet. Polisen har signalerat att ett flertal individer måste flyttas från hemorten utifrån detta, där behov av skydd har endast kunnat tillförsäkras på §12-hem eller annat plan i landet/ utomlands. Som alternativ till placering har även lösning i barnens nätverk gjorts. Arbete med att förkorta vårdtiderna görs kontinuerligt. innehållet i genomförandeplaner har förbättrats och höga krav ställs på vårdgivare.

Uppföljning av projektet skolsamordnare, som har fokus på placerade barn, visar att vårdnadshavarna är positiva till att det finns särskild utsedd person som samordnar skolan. Familjeenheten arbetar enligt SAMS-modellen (modell för att säkra samverkan mellan socialtjänst och skolan), och rapporterar till Skolfam (förebyggande arbetsmodell för att stärka skolresultat för barn i familjehem), för att säkerställa att barn som är stadigvarande placerade får fungerande skolgång. Efter att under våren ha beviljats socialfondsmedel har stadsdelsnämnden tillsammans med Skärholmens stadsdelsnämnd har arbetet med att förstärka stödet i arbetet till familjehem och biologiska föräldrar för att motverka sammanbrott och omplaceringar. Arbetsättet Signs of safety har bidragit till att barn, ungdomar och deras föräldrar är mer delaktiga i val och planering av insatser.

Stadsdelsnämnden ingår i stadens implementering av Viewpoint, ett arbetssätt för att öka barn och ungas delaktighet i familjehem. Delar av verksamheten har sedan länge arbetat med detta och under tertiåret har implementering av Viewpoint påbörjats även i placeringsteamet.

Nämnden har tillämnat nya bestämmelser, som kallas lex lilla hjärtat, gällande att alltid särskilt överväga flyttningsförbud när en familjehemsplacering riskerar att upphöra. Detta för att barnets bästa alltid ska vara avgörande i frågor och beslut som rör barnet. Under december månad hölls också en workshop gällande lex lilla hjärtat.

Insatser i egen regi

433 individer har erhållit stöd genom nämndens egna öppenvård (375 år 2022). Under våren uppkom en kö till familjebehandling, där en analys av beviljade insatser ledde till ett arbete för att säkerställa att resurser användes rätt. Arbetet fick önskad effekt i form av minskad kö. Åtgärder som vidtagits för att förbättra uppföljningar gett effekt. 66 procent av personer som avslutat en insatserna i egen öppenvård hade helt eller delvis uppfyllt målen med stödet. Under 2023 aktualiserades närmare 20 barn och ungdomar i intensivteamet, flertalet var pojkar. Ungefär en fjärdedel har under året avslutats med fullt eller delvis uppnådda mål. Behandlingstiden har varat i snitt nio månader. Medel har beviljats hos Brå för att utvärdera metodens effekt och kommer genomföras 2024.

Verksamhetsförändring

Under året har ett arbete för att förändra och utveckla verksamheten inom området barn och unga genomförts. Huvudsyftet med förändringen har varit att skapa förutsättningar för goda resultat till invånarna genom en sammanhållen, flexibel och robust socialtjänst. Ett mål har också varit ett närmare och tydligare ledarskap. Nuvarande Familjeenheten är från januari 2024, verksamhetsområdet "barn, unga och familj".

Samverkan

Färre SIP-möten har genomförts jämfört med förra året och bedöms bero på att flertalet nyanställda inte har gått en utbildning i att hålla i SIP-möten. Tidigare har socialförvaltningen anordnat SIP-utbildningar, men detta har upphört och nyligen ersatts med ett digitalt utbildningsmaterial. Under nästa år kommer egna utbildningar i SIP anordnas för medarbetarna i förvaltningen.

Samverkan med förskolorna har fortsatt under året. Verksamheterna har träffats på nätverksmöten för att informera om insatser som finns inom socialtjänsten och utvecklat arbetssätt hur orosanmälningar ska göras. Informationsträffar har även skett med kommunala skolor med information om anmälningsförfarandet och utredningsprocessen samt hur skolorna identifierar unga i riskzon. Fokus för socialtjänstens och förskolans samverkan har handlat om anmälningsplikt och vad orosanmälningar ska innehålla. Externa träffar har skett med BVC, BUP och grundskolan. Då orosanmälningar sedan i år kan göras digitalt har det lett till ett ökat inflöde.

Familjerätten sydväst har under tertialet fortsatt arbetet med att öka samverkan med andra verksamheter och har under perioden haft samverkansmöten i Hägersten-Älvsjö och i Skärholmen. Sedan årsskiftet kartläggs merparten av alla vårdnads-, boende- och umgängesutredningar enligt Signs of Safety, med syfte att öka rättssäkerheten i bedömning och förslag till beslut.

Våld i nära relationer

Samarbetet mellan polis och socialtjänst utifrån Islandsmodellen har fortgått. Syftet med arbetet är att snabbt och enkelt kunna samverka i de familjer där förövaren inte frihetsberövas, men där barnskyddet är avhängigt att förövaren inte befinner sig i hemmet.

Relationsvåldscentrum sydväst i Skärholmen har erbjudit samtalsstöd och gruppverksamhet som riktar sig till barn som upplevt våld i hemmet. 25 barn har erbjudits stöd via RVC Sydväst. Utöver detta har flera barn även erbjudits trappan-samtal genom familjestödsteamets verksamheter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsnämnden ska förstärka och förbättra insatserna till unga kriminella, med eller utan biståndsbeslut, som ges i egen regi.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Stadsdelsnämnden ska utreda hur det administrativa stödet till handläggare kan stärkas, effektiviseras och förbättras samt se över möjligheten för utveckling och samordning av administrativa processer inom avdelningen för individ- och familjeomsorg.	2023-01-01	2023-08-31	
✓ Stadsdelsnämnden ska vidareutveckla metoder och arbetssätt för att förbättra den psykiska hälsan.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Stadsdelsnämnden söker medel från stadens sociala investeringsfond för arbete med projekt "Förstärkta familjehem" i samverkan Skärholmens stadsdelsnämnd	2023-01-01	2023-06-30	

Nämndmål: Personer med funktionsnedsättning tillförsäkras självbestämmande och möjlighet att kunna delta på lika villkor i samhällets gemenskap genom de insatser som ges

● Uppfylls helt

Beskrivning

Målet uppnås genom att kvinnor och män, flickor och pojkar med fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar tillförsäkras stöd och service genom individuellt anpassade insatser. Erbjudande om insatser utgår ifrån den enskildes egna behov och önskemål med en hög grad av delaktighet i genomförandet. Behovet av stöd för barn och unga vuxna med funktionsnedsättningar tillgodoses bland annat för att säkerställa möjlighet till regelbundet deltagande i fritidsaktiviteter. Personer med en funktionsnedsättning tillförsäkras behövligt stöd och service i form av till exempel boendestöd, gruppboende, sysselsättning, daglig verksamhet och stöd till att få en anställning.

Förväntat resultat

- Invånare med fysisk och psykisk funktionsnedsättning i behov av stöd, erbjuds individuella stödinsatser av god kvalitet
- Personer med funktionsnedsättning får stöd för att delta i samhällets gemenskap och arbetsliv.
- Verksamheterna håller god kvalitet, är rättssäker och likställig samt bidrar till delaktighet.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat har uppnås och att nämndens aktiviteter har genomförts under året.

Myndighetsutövning

I december 2023 var totalt 1 629 personer aktuella vid enheten, vilket är en ökning med 41 personer jämfört med samma period förra året. Ökningen har framförallt skett inom området funktionsnedsättning vuxna. Sedan 1 juli 2023 utreder och fattar beställarenheterna beslut om Iwork inom funktionsnedsättning och ALFA inom socialpsykiatri, insatser som ger en möjlighet att praktisera på arbetsmarknaden med stöd. Under 2023 har elva beslut om insatsen Iwork till enskilda klienter samt sex beslut om insatsen ALFA.

Under året genomförde stadens funktionshindersinspektörer granskning av beslut om boendestöd. Medarbetare inom funktionsnedsättning vuxen har förbättrat delaktigheten vid uppföljning av beslut om boende enligt LSS med stöd av systematisk uppföljning boende (SUBO). Förutsättningarna för ökad delaktighet har förbättrats för barn och ungdomar genom utvecklad kunskap kring bildstöd samt implementering av arbetssättet Signs of safety. Under året har verksamheten fokuserat på att stärka kunskaperna om våld i nära relationer. En tvärgrupp har arbetat med suicidprevention med inriktning på att stärka friskfaktorer genom insatser. Verksamheten har beviljats LUM-medel till en satsning som syftar till högre delaktighet bland personer inom socialpsykiatri som bor på HVB-hem eller bostad med särskild service.

Daglig verksamhet

Under året har Liljeholmens dagliga verksamheter besökt på gymnasiesärskolor och gymnasieämbets för att ge information om verksamheterna samt föra dialog om vilken inriktning som efterfrågas av eleverna som kan vara framtida deltagare. Detta för att på bästa sätt kunna anpassa verksamheten efter behov och efterfrågan. Verksamheten har även utvecklat deltagarnas genomförandeplaner genom att matcha uppdrag, önskemål och strävan efter att deltagarna ska ha minst ett mål som handlar om att öka eller bibehålla självständighet. Under året har brukarmöten vidareutvecklats genom att deltagarna själva får vara med och hålla i dessa, och lyfta fram synpunkter om vad de har för önskemål vad gäller aktiviteter framåt. Under våren har den dagliga verksamheten Nätverket, startat ett samarbete med nättidningen Bättre stadsdel som bevakar stadsdelen Hägersten-Älvsjö. Nätverkets deltagare läser in utvalda artiklar av tidningen och gör dem mer tillgängliga. Nätverket deltar i en nystartad arbetsgrupp som ska tillgängliggöra nyheter och information som stadsdelsförvaltningen förmedlar.

I mars startade en daglig verksamhet kurs där deltagarna lär sig tv-produktion med Studieförbundet Vuxenskolan. Deltagarna lär sig att vara både framför och bakom kameran. På en nystartad kurs för seniorer diskuteras frågor som pension och sysselsättning. Båda dessa kurser är populära och har gett ny kunskap och känsla av delaktighet. Örnsbergs dagliga verksamhet har arbetat med den kommunikativa miljön i verksamheten i syfte att arbeta med varje deltagares självständighet. Särskilda kort som underlättar kommunikation med enskilda deltagare har utvecklats. Med dessa kan personal och deltagare "pekprata" för att förstå varandra. Gruppboenden Röda stugan har erbjudit daglig verksamhet för ett fåtal brukare. De har under året valt att söka daglig verksamhet utanför gruppboendet och i samband med detta utvecklades den dagliga verksamheten.

Café Glasklart har startat upp sin verksamhet på Konstfack och tagit över driften av deras café. Glasade gångens digitaliseringsgrupp har fortsatt med arbetet med implementering av fler QR-koder och digitala underlag som kan användas i verksamheten. Samarbete med gymnasieskolorna har stärkts och verksamheten har under våren haft flera praktikanter.

Grupp- och servicebostäder

Stadsdelsnämnden har prioriterat metoder och arbetssätt som säkerställer att brukarna har ett reellt inflytande över hur deras insats utförs. Brukarnas inflytande garanteras genom att genomförandeplaner upprättas i samarbete med varje brukare. Brukarens önskemål dokumenteras genom materialet, Mitt behov av stöd och service, som är ett förtydligande till varje persons beställning och genomförandeplan. Medarbetare som saknar grundläggande gymnasieutbildning inom yrkesområdet har erbjudits och påbörjat utbildning till stödassistent i samarbete med Socialförvaltningen. Inom grupp- och servicebostäder har arbetet fortsatt med implementering av alternativ kommunikation parallellt med en satsning på att öka möjligheten att konkret kunna använda digitala hjälpmedel genom att ytterligare förstärka de bostäder som saknar tillräckligt kraftfull wifi-anslutning i fastigheten. Detta kommer att öka brukardelaktighet och förbättra möjligheten att genomföra enkäter i digital form, då det kan ske i brukarnas egna lägenheter med digitala hjälpmedel.

Verksamheten har under innevarande år intensifierat planeringsarbetet inför öppnandet av en ny gruppbostad, Kabelverket, som öppnar våren 2024 i nya Älvsjöstaden.

Stödinsatser och aktiviteter inom socialpsykiatri

Triangelns profilboende och Havskattens stödboende har fått stimulansmedel för hälsofrämjande insatser med huvudsakligt fokus på rörelse och fysisk aktivitet. Brukarna har deltagit i planeringen av vad pengarna ska användas till. Aktiviteter som har utförts vid träfflokalerna Folkparken och Kravatten samt på sysselsättningsverksamheten Lilla skafferiet, har varit välbesökta och uppskattade av deltagarna. Fyra brukarråd har hållits under året.

Kyrkogatans gruppbostad avvecklades under året. Alla brukare som bodde på gruppboenden har flyttat till andra bostäder inom staden som de själva har valt.

Våld i nära relationer

Den dagliga verksamheten Steget framåt, har erbjudit kurs för att förebygga våld, viktig intressant person (VIP). Kursen går ut på att medvetandegöra och stärka personens självbestämmande och hantera känslor. Beställarenheten för funktionsnedsättning har inlett ett utvecklingsarbete med använda screeningsverktyget FREDA-kortfrågor vid möten med brukare.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsnämnden ska se över möjligheten att arrangera någon form av öppet hus för dagliga verksamheter i egen regi.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Stadsdelsnämnden ska skapa fler insatser och stärka arbetet med att ge brukare/deltagare stöd och möjlighet att komma ut på arbetsmarknaden.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Stadsdelsnämnden ska utreda möjligheterna att tillsammans med lokala medieaktörer skapa lättillgänglig kommunikation om lokala händelser.	2023-01-01	2023-08-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet så att invånare med funktionsnedsättning bättre kan delta i hälsofrämjande aktiviteter på fritiden.	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Vuxna invånare lever ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar

● Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att personer får stöd utifrån egna förutsättningar för att kunna delta i samhällets gemenskap och leva ett självständigt liv. Insatser i egen regi erbjuds i ett tidigt skede vilket minskar risken för att större åtgärder behöver erbjudas på längre sikt. Samarbetet om samsjuklighet prioriteras och samordning med Region Stockholm är avgörande för att ge ett sammanhållet stöd. Barnrättsperspektivet beaktas alltid när en förälder aktualiseras hos socialtjänsten så att barnets behov kan tillgodoses.

Vuxna och barn som är utsatta för våld i nära relation eller utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck upptäcks och får stöd samt erbjuds insatser. Stöd att förändra sitt beteende erbjuds till våldsutövare.

Den som vill lämna en kriminell livsstil erbjuds professionellt stöd genom en första kontakt inom 24 timmar. Rutinen för avhoppare ska vara känd i stadsdelsnämnden och samarbetsaktörer.

Förväntat resultat

- Vuxna med beroendeproblematik får stöd att hantera sin livssituation och leva ett självständigt liv.
- Stöd ges till invånare som utsätts för våld, anhöriga till våldsutsatta samt till personer som utsätter andra för våld.
- Den som vill lämna en kriminell livsstil får stöd att göra det.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts helt. Bedömningen grundas på att årets resultat och att nämndens aktiviteter har genomförts under året.

Beroende

För invånare med beroendeproblem har motiverande samtal utan biståndsbeslut erbjudits och 35 enskilda personer har tagit del av det. I december fanns 355 pågående ärenden med biståndsbeslut. Stadens socialtjänstinspektörer har genomfört en granskning av förhandsbedömningar vid LVM-anmälan. Resultatet visade att stadsdelsnämndens samverkan fungerar väl och att vissa utvecklingsområden finns. Resultatet ligger till grund för det fortsatta utvecklingsarbete som har påbörjats till exempel gällande barnrättsperspektiv och våld.

Våld i nära relationer

Relationsvåldscentrum sydväst (RVC) har erbjudit stöd och behandling till våldsutsatta, våldsutövande personer samt stöd till barn som upplevt våld. Antalet personer som varit aktuella för insatser i verksamheten ökade under 2023 jämfört föregående år. Utvecklingsmedel från Socialstyrelsen för att utveckla arbetet för stadigvarande boende för våldsutsatta har beviljats. En samordnare på RVC har drivit arbetet, vilket har skett i samarbete med Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd.

Avhoppare

Andelen personer och anhöriga som önskar stöd för att lämna en kriminell livsstil har ökat. För att möta det ökade behovet har nämndens verksamheter utvecklat sina arbetssätt samt stärkt samordningen med berörda samverkanspartners.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska skapa förutsättningar för en tillgänglig, trygg och trivsamt besökscentrum på Telefonvägen	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys Förarbetet är gjort och ett förslag finns för utformning och ombyggnad för besöksmiljön på plan 9.			
 Stadsdelsnämnden ska skapa möjligheter att ge öppna insatser utan biståndsbeslut för personer med beroendeproblematik	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska stärka samordning för personer som utsätts för relationsvåld samt insatserna för våldsutövare	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska utveckla arbetet mot välfärdsbrott	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på att underliggande nämndmål nåtts. I bedömningen har även vägts in att tre av kommunfullmäktiges tio indikatorer uppnåtts helt, sex delvis och en nås inte alls. Därtill har nämndens aktiviteter pågått enligt plan.

Äldrevänlig stad

Stadsdelsnämnden har deltagit i utvecklingsarbetet inom ramen för Äldrevänlig stad. Ett projektområde har handlat om att utveckla samarbeten för att äldre ska erbjudas aktiviteter för fysisk, psykisk och social hälsa i samverkan med stadsdelsnämnderna, idrottsnämnden och kulturnämnden. Med utgångspunkt i handlingsplanen för Äldrevänlig stad har nämnden genomfört brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder. Det har skett genom att trygghetsstrategi och representanter från två lokalpolisområden besökt pensionärsrådet för att ge aktuell information om hur äldre kan skydda sig mot brott. Äldre har under året bjudits in för att delta i trygghetsvandringar och trygghetsinventeringar som genomfört. Åtgärder har även skett genom att löpande sprida information via kontaktkanaler mellan stadsdelsnämnden och pensionärsråd, pensionärsföreningar samt äldreomsorgens verksamheter.

Stadsdelsnämnden har ingått i ett pilotprojekt för att målgruppsanpassa ett antal av stadens naturreservat. Projektet har letts av trafikkontoret och nämnden har bidragit till att stärka Älvsjöskogens naturreservat som målpunkt för äldre.

Goda exempel

DöBra - Ett nationellt forskningsprogram i syfte att utveckla kompetens och stärka individer och personal för att bättre kunna hantera frågor som rör livets slutskede. Särskilda boenden inom äldreomsorgen har använt sig av verktygen, DöBra-kortleken och DöBra-filmer, i utvecklingsarbetet.

Inom ramen för God och nära vård har stadsdelsnämndens hemtjänst haft ett samverkansprojekt tillsammans med Regionens primärvårdsrehabilitering. Hemtjänstpersonalen har fått

stärkta kunskaper om kost och nutrition för att på så vis identifiera de äldre som visar tidiga tecken på undernäring eller risk för undernäring. De äldre har erbjudits kontakt med dietist inom primärvårdsrehabiliteringen för en utredning. Inom ramen för God och nära vård har en samordnare anställts med uppdrag att ta fram en handlingsplan.

Under sommaren har arbetet med att utveckla utomhusaktiviteter inom äldreomsorgens särskilda boende resulterat i att de äldre har kunnat ta del av bland annat promenadgrupper, sommarcafé, besök till närliggande konditori samt utflykter till olika platser i och utanför stadsdelsområdet.

Jämställdhet

Äldreomsorgens insatser har utgått ifrån den äldres individuella behov och att vården och omsorgen har varit personcentrerad. Jämställdhetsarbetet har varit integrerat i såväl biståndsbedömningen som i verksamheterna. I biståndsbedömningen har en intervjuguide använts som stöd i utredningsarbetet där vikten av att ställa könsneutrala och jämställda frågor tas upp.

På vård- och omsorgsboende, servicehusen, dagverksamheterna och mötesplatserna har olika aktiviteter erbjudits som passar både män och kvinnor och där den äldre också har haft möjlighet att välja aktiviteter utifrån sina intressen och önskemål.

Nationella minoriteter

Äldreomsorgens har under året arbetat för att uppmärksamma nationella minoriteters rättigheter genom att beställarenheten lämnar ut information om nationella minoriteters rättigheter vid hembesök. Äldreomsorgen har vid behov erbjudit finsktalande personal. Inom verksamheterna har minoriteters högtidsdagar uppmärksammas, tillgång till en finsk litteratursamling har funnits samt finsk karaoke varje vecka.

Agenda 2030

Verksamhetsområdesmålet har särskilt bidragit till att uppnå följande mål i Agenda 2030: Mål 2: Ingen hunger, Mål 3: God hälsa och välbefinnande, Mål 5: Jämställdhet samt Mål 10: Minskad ojämlikhet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	84 %	84 %	84 %	84 %	87 %	87 %	2023
Analys Årsmålet uppnås delvis. Nämndens utfall är samma som stadens snitt på 84 procent. Utfallet visar inte på någon skillnad mellan könen. Enheterna arbetar vidare med att involvera den äldre i utformningen av sina insatser.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	73 %	75 %	72 %	73 %	79 %	79 %	2023
Analys Årsmålet nås delvis och nämndens utfall är fyra procentenheter lägre än stadens resultat på 77 procent. Utfallet visar på en mindre skillnad mellan könen där fler män upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs. I helårsrapporten från kvalitetsuppföljningen på individnivå är resultatet 80 procent som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs. Förvaltningens vård och omsorgsboende fortsätter sitt arbete med att göra den äldre delaktig i utformningen av sina insatser.							
  Andel seniorer som är nöjda med tillgången till information om Stockholm Stad och dess verksamheter	26 %				65 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys Årsmålet nås inte. Indikatorn avser resultat från exploateringskontorets medborgarpanel. Totalt deltog 900 personer varav 84 från Hägersten-Älvsjö. Nämndens resultat är sju procentenheter lägre än stadens på 33 procent. Statistiken är inte uppdelad på kön. 58 procent svarar att de inte vet då de aldrig har sökt information.							
  Andel äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser	61 %				65 %	65 %	2023
Analys Årsmålet nås delvis. Indikatorn avser resultat från exploateringskontorets medborgarpanel. Totalt deltog 900 personer varav 84 från Hägersten-Älvsjö. Nämndens resultat är en procentenhet högre än stadens på 60 procent. Statistiken är inte uppdelad på kön.							
  Andel äldre som anger att de känner till stadsdelens aktivitetscenter och mötesplatser	66 %				65 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys Statistiken är inte uppdelad på kön.							
  Andel äldre som på det hela taget är nöjda med möjligheten att ta del av ledarledd idrott/motion i Stockholm	69 %	76	63		68 %	Tas fram av nämnd	2023
  Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	93 %	93 %	91 %	98 %	93 %	93 %	2023
  Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	83 %	83 %	83 %	83 %	86 %	86 %	2023
Analys Årsmålet uppnås delvis. Nämndens utfall är samma som stadens snitt på 83 procent. Utfallet visar inte någon skillnad mellan könen. I helårsrapporten från kvalitetsuppföljningen på individnivå är resultatet 87 procent som upplever att de är nöjda. Förvaltningens hemtjänst arbetar vidare med att öka nöjdheten genom olika åtgärder som ökad personalkontinuitet och fast omsorgskontakt för de äldre.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	73 %	75 %	72 %	75 %	82 %	82 %	2023
Analys Årsmålet uppnås delvis. Nämndens utfall är fyra procentenheter lägre än stadens snitt på 77 procent. Utfallet visar på en mindre skillnad mellan könen där fler män upplever att de är mer nöjda. I helårsrapporten från kvalitetsuppföljningen på individnivå är resultatet 86 procent som upplever att de är nöjda med sitt vård och omsorgsboende.							
  Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	11,5			11,8	10	Max 10 personer	2023
Analys Årsmålet uppfylls delvis. Indikatorn mäter antal personal en hemtjänsttagare i ordinärt boende med minst två besök om dagen möter under 14-dagarsperiod. Förvaltningens resultat avser resultat i privat och kommunal regi. Hemtjänsten arbetar vidare med att höja kontinuitet genom att se över schemaplanering samt bemanna in vikarier i samma arbetsgrupper. Stadens snitt är på 11,7.							

Nämndmål: Äldre har ett tryggt, hälsosamt och självständigt liv samt en god personcentrerad vård och omsorg

 Uppfylls helt

Beskrivning

Äldres hälsa och välbefinnande ska stå i fokus, med utgångspunkt i ett salutogent förhållningssätt, för äldreomsorgens verksamheter och insatser.

Äldreomsorgens förebyggande arbete är viktigt för att motverka ofrivillig ensamhet och isolering. Äldreomsorgen har 10 mötesplatser varav två aktivitetscenter för alla äldre över 65 år i stadsdelsområdet. Genom Seniorhälsans verksamhet erbjuds ett välorganiserat och brett utbud av olika aktiviteter, och äldreomsorgen fortsätter att utveckla möjligheter till ökat samarbete med pensionärsorganisationerna, föreningar och civilsamhället. Arbetet med hälsa och motion fortsätter att utvecklas i samarbete med vårdcentralerna och för att nå ut till äldre som inte är kända av äldreomsorgen.

Verksamheterna arbetar efter stadens mat- och måltidspolicy med fokus på måltidsmodellen Five Aspects Meal Model (FAMM). Arbetet med maten och måltiden är viktig för att förebygga undernäring samt bibehålla en god hälsa hos de äldre där äldreomsorgens dietist har en viktig roll. I samarbete mellan hemtjänst och primärvårdsrehabiliteringen pågår ett utvecklingsarbete där personal inom hemtjänsten ska bli bättre på att identifiera äldre som löper risk för undernäring. Inom vård och omsorgsboende och servicehus utbildas sjuksköterskor med särskilt nutritionsuppdrag (SNUD). Matlyftet fortsätter och hemtjänsten kommer utbilda måltidsobservatörer i syfte att förbättra måltidssituationen.

Hemtjänsten fortsätter att utveckla arbetet med att stärka kontinuiteten, bemanningen planeras så att brukaren får hjälp av samma personal så långt som möjligt för att bidra till ökad trygghet och nöjdhet samt att möta kravet på att den fasta omsorgskontakten är en undersköterska. Hemtjänsten arbetar för att Stjärnmärka hemtjänsten och profilera hemtjänsten till målgruppen äldre med psykisk ohälsa och/eller missbruk.

De äldre vid vård- och omsorgsboende ska erbjudas daglig utevistelse, sociala aktiviteter, mötesplatser och kulturupplevelser. För att främja sociala och kulturella upplevelser deltar verksamheterna i stadens satsning på kulturevenemang, ungdomsbesök samt vårddjur på vård- och omsorgsboendena och servicehus. En välfungerande samverkan och korrekt informationsöverföring säkrar en god och nära vård till den enskilde. Det är också en förutsättning för det tvärprofessionella teamarbetet. Vård- och omsorgsboendena och servicehusen ska vidareutveckla teambaserat arbetssätt där olika professioners kompetens tas tillvara och ger bästa möjliga effekt för den enskilde.

Utredningar och behovsbedömningar baseras på den enskildes individuella behov och resurser. Utredningar görs enligt stadens kartläggnings- och bedömningsinstrument vilket ger ett allsidigt underlag inför beslut. Arbetssättet tryggt mottagande för en säker och trygg hemgång efter sjukhusvistelse fortsätter. Omvårdnadspersonal i äldreomsorgen ska erbjudas möjlighet att vidareutbilda sig för att möta kommande kompetenskrav avseende undersköterskor och vårdbiträden. Undersköterskor erbjuds kompetensutveckling inom geriatrik och demens, sjuksköterskor erbjuds utbildning i geriatrisk specialkompetens. Satsningen på ökade språkkunskaper fortsätter under året. Under året erbjuds och genomförs utbildningsinsatser i bland annat förflyttningsteknik, ergonomi och palliativ vård.

Förväntat resultat

- Äldre känner sig trygga och är nöjda samt är delaktiga i utformandet av sin äldreomsorg.
- Kvinnor och män har en likvärdig äldreomsorg och att hög kontinuitet präglar insatserna.
- Äldre stärks i sin förmåga att leva värdig och självständigt.
- Äldres välbefinnande ökar med god kost och nutrition samt är nöjda med mat- och måltidssituationen.
- Verksamheterna bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete och att hälso- och sjukvården är patientsäker och följs upp systematiskt.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat har uppnåtts och att nämndens aktiviteter har pågått enligt plan. Under året har ett utvecklingsforum arbetat strategiskt med kvalitetsfrågor. Forumets arbete har bidragit till ökat samarbete mellan verksamheter, lära av varandra och att säkerställa jämlik omsorg. Beställarenheten har utvecklat arbetet med kvalitetsuppföljningar på individnivå såväl på boenden som inom hemtjänsten och har använt äldrenämndens stadsövergripande rutiner för kvalitetsuppföljning på individnivå. Årets verksamhetsuppföljningar av vård- och omsorgsboenden har fortlöpt enligt plan.

Förebyggande och uppsökande arbetet

I det förebyggande arbetet för att minska ofrivillig ensamhet och isolering har Seniorhälsan erbjudit ett brett utbud av hälsofrämjande sociala-, fysiska- och kulturella aktiviteter samt stöd och service på flera platser i stadsdelsområdet. Under sommaren genomfördes sommarutflykter. Fysisk träning såsom gympapass och gym har haft många besökare. De sociala aktiviteterna med samvaro, underhållning, föreläsningar eller en enklare måltid, har också varit uppskattade. Syn- och hörselstöds gruppverksamhet har utvecklats genom olika föreläsningar till målgruppen om bland annat texttelefoni och telefonstöd. En viktig service till seniorerna är IT-Stöd Senior, stödet hjälper seniorer att minska deras digitala utanförskap i samhället samt att de får information om bedrägerier och internetsäkerhet. Under sommaren arrangerades IT-kurser med stöd av feriearbetande ungdomar från Rookie Startups samt ett IT-Café. IT-pedagogen har haft ett samarbetsprojekt med dagliga verksamheten Steget Framåt för att skapa ett IT-stöd för deltagarna inom socialpsykiatrins dagliga verksamhet.

Samarbetet med äldrenämnden har fortlöpt under hösten för projektet Digidel Center för IT-stöd vid landets bibliotek och stadsdelsnämndens medborgarkontor för att se över möjlighet att ge mer information om digitaliseringen till stadsdelens invånare. Seniorhälsan samarbetar även med Västertorps sim- och idrottshall samt Bio Aspen för att sprida information om olika aktiviteter.

Enheten för utveckling och förbyggande arbete har tillsammans med beställarenheten påbörjat ett uppsökande arbete i samverkan med primärvårdsrehabiliteringen och vårdcentralerna i stadsdelsområdet. Syftet är att bryta ensamhet och isolering bland äldre.

Hälsofrämjandesamtal erbjuds, som bland annat innebär information om olika aktiviteter.

Anhörigstöd

Efterfrågan på anhörigstödet har ökat under året och en ny målgrupp av anhöriga identifieras, vuxna i 30-50 års ålder som har en förälder med kognitiv sjukdom. Dessa anhöriga har behov av att träffa andra i samma situation som dem själva. Under året har en anhöriggrupp till för målgruppen startat upp. Andra anhöriggrupper har riktat sig mot: partners till hemmaboende närstående med kognitiv sjukdom, anhöriga med närstående som flyttat till boende samt en länsövergripande grupp för anhöriga till personer med Lewy Body sjukdom. Genom samarbete mellan anhörigkonsulenter har det kunnat erbjudas ett utökat utbud av anhöriggrupper samt andra aktiviteter för anhöriga. Ibland är det stadsövergripande, regionövergripande och även ibland med samtliga anhöriga i Sverige.

Mat och måltider

Inom ramen för matlyftet har Seniorhälsan anordnat lunchträff med socialsamvaro på Västertorpsträffen, det har varit en uppskattad aktivitet. Inom vård- och omsorgsboende och servicehus har arbetet fortsatt med att utbilda sjuksköterskor med särskilt nutritionsuppdrag, (SNUD). Arbetet med att minska nattfastan har pågått genom att se över fördelningen av måltiderna över dygnet. Att förbättra måltidsmiljön har fortgått utifrån resultat och analys av gjorda mätningarna/observationerna.

Hemtjänsten har utbildat måltidsombud. Måltidsombuden har arbetat aktivt med att informera kollegor om hur maten ska hanteras, värmas, läggas upp för en trivsam måltidsstund.

Informationen mellan medarbetare dag- och kväll har förbättrats gällande kundens måltider. Inom hemtjänsten har arbetet pågått med att identifiera kunder som har behov av stöd för mathållning men saknat insatsen i sin beställning. Samarbetet mellan hemtjänst och primärvårdsrehabiliteringen har pågått och effekten av att hemtjänstpersonalen har fått fördjupade kunskaper i att identifiera äldre som löper risk för undernäring har genererat i att fler äldre har förmedlats kontakt med primärvårdsrehabiliteringens dietist.

Myndighetsutövning

Beställarenheten har under året arbetat med att säkerställa rättssäkerheten och likställdheten i myndighetsutövningen genom olika insatser och fokus ligger på följsamhet till regelverket kring ramtidsbeslut samt haft fokus på det sociala arbetet och att stödja biståndshandläggarna i att utveckla sin professionalitet samt sitt självständiga arbete.

Enheten har startat upp en arbetsgrupp med Silvia-certifierade biståndshandläggare som har arbetat fram metoder och rutiner kring kollegialt metodstöd i arbetet med personer med demenssjukdom.

Tryggt mottagande har mött upp äldre i samband med att de kommit hem från sjukhus och där teamet dels arbetat med omvårdnaden av den äldre under en kortare period men också agerat som koordinatörer för de insatser som behövs för den äldre. Under året har Tryggt mottagandes medarbetare genomfört individuppföljningar i ordinärt boende i samarbete med biståndshandläggarna. Vid behov och i komplexa ärenden har biståndshandläggarna möjlighet att ta stöd av undersköterskor från Tryggt mottagande vid behovsbedömningar.

Hemtjänst

Hemtjänstens arbete med att öka personalkontinuiteten har genomförts genom att planerarna dagligen säkerställt att kundens hjälpinsatser är planerade så att kontinuiteten blir så hög som möjligt. Arbetet med att erbjuda heltid och öka tillsvidareanställningar i kombination med schemaförändringar bedöms ha gett en effekt på personalkontinuiteten.

Hemtjänsten har arbetat med att utveckla den sociala dokumentationen med fokus på genomförandeplaner. Parasol-handledarna har tillsammans med kontaktman sett över arbetssättet för att upprätta genomförandeplanen. ParaSol-handledarna har haft i uppdrag att genomföra kontroller över att alla kunder har en genomförandeplan och att den är aktuell. Detta för att säkerställa att kundens möjlighet till att påverka hur hjälpen har utförts men även ett led i att införa ramtid fullt ut.

Nyckelfri hemtjänst har kommit igång, installationer och utbildning av personal har genomförts. Hemtjänstens demensgrupp har genomfört utbildning till att bli Stjärnmärkt. De olika ombuden har genomfört nätverksträffar för att dela erfarenheter och stötta varandra i arbetet. Hemtjänsten har fortsatt arbetet med att implementera reflektionsgrupper i de arbetsgrupper som inte ännu har det. Palliativa ombuden har genomfört en webbutbildnings insats i tre moduler för medarbetare.

Vård- och omsorgsboende och servicehus

Vård- och omsorgsboende och servicehusens aktivitetsombud har arbetat tillsammans med Senior-Glädje och Ung Omsorg för att kunna erbjuda varierande aktiviteter för en meningsfull

vardag. Under sommaren har verksamheterna haft feriearbetande ungdomar som bidrog till att ordna olika aktiviteter för de äldre som exempel sommarcafé och promenadgrupper.

Implementering av rutin om nytt arbetssätt, Visam, beslutsstöd i klinisk bedömning för sjuksköterskor, påbörjades under året och har fortlöpt enligt planering.

Äldreomsorgen har utvecklat och kvalitetssäkrat arbetet med den palliativa vården genom att utbilda palliativa ombud. Inom verksamheterna har verktyget med DöBra kortleken implementerats. DöBra kortleken; hjälper till att reflektera över och samtala om tiden när livet börjar närma sig sitt slut. Samverkan med läkarorganisationen har pågått för att öka graden av att brytpunktssamtal utförs. Inom en verksamhet har ett närståendebrev tagits fram, som skickats till närstående efter dödsfall för att erbjuda efterlevandesamtal på ett strukturerat sätt.

Verksamheterna har arbetat vidare med att utveckla den sociala dokumentationen genom att följa upp utbildningssatsningen, sett över uppdragsbeskrivning för Parasol-handledarna samt sett över arbetssättet kring upprättande av genomförandeplan.

Utifrån Inspektionen för vård och omsorgs (IVO) tillsyn av medicinsk vård och behandling vid särskilda boenden för äldre, har äldreomsorgen rapporterat in de åtgärder som vidtagits samt planeras att vidtas för att komma till rätta med de brister IVO lyft fram. Arbetet med de planerade åtgärderna har påbörjats.

Kompetensutveckling

Kompetenskartläggningen har pågått för att fastställa utbildningsbehov som finns hos äldreomsorgens undersköterskor och vårdbiträde, för att kunna möta upp mot de nya kraven. De medarbetare som saknar full behörighet har erbjudits kompetensinsatser för att få behörighet till att ansöka om yrkesbevis. Äldreomsorgen har under året haft medarbetare som påbörjat undersköterskeutbildning genom staden. Språkutbildning har genomförts genom att en SFI lärare kommer till verksamheterna och undervisar i svenska språket, arbetsplatsförlagd utbildning. Språkombud har utbildats.

Stadsdelsnämnden ingår tillsammans med två andra stadsdelsnämnder samt utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden i ett ESF projekt. Under hösten har utbildningsinsatser via ESF projektet startat upp. I första skedet har medarbetare som saknat enstaka kurser erbjudits att gå en utbildningsmodul.

Beställarenheten har fortsatt att Silviacertifiera fler biståndshandläggare samt har erbjudit handläggarna kompetensutveckling via stadens utbildningar och föreläsningar.

Inom äldreomsorgen har arbete gjorts med att förändra och implementera nya grundschema och arbetssätt i syfte att öka anställningstryggheten utifrån heltid som norm och minska andelen timanställda. Ett exempel är medarbetare i första hand ersätter varandra vid frånvaro med så kallade resurspass, istället för att ersätta frånvaro med timvikarie. Verksamheten har fått handledning och utbildning i bemanningsstrategier samt schemaläggning. Äldreomsorgen kommer fortsätta implementera arbetssättet och följa upp andelen timvikarier. Förändring av schema och arbetssätt har samverkats, där bland annat effekter av schemaförändring följs upp, tex andelen timanställda samt sjukfrånvaron. Äldreomsorgen kommer påbörja utredning av att starta en bemanningspool.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Stadsdelsnämnden ska erbjuda medarbetare inom äldreomsorgen utbildning enligt kompetensutvecklingsplan.	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Stadsdelsnämnden ska erbjuda språkutbildning till berörda medarbetare i äldreomsorgen.	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Stadsdelsnämnden ska fortsätta att utveckla arbetet med digitalisering och välfärdsteknik inom äldreomsorgen.	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Stadsdelsnämnden ska fortsätta att utveckla och implementera arbetssättet för sjuksköterskor med särskilt nutritionsuppdrag vid vård- och omsorgsboende och servicehus.	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Stadsdelsnämnden ska fortsätta utvecklingsarbetet utifrån stadens Mat- och måltidspolicy med fokus på måltidsupplevelsen och måltidsmiljön.	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Stadsdelsnämnden ska genom äldreomsorgens dietist och hemtjänst fortsätta utveckla samverkan för stöd till äldre om kost och nutrition tillsammans med primärvårdens rehabilitering.	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Stadsdelsnämnden ska genom äldreomsorgens enhet för förebyggande arbete fortsätta utveckla samverkan för stöd till äldre om hälsa, motion och välmående tillsammans med vårdcentraler och primärvårdens rehabilitering.	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Stadsdelsnämnden ska inom äldreomsorgens verksamheter uppmärksamma nationella minoritetsdagar.	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Stadsdelsnämnden ska se över, samordna och utveckla informationen samt det uppsökande arbetet inom äldreomsorgen.	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Stadsdelsnämnden ska stärka och tydliggöra ombudsrollerna i verksamheterna.	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Stadsdelsnämnden ska stärka och utveckla teamarbetet inom verksamheterna samt samverkan med läkarorganisationen för en personcentrerad vård och omsorg om den äldre.	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Stadsdelsnämnden ska säkerställa att äldreomsorgens medarbetare får kompetensutveckling kring bemötande av särskilt sårbara grupper - Våld i nära relation och hbtqi+ personer.	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Stadsdelsnämnden ska säkerställa kompetensen för de basala hygienrutinerna och att rutiner finns och följs upp.	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Stadsdelsnämnden ska säkerställa och utveckla möjligheterna till aktiviteter och utevistelse på vård- och omsorgsboende.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på att målen i kommunfullmäktiges indikatorer och nämndmålen har uppnåtts. I bedömningen har även vägts in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter har genomförts under året.

Under sommaren har nämnden genomfört platsaktivering på Liljeholmstorget och på Älvsjö torg tillsammans med Liljeholmens företagsgrupp, fastighetsägare, lokala föreningar och lokala företag. Kulturaktiviteter utgjorde en stor del av programmet och torget var välbesökt och uppskattat av invånare.

En kulturpeng till förskolorna och fritidsverksamheterna tillsammans med Kulan-premien har möjliggjort fler kulturmöten med professionella kulturutövare.

Nämnden har under året reviderat handledningsmaterialet Förskolan som kulturell mötesplats. Därutöver har det arrangerats teaterföreläsningar och dansuppvisningar på förskolorna, anpassade efter barnens ålder.

Stadsdelsnämndens fritidsverksamhet har under året breddat deltagandet och utbudet genom den nya verksamheten Liljeholmshuset som arbetar med inriktning konst, media, design samt att coacha ungdomar i att genomföra egna kulturprojekt. Under verksamhetsåret har sju olika kulturprojekt av unga genomförts, flertalet i samverkan med olika kulturaktörer i området. En musikstudio har byggts upp och kulturaktiviteter har erbjudits i stadsdelsområdets parklekar under loven.

Inom äldreomsorgens verksamheter har de äldre erbjudits ett varierat utbud av aktiviteter och kulturupplevelser för stimulans och gemenskap. Dagliga verksamheter och öppna träfflokaler har erbjudit kulturella aktiviteter för deltagare och besökare. De personer som bor på gruppboende har fått stöd att delta i kulturell verksamhet och evenemang utifrån personligt intresse.

Samverkan med och mellan föreningar i stadsdelen är en faktor som bidrar till att genomföra och utveckla kultur och evenemang inom stadsdelen. Föreningars engagemang och verksamhet stöds vidare av stadsdelsnämnden i form av verksamhetsbidrag och arrangörsstöd. Föreningarnas arbete och verksamheter bidrar på flera sätt till stadsdelen utbud av fritidsaktiviteter och kulturprogram. Det var 18 st. föreningar som fick verksamhetsbidrag med sammanlagt 652 000 kronor och 14 st. föreningar som fick arrangörsstöd med sammanlagt 169 000 kronor. Vid årets handläggning har förvaltningen särskilt uppmärksammat de föreningar som gynnat barn och ungdomar samt visat på inkluderande verksamhet och arrangemang.

Goda exempel

Inom förskolan har samarbetet med de lokala biblioteken vidareutvecklats vilket har bidragit positivt till barns möjlighet att både producera och ta del av kultur. Under året har bland annat två utställningar om barnens arbete med barnkonventionen genomförts. Förskolans barngrupper har även deltagit i olika evenemang som erbjudits genom bibliotekets förskoleprogram.

Agenda 2030

Stadsdelsnämndens arbete och insatser bedöms ha bidragit till mål 10, minskad ojämlikhet och 11, hållbara städer och samhällen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	87	30 %	86 %	85	75 %	75 %	2023
  Andel barn och ungdomar som deltar i kulturaktiviteter på fritiden	57	59 %	55 %		77 %	77%	2023
Analys Resultatet från skolenkäten visar att nämnden inte når årsmålet. Arbetet för att nå ett bättre resultat i stadsdelsområdet är fördelat på flertalet nämnder och bolag. Från stadsdelsnämndens perspektiv görs analysen att siffran är låg till följd av ett bristfälligt utbud på kulturlokaler- och verksamheter, såsom kulturhus, tillgängliga bibliotek och aktiviteter inom ramen för kulturskolan.							
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	78 %	79 %	78 %	72 %	76 %	76 %	2023
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	78 %	77 %	81 %	74 %	77 %	77%	2023
  Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	66 %	67 %	65 %	68 %	66 %	66 %	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan förbättra och förenkla för föreningslivet i Stockholm med målet att Stockholm ska ha Sveriges bästa föreningsklimat	2023-01-01	2023-12-31	
  Kommunstyrelsen ska tillsammans med exploateringsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB planera för inrättandet av fler strand- och bryggbad där det är lämpligt och kartlägga möjligheterna att anlägga fler vinterbadplatser med möjlighet till bastubad	2023-01-01	2023-08-31	

Nämndmål: Invånarna har tillgång till ett rikt utbud av kultur, fritidsaktiviteter och föreningsliv

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att stadsdelsnämndens enheter integrerar kultur i verksamhetens vardagliga arbete. Särskilda medel finns avsatt för detta. Tillgång till kultur spelar en viktig roll för barn och unga som skapar sin identitet. De äldre erbjuds olika kulturmöten på boenden, mötesplatser och genom sina organisationer. Förskolan är därför en given mötesplats som kan ge lika möjligheter till deltagande och skapande i enlighet med Stockholm stads kulturstrategiska program. Kulturpengen till förskolan samt stöd i hur arbetet med kultur kan utformas och utvecklas ökar förutsättningarna för att lyckas med intentionen.

Förskolan är en kulturell mötesplats där barnen får möta och själva prova olika former av kultur och skapande. Barnen i förskolan har ett varierat utbud av böcker och besöker bibliotek. Barnen möter olika former av kultur och kulturyttringar samt skapande verksamhet som integreras i undervisningen. Unga får möta kultur och prova eget skapande i stadsdelsnämndens verksamheter. Fritidsgårdar och öppna mötesplatser erbjuder besökarna ett brett utbud av kulturaktiviteter som riktar sig och är tillgängliga för alla. Fritidsgårdarna samarbetar med lokalt civilsamhälle och andra fritidsgårdar för att tillsammans erbjuda ett brett verksamhetsutbud.

Lokala föreningar har möjlighet att söka verksamhetsbidrag och bidrar på det sättet att utveckla kultur- och fritidsverksamheter i stadsdelsområdet.

Förvaltningen initierar samarbeten som utvecklar och stärker nätverk till och mellan föreningar och deras verksamheter. Bland annat planeras kulturprojekt som i samverkan med föreningar, förskolor, skolor, fritidsaktiviteter bjuder in till samverkan, synliggör aktörerna och stimulerar till samarbete.

Ett utvecklingsarbete pågår för att bygga kontaktytor och samarbeten mellan olika föreningar och verksamheter. Syftet är att utveckla och bredda deltagandet, nå nya målgrupper, öka social inkludering, minska ojämlikhet och stärka skyddsfaktorer hos barn och unga.

Vid bidragsgivning till föreningar samordnas regler och arbetssätt med stadens andra bidragsgivare för en effektivare handläggning och bättre service. Arbete pågår för att tydliggöra och utveckla regler och syfte med bidrag till föreningar samtidigt som en rättssäker process säkerställs och oegentligheter motverkas.

Utifrån Stockholms stads kulturstrategiska program, utvecklar stadsdelsförvaltningen arbetet med att inventera lokalbestånd och behov av lokaler för kultur, fritid och föreningsliv i stadsdelsområdet. Stadsdelsområdets parker är viktiga mötesplatser som ska erbjuda både aktiviteter och rekreation.

Förväntat resultat

- Kultur- och fritidsaktiviteter planeras för att nå nya målgrupper, bredda deltagandet i syfte att öka social inkludering, minska ojämlikhet och stärka skyddsfaktorer hos barn och unga.
- Kultur, fritidsaktiviteter och skapande integreras i verksamhetens ordinarie arbete.
- Barn på förskola och unga i stadsdelsnämndens verksamheter får möta och själva prova olika former av kultur och skapande.
- De äldre erbjuds olika kulturmöten på boenden, träffpunkter och genom sina organisationer.
- Boende i stadsdelsnämndens grupp- och servicebostäder får stöd i att ha en rik fritid och att kunna delta i hälsofrämjande aktiviteter utifrån sina intressen.
- Föreningar har möjlighet att söka bidrag för lokal verksamhet. Samarbete med föreningar och nätverks mellan föreningar och verksamheter utvecklas.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts helt.

Förskolans verksamheter använder löpande kulan-premien och har under året bokat flera föreställningar till förskolan, vilket har upplevts som positivt av pedagogerna då det bidragit till att personalen kunnat genomföra tydligare förberedelse samt uppföljning tillsammans med barnen. Det har även bidragit till att på ett tydligare sätt kunna koppla kulturupplevelsen till förskolans pågående projektarbeten.

Ung fritid har med hjälp av kulturpengen haft möjlighet att erbjuda ett varierat utbud av kultur under året så som teater, bokcirklar och workshops inom textiltryck, animation och serieteckning.

Inom gruppbestäderna har brukarna bland annat fått ta del av kulturella aktiviteter som teater, konsert, filmvisning, måleri och utflykt till Skansen. Socialpsykiatrin har bland annat erbjudit utflykt till Skansen, besök på ett flertal museum och besök på Stockholms kulturfestival under Kulturveckan. Inom äldreomsorgens verksamheter har aktiviteter och kulturupplevelser för stimulans och gemenskap erbjudits. Exempel på några uppskattade aktiviteter har varit besök av olika artister, filmvisningar och kulturella matupplevelser där de boende fått smaka på mat från olika länder. Feriearbetarnas, *UngOmsorgs* och *Seniorglädjes* besök och insatser på vård- och omsorgsboenden och servicehus har varit mycket uppskattade.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsnämndens äldreomsorg ska erbjuda de äldre kulturella aktiviteter.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

● Uppfylls helt

Analys

Kommunfullmäktige har fyra verksamhetsområdesmål för inriktningsmålet.

Stadsdelsnämnden har formulerat fyra nämndmål som ska bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål "Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning". Målen nås vidare genom att stadsdelsnämnden arbetar utifrån stadens klimathandlingsplan samt miljöprogrammet i sitt miljö- och klimatarbete vilka implementeras genom en lokal miljö- och klimathandlingsplan.

Stadsdelsnämnden bedömer att inriktningsmålet uppfylls helt. Nämnden konstaterar att alla fyra verksamhetsområdesmål och fyra nämndmål bedöms uppfyllas helt. Av de sex indikatorerna - som mäter och ligger till grund för måluppfyllnaden - har tre stycken uppnått målet helt under året och tre har delvis uppnåtts. Av de 22 aktiviteterna har 18 genomförts, en pågår och tre har inte genomförts enligt planering.

Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområde.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på att förväntat resultat på underliggande nämndmål och att målen i kommunfullmäktiges indikatorer har uppnåtts. I bedömningen har även vägts in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter har genomförts under året.

Klimatpåverkan från livsmedelsinköp har legat fortsatt på en stabil nivå, under årsmålet. Under 2023 har flertalet utbildningsinsatser genomförts för de verksamheter som arbetar med livsmedel. För att öka kompetensen hos personalens som arbetar med livsmedel inom dagliga verksamhet har all personal genomgått utbildning med Ekomatcentrum. Inom förskolan har samtliga yrkesgrupper genomfört en utbildning med tema ”God, hälsosam och klimatsmart mat”.

Det innovationsprojekt som genomfördes i samarbete med Openlab, under våren, i syfte att tillgängliggöra klimatdata har avslutats. Den pilot som var tänkt att ta vid under sommaren har ännu inte påbörjats, på grund av utmaningar med att gå från projekt inom ramen för masterkursen vid Openlab till att testa och implementera prototypen i praktiken. Nämnden arbetar vidare för att hitta lösningar med förhoppning om att påbörja piloten under 2024.

Under året har nämnden beviljats klimatinvesteringsmedel för flertalet projekt, däribland trädplanteringar i lekplatsmiljöer och parker vilket utöver att lindra effekterna av kraftiga skyfall och värmeböljor binder koldioxid.

Goda exempel

Stadsdelsnämnden har under året genomfört en utredning, i samverkan med Stockholm vatten och avfall, för hur sly ska kunna omvandlas till biokol. Stadsdelsnämnden estimerar att av de 5 procent som avverkas som sly varje år kommer ungefär 60 ton sly kunna levereras. 1 ton sly beräknas kunna binda 2,5 ton koldioxid under ett hundraårigt intervall. Biokolet stimulerar jorden genom att öka förmågan att behålla fukt, desto sandigare och näringsfattigare jordarna är desto större blir effekten av biokolet. Utredningen bidrar till stadens arbete med att tillskapa kolsänkor.

Miljöprogram för Stockholms stad 2020-2023

Insatserna under nämndmålet har bidragit till att nå miljöprogrammets etappmål 2.1 om minskad klimatpåverkan från konsumtion samt etappmål 1.2 om minskade växthusgasutsläpp från stadens verksamheter samt etappmål 4.1 om minskad resursanvändning och klokare konsumtion.

Agenda 2030

Stadsdelsnämndens arbete och insatser har bedömts stödja och bidra till mål 7. Hållbar energi för alla, 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, 10. Minskad ojämlikhet, 11.

Hållbara städer och samhällen, 12. Hållbar konsumtion och produktion samt 13. Bekämpa klimatförändringarna i enlighet med Agenda 2030 hållbarhetsmål.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	84,09 %			90 %	100 %	100 %	2023
Analys Den siffra som stadsdelsnämnden hämtar från Stockholm vatten och avfall som ligger till grund för indikatorn visar 84,09 % men då enbart de verksamheter som tecknat ett avtal för upphämtning av matavfall genom SVOA. De verksamheter som delar avtal med en annan verksamhet i fastigheten alternativt har ett avtal genom fastighetsägaren syns därmed inte i statistiken. De verksamheter som varken har haft avtal genom SVOA eller fastighetsägaren har nu tecknat ett avtal och därmed är stadsdelsnämndens utfall 100 %.							
  Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,33 kg CO2 per kg livsmedel			1,36 kg CO2 per kg livsmedel	1,4 kg CO2 per kg livsmedel	1,6 kg CO2 per kg livsmedel	2023
  Köpt energi i stadens verksamheter	2,9 GWh			3,16 GWh	3,12 GWh	1945 GWh	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, Stockholm Stadshus AB och Stockholm Exergi inventera hur mycket biokol som staden har behov av samt ta fram en plan för att etablera en storskalig anläggning för produktion av biokol som ska etableras senast år 2024	2023-01-01	2023-12-31	
  Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna definiera ansvarsgränser och upprätta rutiner och former för skyfallskommunikation	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Stadsdelsnämndens verksamheter är energieffektiva och resurssmarta med en minimal klimatpåverkan

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att stadsdelsnämnden arbetar utifrån stadens klimathandlingsplan samt miljöprogrammet i sitt miljö- och klimatarbete. Stadsdelsnämndens lokala miljö- och klimathandlingsplan sträcker sig fram till slutet av 2023. Stadsdelsnämnden tar med sin handlingsplan ett krafttag vad gäller miljö- och klimatfrågorna, och växlar nu upp arbetet ytterligare i och med skärpta miljö- och klimatmål.

Stadsdelsnämnden arbetar med att kartlägga verksamheternas klimatpåverkan, och tar fram strategier för hur utsläppsminskningar ska ske. De två metoder som främst används är investeringar i utsläppsminskande utrustning och beteendeförändringar.

Klimatinvesteringsmedel söks för de projekt där investering i utsläppsminskande åtgärder inom stadsmiljöverksamhet eller verksamhetslokaler ses som den bästa lösningen. För att åstadkomma beteendeförändringar satsar nämnden på kompetenshöjande insatser i form av bland annat utbildningar i energieffektivt beteende i storkök och hållbara kontor, samt utvecklad intern samverkan om miljö- och klimatfrågor.

När upphandlingen av ny parkentreprenad görs under 2023 ska tydliga miljökrav ställas för att minska nämndens indirekta klimatpåverkan.

Verksamheter som köper in livsmedel ska genom ökad medvetenhet minska livsmedels negativa klimatpåverkan. Genom verktyget Hantera Livs och regelbunden uppföljning ska stadsdelsnämnden få ner sina utsläpp från livsmedel ytterligare under 2023. Livsmedelsinköp är stadsdelsnämndens största källa av växthusgaser.

Stadsdelsnämnden kommer att utveckla former för att inkludera civilsamhälle och näringsliv i klimatarbetet i större utsträckning. En del i detta är att arbeta med utökad medborgardialog.

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämnden har slutfört samtliga aktiviteter i den lokala miljö- och klimathandlingsplanen.
- Klimatpåverkan från konsumtion har minskat, stadsdelsnämnden är på god väg att bli en fossilbränslefri organisation och klimatanpassningsåtgärder har vidtagits.
- Avfall som uppstår tas om hand på ett resurseffektivt sätt enligt avfallshierarkin och matavfall sorteras i alla lokaler där det är möjligt.
- Stadsdelsnämndens energiförbrukning har minskat med en fjärdedel av mandatperiodens mål om en 10 procentig minskning.
- Användningen av plast och engångsartiklar har minskat.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnås helt. Arbetet med den lokala klimat- och miljöhandlingsplanen har avslutats och en utvärdering har genomförts (se bilaga 7).

Under året har nämnden arbetat med att fasa ut fossila transporter genom att se över resvanor inom organisationen, genomfört en inventering av fordonsflottan samt beslutat om att utreda förutsättningarna för en bilpool. Vidare har nämnden löpande arbetat med att resor i tjänsten ska vara så klimatsmarta som möjligt. I upphandlingen av ny parkentreprenad har tydliga miljökrav ställts för att minska nämndens indirekta klimatpåverkan där den nya entreprenören endast använder sig av eldrivna fordon.

En omfattande inventering av samtliga verksamheters avfallshantering samt behov av klimatinvesteringar i form av energieffektiva inventarier har genomförts under året. Resultatet har utgjort grunden för ansökningar om klimatinvesteringsmedel för 2024 samt arbete med att

säkerställa att alla verksamheter har möjlighet till ändamålsenlig källsortering.

Stadsdelsnämnden har löpande arbetat för ett cirkulärt förhållningssätt samt för att minska användningen av engångsprodukter med ett särskilt fokus på en hållbar och minskad plastanvändning. Kommunikationsinsatser för Stocket har genomförts och nämnden arbetar aktivt för att det ska vara ett prioriterat alternativ i samband med inköp av möbler och inventarier inom organisationen.

Stadsdelsnämndens elförbrukning har minskat med ca 10 procent i jämförelse med utfallet för 2022. Under året har flertalet insatser kopplat till beteendeförändringar genomförts som till exempel utbildning i energieffektivt beteende i storkök. Den främsta anledningen till minskningen är dock avyttringar av lokaler samt byte av delar av pumphuset i en av nämndens fontäner i Långbropark.

Arbetet med åtgärder för klimatanpassningar har fortsatt. Flertalet av de projekt som finansierats av klimatinvesteringsmedel, som trädplanteringar och upprättande av dricksvattenposter, har syftat till att stärka resiliensen i parkmiljöer där grupper som är särskilt sårbara för exempelvis värmeböljor ofta vistas.

Stadsdelsnämnden har under året arbetat för att inkludera civilsamhälle och näringsliv i klimatarbetet i större utsträckning och har bland annat genomfört ett frukostseminarium med tema Hållbar utveckling i samverkan med Mosaikteatern. Under Sommar på torget som hölls i Liljeholmen och Älvsjö medverkade olika funktioner från nämnden inom klimat- och miljöområdet, vilket möjliggjorde dialog med invånare som besökte torget.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsnämnden ska fortsatt bidra med kunskap till förskolornas kockar om livsmedels påverkan på klimatet och biologisk mångfald.	2022-01-01	2023-12-31	
✓ Stadsdelsnämnden ska genomföra kommunikationsinsatser och utveckla rutiner för Stocket som förstahandsval före inköp av inventarier	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Stadsdelsnämnden ska genomföra kunskapshöjande insatser för minskad klimatpåverkan i relevanta verksamheter	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Stadsdelsnämnden ska inventera och säkerställa att matavfallsinsamling är på plats i samtliga verksamhetslokaler där det är möjligt	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Stadsdelsnämnden ska inventera organisationens fordonsflotta och resvanor samt ta fram en plan för hur fordonsflottan och resor ska vara 100 % fossilbränslefria	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Stadsdelsnämnden ska starta upp ett miljö- och klimatnätverk, som samlar berörda delar av förvaltningen för effektiv samordning	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Stadsdelsnämnden ska utreda hur sly ska kunna återvinnas och omvandlas till biokol	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Stadsdelsnämnden ska utveckla en anpassad modell för hur relevant klimatdata når relevanta enheter	2023-01-01	2023-12-31	
! Stadsdelsnämndens medarbetare som arbetar i tillagningskök eller mottagningskök ska gå e-utbildningen om energieffektivt beteende i storkök	2023-01-01	2023-12-31	
Analys: Majoriteten av stadsdelsnämndens medarbetare som arbetar i tillagnings- eller mottagningskök har genomfört utbildningen. De som ännu inte påbörjat sin utbildning har fått en påminnelse.			

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på att förväntat resultat på underliggande nämndmål och att målen i kommunfullmäktiges indikatorer har uppnåtts. I bedömningen har även vägt in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter har genomförts under året.

Det stadsdelsvisa åtgärdsförslaget för biologisk mångfald har legat till grund för planering och genomförande av aktiviteter under året. Därtill har fyra projekt som nämnden tilldelats drift- och investeringsmedel för biologisk mångfald genomförts.

Under sommaren 2023 har en inventering av fladdermusfaunan utförts på sex platser i stadsdelsområdet. Syftet med inventeringen är att få bättre kunskap om vilka områden det förekommer fladdermöss i. Genom en ökad kunskap kan åtgärder för att gynna fladdermöss planeras och skötseln kan vid behov anpassas. Det är även en tillgång att ha kunskap om förekomster av fladdermöss vid eventuella exploateringar.

Under hösten 2023 har friställningar utförts i några av stadsdelsområdets alla ek- och tallområden. Åtgärderna har anpassats till förutsättningarna på respektive plats, men syftet har genomgående varit att skapa mer ljusöppna och artrika miljöer, som även är trivsamma för invånare att vistas i.

Goda exempel

Under 2023 har stadsdelsnämnden för andra sommaren i rad haft betesdjur (kor) på Sjöängen i Örby slott. Syftet med projektet har varit att främja den biologiska mångfalden på platsen. Efter två somrar med bete har konkurrensstarka gräs nu börjat minska i täthet och höjd, vilket på sikt kan medföra att blommande örter får mer livsutrymme. Korna på Sjöängen har även varit mycket uppskattade av invånarna, där många uppgett att de börjat besöka platsen ofta för att titta på korna.

Under året har benjeshäckar anlagts som en typ av faunadepå. För att bygga benjeshäckarna har sly från årets naturvårdsgallring använts. På så sätt har det fällda materialet kunnat användas på plats istället för att flisas eller köras bort. Benjeshäckarna erbjuder strukturer och boplatser för ett flertal olika organismgrupper så som vedlevande skalbaggar, steklar, blomflugor, lavar och svampar. De utgör också viktiga födosöksplatser och gömslen för fåglar.

Miljöprogram för Stockholms stad 2020-2023

Samtliga ovanstående processer och aktiviteter har bidragit till att nå följande etappmål i stadens miljöprogram: 5.1 Upprätthållna funktioner och samband för biologisk mångfald i stadens blå och gröna infrastruktur samt 5.2 Ökat genomförande av förstärkningsåtgärder, ekologisk kompensation och naturvårdsskötsel.

Agenda 2030

Stadsdelsnämndens arbete och insatser har bedömts stödja och bidra till mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald i enlighet med Agenda 2030 hållbarhetsmål.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för stadens utomhusbelysning som ska innefatta energieffektivisering, smart belysning vid rätt platser, biologisk mångfald, ljusföroreningar och trygghetsaspekten	2023-01-01	2023-12-31	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB och Stockholmshem AB skapa nya växtbeklädda väggar	2023-01-01	2023-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB ta fram en strategi för gröna skol- och förskolegårdar som ska syfta till att byta ut traditionella material, och hårdgjorda ytor mot mer gröna ytor och naturmaterial, samt prioritera plantering av fler träd och buskar på gårdar med höga temperaturer	2023-01-01	2023-08-31	Avvikelse
Analys Aktiviteten har inte genomförts under året. Ny KF aktivitet har tagits fram som ska genomföras under 2024.			
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB, med Malmö stad som förebild, ta fram ett koncept för gröna skol- och förskolegårdar med en plan för hur detta kan genomföras på minst 15 skol- eller förskolegårdar under mandatperioden	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys Aktiviteten har inte genomförts under året. Ny KF aktivitet har tagits fram för att genomföras under 2024.			

Nämndmål: Parker, förskolegårdar och naturmark har en rik biologisk mångfald

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att vidta åtgärder som finns beskrivna i miljöprogrammet 2020-2023, i den lokala miljö- och klimathandlingsplanen, i stadens handlingsplan för biologisk mångfald samt stadsdelsvist åtgärdsförslag för biologisk mångfald. Skötselplanen för biologisk mångfald ligger till grund för arbetet med att stärka den biologiska mångfalden i Älvsjöskogens naturreservat. Reservatet fyller en viktig funktion för den biologiska mångfalden i stadsdelsområdet och i staden.

Under 2023 kommer en omfattande inventering av den biologiska mångfalden i stadsdelsområdet att göras, vilken kommer kunna ligga till grund för framtida beslut och strategier - samt utgöra en referenspunkt vid utvärdering av insatserns effekt på den biologiska mångfalden.

Stadsdelsnämnden ansöker om medel för att vidta åtgärder för att stärka den biologiska mångfalden under 2023. Åtgärderna består i betande kor på Sjöängen, en fladdermusinventering, artificiella bon åt pollinatörer och fladdermöss, samt friställning av ek- och tallmiljöer i enlighet med det stadsdelsvisa åtgärdsförslaget.

Medel kommer även att sökas för åtgärder som syftar till att lindra effekterna av kraftiga skyfall och värmeböljor samt motverka värmeöar. Bland åtgärderna finns bland annat trädplanteringar i parklekar och lekparken.

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämnden uppnår stadens mål i handlingsplanen för biologisk mångfald och miljöprogrammet.
- Nämndens miljö- och klimathandlingsplan är implementerad för att stärka den biologiska mångfalden i stadsdelsområdet och på andra platser genom stadens processer och inköp.
- Stadsdelsnämnden har stärkt den biologiska mångfalden genom att vidta flertalet åtgärder utifrån de förslag som anges i det stadsdelsvisa åtgärdsförslaget för biologisk mångfald (SÅF) från 2022.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts helt. Arbetet med den lokala klimat- och miljöhandlingsplanen har avslutats och en utvärdering har genomförts (se bilaga 7).

I enlighet med det stadsdelsvisa åtgärdsförslaget för biologisk mångfald har nämnden utökat ytan för anläggning av äng. Stadsdelsnämndens inventering av fladdermusfaunan har även utförts på sex platser i stadsdelsområdet. Vidare har insatser för den biologiska mångfalden gjorts genom friställning av ek- och tallmiljöer, betesdjur på Sjöängen samt genom att skapa förutsättningar för en rik fauna genom att anlägga olika typer av artificiella bon. Vilka exempelvis har varit insektshotell, sandblottor, fågel- och fladdermusholkar, mulmholkar, faunadepåer och sandblottor. Olika typer av bon gynnar olika artgrupper, och kan fungera som komplement till naturliga livsmiljöer i områden som har brist på olika strukturer, så som åldrade träd eller död ved.

Under 2023 har stadsdelsnämnden anlagt en större sandbädd vid Hildebergsvägen i Årstabergetsparken. Sandbädden fungerar som boplatser för främst marklevande solitärbin.

Ett samarbete med SISAB har påbörjats under året i syfte att främja arbetet med biologisk mångfald i förskolan. Arbetet innefattar att ta fram ett pedagogiskt material som kan användas i undervisningen på både förskolegården och utflykten.

Under året har nämnden genomfört flertalet åtgärder för att lindra effekterna av kraftiga skyfall och värmeböljor. Trädplanteringar har genomförts i lekplatsmiljöer och parker, däribland har äppelträd planterats i Kristallparken. Planteringen har även medfört att ytor som tidigare inte användes frekvent har blivit använda i större utsträckning. Under året har även dricksvattenposter uppförts i stadsdelsområdets parker.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska inventera den biologiska mångfalden i stadsdelsområdet	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys Stadsdelsnämnden har inte haft möjlighet att genomföra kärlväxtinventeringen under 2023 då entreprenadbyte inom stadsmiljöverksamheten tagit upp mer tid än planerat.			

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på att förväntat resultat på underliggande nämndmål och att målen i kommunfullmäktiges indikatorer har uppnåtts. I bedömningen har även vägts in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter har genomförts under året.

Stadsdelsområdets park- och cykelvägar är en del av stadens större vägnätverk och stadsdelsnämnden har arbetat löpande för att framkomligheten och tillgängligheten ska vara god.

Arbetet med handlingsplanen för återtagande av annekterad parkmark har genomförts och ärendena är nu avslutade. Inventeringen av parkvägar och trappor har genomförts i större delar av stadsdelsområdet där en tillhörande prioriteringsplan för upprustning och behov av framtida investeringar tagits fram.

Goda exempel

Under årets första och sista månader var snöröjning och halkbekämpning prioriterat i arbetet med framkomlighet. Stadsdelsnämnden har arbetat effektivt med uppföljning av entreprenaden i samband med snöfallen, vilket ledde till att framkomligheten på parkvägarna varit mycket god under året.

Miljöprogram för Stockholms stad 2020-2023

Arbetet med en god framkomlighet i stadsdelsområdet bidrar till följande mål i miljöprogrammet: 1.1 (minskade växthusgasutsläpp), 6.1 (minskad exponering av kväveoxid och partiklar för stadens medborgare) samt 6.2 (minskat omgivningsbuller).

Agenda 2030

Stadsdelsnämndens arbete och insatser har bedömts stödja och bidra till mål 5. Jämställdhet, 10. Minskad ojämlikhet, 11. Hållbara städer och samhällen, 13. Bekämpa klimatförändringarna i enlighet med Agenda 2030.

Nämndmål: Parkvägarna har god framkomlighet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att stadsdelsnämnden arbetar enligt stadens gång- och cykelplan och utifrån ett genomgripande tillgänglighetsperspektiv. Parkvägarna i stadsdelsområdet är tillgängliga och hinder avhjälpas så fort det är möjligt. Snöröjning och halkbekämpning är effektiv och sker smidigt.

I samtliga planprojekt driver stadsdelsnämnden att parkvägar ska vara tillgänglighetsanpassade. Stadsdelsnämnden följer riktlinjen om placering av parkbänkar längs parkvägarna så att äldre och andra kan vila vid behov. Parkvägar har också god sikt för att öka tryggheten i stadsdelsområdet.

Förväntat resultat

- Parkvägarna håller hög kvalitet och gynnar gång- och cykeltrafik i stadsdelsområdet.
- Infrastrukturen är tillgänglig och gångvägar följer normen för tillgänglighetsanpassning.
- Stadsdelsnämnden har en effektiv vinterväghållning för att stimulera gång- och cykeltrafik vintertid, samt minska risken för olyckor och personskador.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts. Arbetet med den lokala klimat- och miljöhandlingsplanen har avslutats och en utvärdering har genomförts (se bilaga 7).

De problem med parkmark som annekteras av privata aktörer som nämnden hanterats genom framtagande och genomförande av en handlingsplan för återtagande.

Stadsdelsnämnden har under året tagit fram en handlingsplan för hur annekteringsärenden ska hanteras. Syftet med arbetet har varit att motverka den försvårade omständigheten för framkomlighet, som annekterade offentliga ytor utgör.

En inventering av parkvägar och trappor har genomförts i nästan hela stadsdelsområdet.

Under året har ett nytt stråk vid Glasmästarvägens park färdigställts. Gångväg och ombyggnad av entré har förbättrat framkomligheten till parken ytterligare.

I Krausparken har en ny trappa anlagts med ramp och räcke för förbättrad framkomlighet för såväl gående med eller utan barnvagn som cyklister.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska inventera annekterad parkmark och ta fram en handlingsplan för återtagande	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska inventera parkvägar och trappor för att få en sammanställning av vägarnas tillstånd och behov av upprustning. Utifrån inventeringen ska en prioriteringsplan för upprustning av trappor och parkvägar tas fram.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giffria miljöer

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på att förväntat resultat på underliggande nämndmål och att målen i kommunfullmäktiges indikatorer har uppnåtts. I bedömningen har även vägts in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter har genomförts under året.

Under 2023 har omtag med arbetet med Chemsoft genomförts, dels genom arbete med omstrukturering i systemet, dels genom en utbildning för rapportörer på respektive avdelning som hölls av Kemikaliecentrum under hösten. Arbetet med det vägledande materialet hållbara kontor har också genomförts där arbete med att minska användningen av hälso- och miljöskadliga kemikalier i kontorsmiljö utgjorde en betydande del.

Omtaget med Byggvarubedömningen är avslutat och en plan för fortsatt arbete har tagits fram. Alla projekt kommer fortsättningsvis att finnas med i offert till, och avtal med, upphandlad entreprenör.

Under året har nya material använts i upprustningen av stadsdelsområdets lekplatser bland annat har ett nytt fallskyddsunderlag i kork installerats på Ada Nilssons lekplats. Fallskyddsunderlaget, som testas för första gången i stadsdelsområdet, är ett mer miljövänligt val än gummiastfalt och konstgräs.

Verksamheter som köper in livsmedel har under året arbetat hårt för att nå ambitionshöjningen för andelen ekologiska livsmedel och måltider, och indikatorn om animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning. Inom äldreomsorgen har exempelvis ett arbete med dietist inletts för att ta fram en baslista som ska underlätta vid inköp av livsmedel.

Goda exempel

Stadsdelsnämnden har under hösten påbörjat arbetet med vägledningen hållbara vård- och omsorgsboenden i syfte att intensifiera och utveckla sitt arbete med att minska och förbättra användningen av förbrukningsartiklar i plast samt användningen av hälso- och miljöskadliga kemikalier i verksamheterna. Under hösten har fokus främst legat på att göra en kartläggning av nuläget samt att identifiera utmaningar och möjligheter. En workshop har även genomförts tillsammans med miljöförvaltningen där olika funktioner från äldreomsorgens verksamheter medverkat.

Miljöprogram för Stockholms stad 2020-2023

Ovanstående processer och aktiviteter har bidragit till att nå ett eller flera av följande etappmål i stadens miljöprogram: 5.3 Ökad andel livsmedel och varor i stadens inköp som har gynnat biologisk mångfald samt 5.4 Förbättrad vattenkvalitet i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten.

Agenda 2030

Stadsdelsnämndens arbete och insatser har bedömts stödja och bidra till mål i Mål 3. God hälsa och välbefinnande samt 2. Hållbar konsumtion och produktion i enlighet med Agenda 2030.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggsvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %			100 %	100 %	100 %	2023
  Andel inköpta animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning	82,58 %				88	88 %	2023
Analys Resultatet har förbättrats under året men ligger fortsatt under KF:s årsmål. Relevanta funktioner har fått en genomgång av innebörd och resultat för indikatorn, vilket har lett till förändrade mönster i inköpsstatistiken för animalier. Stadsdelsnämnden kommer fortsatt att arbeta med insatser för att öka andelen inköpta animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning.							
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	60,87 %				70 %	70 %	2023
Analys Stadsdelsnämnden har under året ytterligare intensifierat arbetet med att öka andelen ekologiska livsmedel och genomfört en analys av statistiken utifrån respektive verksamhet tillsammans med berörda enhetschefer. Personal som arbetar med livsmedel inom daglig verksamhet har även genomgått en kurs i ekologisk matlagning. Goda exempel bland nämndens verksamheter planeras att lyftas i flertalet sammanhang. Stadsdelsnämnden arbetar även fortsatt vidare med insikter från det innovationsprojekt som gjordes i samverkan med Openlab under våren i syfte att tillgängliggöra klimat- och miljörelaterad data - däribland andelen ekologiska livsmedel. Som en tillfällig lösning, i väntan på att kunna implementera en mer innovativ lösning, håller arbetet med att synliggöra verksamheternas egna resultat för indikatorn på att utvecklas genom månatliga och tertialvisa resultatutskick.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Trafiknämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Stockholm Hamn AB samordna implementeringen av lagändringar gällande nedskräpningsavgifter och producentansvar för tobaksvaror	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Stadsdelsnämnden bidrar till en god livsmiljö och har giffria verksamheter

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att arbeta systematiskt med verktygen Chemsoft och Byggvarubedömningen. Under 2023 ska arbetet med de båda verktygen utvecklas, i syfte att vässa arbetet.

Vidare nås målet genom att växla upp arbetet med skadlig påverkan från livsmedelsinköp. Stadsdelsnämnden ska undersöka orsaker till att nämnden historiskt sett haft svårt att nå målen för ekologiska livsmedel, samt se över möjliga lösningar för bättre måluppfyllelse framöver. Till detta hör också arbetet med att utveckla strategier för miljö- och klimatsmarta inköp av livsmedel inom äldreomsorg och social omsorg - där förskoleavdelningens lyckosamma arbete under de senaste åren fungerar som modell.

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämnden bidrar i möjligaste mån inom nämndens rådighet till att minska buller, dålig luft och förorenat vatten i stadsdelsområdet.
- Verksamheterna arbetar systematiskt med att fasa ut skadliga kemikalier bland förbrukningsprodukter.
- Stadsdelsnämnden har en plan som följs för att bygg- och anläggningsprojekt följer kraven i Byggvarubedömningen.
- Det finns ett systematiskt arbete för att öka andelen inköpta ekologiska livsmedel och animalier som har krav på djurskydd samt restriktiv antibiotikaanvändning ökar inom stadsdelsnämndens alla verksamheter som köper in livsmedel.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts helt. Arbetet med den lokala klimat- och miljöhandlingsplanen har avslutats och en utvärdering har genomförts (se bilaga 7).

Under 2023 har ett utvecklingsarbete med verktyget Chemsoft genomförts, dels genom arbete med omstrukturering i systemet, dels genom utbildning för rapportörer från respektive avdelning som hölls av Kemikaliecentrum under hösten.

Arbetet med Byggvarubedömningen är avslutat och en plan för fortsatt arbete har tagits fram.

Stadsdelsnämndens förskoleenheter har arbetat i enlighet med vägledningen för kemikaliesmart förskola. Under 2023 har verksamheterna arbetat med att byta ut större möbler och material såsom soffor, mattor, skötbäddar och porslin. Verksamheterna arbetar även löpande med att säkerställa att inköp är kemikaliesmarta. Samtlig nyanställd personal har genomgått webbutbildningen för kemikaliesmart förskola under sin första termin.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Stadsdelsnämnden ska upprätta en plan för arbetet med Byggsvarubedömningen i alla bygg- och anläggningsprojekt	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Stadsdelsnämnden ska utveckla strategier för miljö- och klimatsmarta inköp av livsmedel inom äldreomsorg och social omsorg	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Stadsdelsnämndens förskoleenheter ska genomföra åtgärder för att bibehålla nivå 2 samt arbeta för att uppfylla kraven i nivå 3 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola.	2022-01-01	2023-12-31	

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

● Uppfylls helt

Analys

Kommunfullmäktige har sju verksamhetsområdesmål för inriktningsmålet. Stadsdelsnämnden har formulerat tolv nämndmål som ska bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål om "Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder åt alla".

Stadsdelsnämnden bedömer att inriktningsmålet uppfylls helt. Bedömningen grundas på att sex av sju verksamhetsområdesmål uppfylls målet helt och en delvis och att nämnden uppfyller tio av nämndens tolv nämndmål. Av de 25 indikatorerna - som mäter och ligger grund för måluppfyllnaden - uppfylls målet helt på 15 stycken, sex delvis och fyra uppnås inte målet. Av 37 aktiviteter har 28 genomförts, en är försenad, en pågår och sex har inte genomförts enligt plan.

Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområde.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

◆ Uppfylls delvis

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet delvis uppnås. Bedömningen av måluppfyllelsen grundas på att nämndmållets förväntade resultat delvis uppnås. Nämnden har vidare i bedömningen vägt in att en indikator uppnås helt och två indikatorer uppnås delvis. Kommunfullmäktiges aktivitet har inte slutförts, dock har nämndens aktivitet avslutats.

Nämnden har arbetat för en ekonomi i balans genom att kontinuerligt arbeta för att resurserna ska användas väl med fokus på resultat och effekt för våra invånare.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100,5 %			99,5 %	100 %	100 %	VB 2023
Analys Efter resultatöverföringar redovisar nämnden ett underskott om 14,6 mnkr vilket motsvarar ca en halv procent av nämndens nettobudget.							
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	101,9 %			99,2 %	100 %	100 %	VB 2023
Analys Före resultatöverföringar redovisar nämnden ett underskott om 57,2 mnkr vilket motsvarar ca 1,9 procent av nämndens nettobudget.							
  Nämndens prognossäkerhet T2	0 %			-1 %	+/- 1 %	+/- 1 %	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna upphandla och införa ett gemensamt digitalt system för handläggning av stadsdelsnämndernas föreningsbidrag	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys Enligt kommunstyrelsen har en processkartläggning av stadsdelarnas handläggning av föreningsbidrag genomförts och ett underlag till upphandling tagits fram. Upphandlingen kommer att ske under 2024.			

Nämndmål: Stadsdelsnämnden bedriver verksamheterna inom tilldelad ekonomisk ram

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Verksamheterna ska bedrivas inom beslutad budget. Styrning och uppföljning ska vara tydlig. En tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa och behålla stabilitet i verksamheten. Enheterna följer regelbundet upp ekonomin genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller inför månads- och tertialrapporter.

Nämndens lokalförsörjningsplan tas fram i samband med Underlag för budget 2024-2026. I lokalförsörjningsplanen slås nämndens långsiktiga arbete med lokaler fast, i syfte att tillgodose verksamheternas krav på ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler. Inriktningen framåt är att hyra lokaler av stadens fastighetsägande bolag. Under 2023 kommer nämnden att öppna en ny förskola om sex avdelningar i kvarteret Zachrisberg nära Årstabergets pendeltågsstation.

Förväntat resultat

- Verksamheterna bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt.
- Stadsdelsnämnden hyr lokaler som är ändamålsenliga och kostnadseffektiva

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet delvis har uppnåtts då underskottet efter resultatöverföringar om 14,6 mnkr motsvarar mindre än en halv procent av nämndens nettobudget. Nämnden har arbetat för en ekonomi i balans genom att kontinuerligt arbeta för att resurserna ska användas väl med fokus på resultat och effekt för våra invånare. Nämnden har bidragit till kommunfullmäktiges mål genom att ha arbetat för att nämndens verksamheter ska rymmas inom fastställd budget.

Under året har fokus inom lokalförsörjningsfrågorna varit att skapa en förbättrad organisation och struktur. Vidare har arbetet resurssatts ytterligare för att bättre kunna planera, analysera samt genomföra såväl löpande underhåll och investeringar som utvecklingsarbete. Detta förväntas leda till lägre kostnader kopplade till verksamhetslokaler framgent.

Stadsdelsnämnden har under årets tredje tertial avbrutit projektet Hanna Rydh. 2022 presenterade SISAB en reviderad offert, som skulle innebära att årshyran ökade till 5,1 mnkr. Samtidigt har antalet förskolebarn i stadens befolkningsprognos minskat, och det finns inte längre något behov av en ny förskola i Fruängen under de närmaste tio åren.

Vidare har ett visionsarbete inletts för stadsdelsnämndens administrativa lokalbestånd. Arbetet kommer resultera i en övergripande vision och inriktning för framtida lokaler, och kommer vara ett stöd i det framtida arbetet med att utveckla nya lokaler vad gäller bland annat arbetssätt, förhållningssätt och eventuella anpassningar. Målet är mer ändamålsenlig, flexibel och långsiktigt kostnadseffektiv lokal för förvaltningskontoret. Zoom X, som är stadens nya verktyg för digitala möten och chatt, har under hösten gjorts tillgängligt för medarbetare på stadsdelsnämnden. Förskolan fortsätter tillsvidare med Teams.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsnämnden ska utveckla arbetet med individbaserad resultatuppföljning samt gemensam verksamhets- och ekonomiredovisning	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på att två av nämndmålen uppnås helt och ett nämndmål uppnås delvis. I bedömningen har även vägts in att fem av åtta indikatorer har målen uppnåtts, en delvis och två har inte uppnått målen. Samtliga aktiviteter har under året genomförts.

Stadsdelsnämnden har prioriterat arbetet med unga vuxna som står långt ifrån arbetsmarknaden. Syftet har varit att de ska närma sig ett arbete genom studier eller praktik. Personer med social problematik, fysisk och/ eller psykisk ohälsa har erbjudits individuellt utformat stöd som har syftat till att höja aktivitetsnivån, stärka självkänslan, motivera och förbereda inför en arbetsmarknadsinsats, så som Stockholmsjobb eller OSA. För personer med beroendeproblematik har en arbetskonsulent/casemanager arbetat för att korta vägen in på arbetsmarknaden. Nya samverkansformer med Jobbtorg har möjliggjort för fler biståndsbehövande invånare att snabbare nå självförsörjning. Ett ständigt arbete har pågått för att bibehålla och stärka samverkan med Arbetsförmedlingen och Arbetsmarknadsnämnden, vilket på sikt bidrar till kortare processer för den enskilde på vägen mot egen försörjning.

Nämnden har tillhandahållit 698 arbetstillfällen i egen regi under hela året. Det är cirka 300 färre arbetstillfällen än planerat. Orsaken är att målet för antalet arbetstillfällen i egen regi ökades relativt mycket sent på säsongen. Därmed hann förvaltningen inte rapportera in tillräckligt många arbetstillfällen inför sommaren innan systemet för inrapportering av platser stängde den 31 maj. Däremot har målet för antalet ungdomar som fått feriejobb i stadens regi klarats med bred marginal tack vare ett intensivt arbete med att rekrytera ungdomar och matcha med arbetstillfällen utanför nämndens verksamheter. Stadsdelsnämnden har därmed anställt 1022 ungdomar vilket är en ökning med över 300 feriejobb jämfört med det uppsatta årsmålet för 2023.

Stadsdelsnämnden har arbetat utifrån stadens näringslivspolicy för att stimulera tillväxt och företagande. Under sommaren genomfördes platsaktivering på Liljeholmstorget och Älvsjö torg tillsammans med Liljeholmens företagsgrupp, fastighetsägare, företag och föreningar. Aktiviteterna var uppskattade och fick många besökare. Även inför julen gjordes platsaktivering på Liljeholmstorget. Utdelningen av utmärkelserna i Årets lokala företag i november lockade ett 60-tal deltagare. Näringslivsarbetet har även innefattat platssamverkan som beskrivs under mål 3.6.

Goda exempel

För att öka antalet platser som stadsdelsnämnden tillhandahåller samt öka antalet aspiranter som påbörjar anställning har stadsdelsnämnden påbörjat ett arbete tillsammans med Arbetsmarknadsförvaltningen i syfte att öppna flera vägar till Stockholmsjobb. Insatsen är ett led i att ytterligare förkorta vägen till egen försörjning.

Jämställdhet

Nämnden har bidragit till ökad jämställdhet genom att analysera statistik könsuppdelat, ha ett likvärdigt bemötande samt en jämlik och rättssäker handläggning.

Barns rättigheter

Arbetet med att stärka barns rätt till delaktighet och inflytande har fortlöpt. Förvaltningens barnombud har fortsatt träffats och arrangerade aktiviteter under barnrättsveckan som ägde rum vecka 41. Barnkonsekvensanalyser har genomförts i ärenden som rör vuxna med barn. I de fall där barnfamiljer har riskerat att vräkas har en barnkonsekvensanalys genomförts för att säkerställa att barnets bästa har beaktats.

Agenda 2030

Verksamhetsområdesmålet har bidragit särskilt till att uppnå följande mål i Agenda 2030: Mål 1: Ingen fattigdom, Mål 3: God hälsa och välbefinnande, Mål 5: Jämställdhet och Mål 10: Minskad ojämlikhet.

För att bidra till att fler personer kommer ut i arbete och på så sätt minska fattigdom, enligt målområde ett, har förvaltningen fortsatt stärka samverkan med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Region Stockholm för personer med långvarigt ekonomiskt bistånd.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	0,9 %			0,9 %	2,7 %	2,7 %	VB 2023
   Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,76 %	0,96 %	0,79 %	0,78 %	1,5 %	1,5 %	VB 2023
  Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (ekonomiskt bistånd)	69,23 %	57,14 %	83,33 %	56,25 %	80 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys Årets enkät besvarades endast av 13 brukare vilket är färre än föregående år, trots att nämnden i högre utsträckning uppmärksammat enkäten och dess syfte. Anledning till det låga antalet kan vara att uppföljning i stor utsträckning skett per telefon eller digitalt. Av 13 svarande upplever nio en förbättrad situation. Antalet svarande ger ett för litet underlag för att slutsatser ska kunna dras eller att en jämställdhetsanalys ska vara relevant.							
   Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,6 %	0,64 %	0,57 %	0,59 %	1 %	1,0 %	VB 2023
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	698			587	1 000 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023
Analys Stadsdelsnämnden rapporterade in 700 tillhandahållna arbetstillfällen i egen regi samband med T2. Det visade sig senare inte stämma. Nämnden har tillhandahållit 698 arbetstillfällen i egen regi under hela året. Det är cirka 300 färre arbetstillfällen än planerat. Orsaken är att målet för antalet arbetstillfällen i egen regi ökades relativt mycket sent på säsongen. Därmed hann förvaltningen inte rapportera in tillräckligt många arbetstillfällen inför sommaren innan systemet för inrapportering av platser stängde den 31 maj. Trots att feriejobb erbjöds både under höstlov och jullov räckte inte insatsen. Däremot har målet för antalet ungdomar som fått feriejobb i stadens regi klarats med bred marginal tack vare ett intensivt arbete med att rekrytera ungdomar och matcha med arbetstillfällen utanför nämndens verksamheter.							
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	40			13	60 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023
Analys Stadsdelsnämnden har inte nått upp till målet om 60 erbjudna platser, så har det sett ut de senaste tre åren. 2021 erbjöd förvaltningen 19 platser och 2022 13 platser. Resultatet 2023 är i den jämförelsen en positiv utveckling. För att erbjuda fler platser ska nämnden under 2024 bättre informera verksamheterna och ta fram en rutin för att öka antalet anmälningar så att målet kan nås.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	150 st			161 st	127 st	Tas fram av nämnd	VB 2023
   Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	1 022 st	511 st	511 st	500 st	950 st	11 000	VB 2023

Nämndmål: Invånarna är självförsörjande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att den som är i behov av ekonomiskt bistånd får stöd i att finna egen försörjning utifrån sina förutsättningar. Stadens utrednings- och bedömningsinstrument används. Invånare som kontaktar nämnden angående ekonomiskt bistånd får snabb och enkel information om rätten till bistånd och handlägningsprocessen. Nämnden arbetar aktivt med att förebygga felaktiga utbetalningar (FUT) genom att ge tydlig information till de sökande, egenkontroll, god kunskap om socialförsäkringarna och handlägnings- och kontrollrutiner. Om det framkommer misstanke om bidragsbrott, görs polisanmälan.

Insatser från Jobbtorgen kopplas på i ett tidigt skede. Interna och externa insatser planeras och den enskilde görs delaktig i planeringen. Nämndens egna arbetsmarknadsinsatser, arbetsträning, matchning, offentligt skyddad anställning (OSA) och Stockholmsjobb är steg på vägen mot ett eget arbete och försörjning för personer som står långt från arbetsmarknaden. Insatserna syftar bland annat till att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att komma i arbete.

Förväntat resultat

- Invånare i behov av ekonomiskt bistånd ges förutsättningar att kunna försörja sig själva genom individuellt utformade insatser och vägledning mot arbete.
- Handläggningen av ekonomiskt bistånd utgår från rättssäkerhet, tillgänglighet och tydlig information. Felaktiga utbetalningar motverkas genom tydlig information och kontroller.
- Barn i familjer som är i behov av ekonomiskt bistånd uppmärksammas särskilt och handläggningen sker med ett tydligt barnperspektiv.
- Unga utan gymnasieexamen, personer med social problematik, fysisk och/eller psykisk ohälsa eller funktionsnedsättningar uppmärksammas särskilt och ges lokala arbetsmarknadsinsatser av god kvalitet för att förberedas för insatser från Jobbtorgen.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts helt då förväntade resultat uppnås.

Efter ett antal år med minskat antal hushåll i behov av ekonomisk bistånd har antalet ökat något vilket följer det ansträngda ekonomiska läget i landet. I november 2023 var 700 hushåll aktuella för ekonomiskt bistånd vilket är en ökning med 42 sedan december 2022. Andelen personer med ekonomiskt bistånd i relation till befolkningen i stadsdelsområdet har under året varit 0,76 procent vilket är den lägsta siffran sedan mätningarna började 2008 och kan jämföras med stadens snitt på 1,22 procent. I staden och i stadsdelsområdet har antalet hushåll varit relativt lågt, samtidigt som personer som har varit aktuella lång tid kvarstår. Målgruppen långvarigt biståndsbehövande är komplex och kräver stort engagemang och samverkan på flera nivåer. En del i arbetet är "Kommunhubben", som förenklar samverkan mellan myndigheter.

Befintliga rutiner och strukturer har utvärderats och utvecklats för att skapa mer effektiva metoder och därmed ökat utrymme för det sociala arbetet. E-ansökan har införts under hösten vilket underlättar för såväl klienter som socialsekreterare. Under november inkom 11 procent av ansökningarna digitalt, nämnden följer andelen även framgent. En form av förenklad ansökan har arbetats fram i samarbete med Norra innerstadens stadsdelsnämnd och testas nu i ett pilotprojekt tillsammans med fler nämnder. Ett samarbete med ett upphandlat företag specialiserat på försäkringsmedicinska bedömningar, arbetsförmågeutredningar och rehabilitering har påbörjats. Målgruppen är brukare som är sjukskrivna och står långt ifrån arbetsmarknaden.

För budget- och skuldrådgivning har väntetiderna sett olika ut under året. Barnfamiljer har fått fortsatt tid inom en vecka, övriga hushåll har fått vänta i snitt 30 dagar vilket är en ökning med två veckor jämfört med föregående tertiäl. Stadsdelsnämnden har märkt en ökning i antalet pågående samt inkommande ärenden vilket även gäller skuldsatta barnfamiljer. Stadsdelsnämnden har vidare uppmärksammat att många personer som kommer i kontakt med en budget- och skuldrådgivare har en komplex ekonomisk situation som kräver mycket tid att lösa vare sig det handlar om rådgivning eller skuldsanering. Under föregående tertiäl har det dock funnits mer utrymme att arbeta mer förebyggande. Ett exempel är att budget- och skuldrådgivarna har deltagit i Sommar på torget i Älvsjö vid två tillfällen.

Nämndmål: Stadsdelsnämnden samverkar med det lokala näringslivet och bidrar till ett gott företagsklimat

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att arbeta utifrån stadens näringslivspolicy, och därmed lotsa frågor från näringsidkare till rätt instans i staden, sprida information om aktiviteter och åtgärder som staden vidtar, bevaka lokala intressen i stadsmiljö- och tillståndsfrågor, samt att arbeta för en trygg och trivsamt miljö inom ramen för platssamverkan.

Genom platssamverkan involveras näringslivet och fastighetsägare i gemensamt arbete tillsammans med staden, civilsamhället, polisen, regionen och aktörer för att öka trygghet, trivsel och utveckling, med särskilt fokus på utpekade platser där särskilda behov finns. Utöver platssamverkan på dessa etablerade platser, kommer stadsdelsnämnden att medverka till att utveckla arbetsmetoder och rutiner för samverkan mellan olika verksamheter på andra platser där ordningsstörningar påverkar näringslivet, tillsammans med Stockholm Business Region och stadsledningskontoret.

Under 2023 fortsätter stadsdelsnämnden att arbeta för att ytterligare utveckla samarbetet med de företagarföreningar och motsvarande nätverk som finns i stadsdelsområdet. Detta ska göras dels genom att öka kännedomen om stadens samlade näringslivsarbete, dels genom att uppmuntra till och underlätta kontakt företag och företagsgrupper sinsemellan.

Stadsdelsnämnden ska stödja arbetet med ökad samverkan mellan skola och näringsliv. Stadsdelsnämnden medverkar även i lokala aktiviteter som arrangeras av företagarföreningarna.

Tillsammans med Företagsgruppen Liljeholmen kommer stadsdelsnämnden att utvärdera konceptet Årets lokala företag i Hägersten-Älvsjö som genomfördes 2022, och ta ställning till om det ska bli en återkommande utmärkelse.

Förväntat resultat

- Samverkan mellan de lokala företagarföreningarna har ökat.
- Lokala företag är engagerade i lokal platssamverkan.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts helt. Utifrån stadens näringslivspolicy har förvaltningen arbetat med sina kontakter med det lokala näringslivet genom företagarföreningarna och enskilda företag och fastighetsägare. De aktiviteter som genomförts har framför allt riktat in sig på två av målen i näringslivspolicyn: *Stimulera tillväxt och företagsamhet* samt *Attraktivare miljöer*.

Stadsdelsnämnden medverkade för andra året i utmärkelsen Årets lokala företag, som genomfördes tillsammans med Liljeholmens företagsgrupp, Bättre stadsdel, Citycon och flera andra näringslivsaktörer. I den öppna nomineringsprocessen inkom 208 nomineringar för 31 företag i de fem olika kategorierna. Prisutdelningen i Liljeholmens galleria i november lockade ett 60-tal deltagare från lokala företag och tio utställare. Stadsdelsnämndens ordförande delade ut priset i kategorin Årets trygghetsskapande företag till fastighetsägaren Cavendo i Fruängens centrum.

Under sommaren har platsaktivering genomförts på Liljeholmstorget i tre veckor och på Älvsjö torg i två veckor tillsammans med Liljeholmens företagsgrupp, Citycon, JM, lokala föreningar och lokala företag. Exempel på aktiviteter har varit pyssel, sporter, barnteater, cykelfix, musik, loppis, samt möjlighet att träffa polisen och brandkåren. Aktiviteterna har haft många deltagare och uppskattats av både medverkande företag och andra aktörer samt

deltagarna. Det har skapat folkliv på torgen som både ökat tryggheten och trivseln på platserna, vilket är positivt för det lokala näringslivet. Inför jul genomfördes Vinter på Liljeholmstorget - en platsaktivering i samarbete med Citycon och lokala butiker, föreningar och skolor, samt församlingen. Aktiviteterna erbjöds på torget under fredag-söndag i adventshelgerna.

Ett företagsmingel vid Telefonplan gick av stapeln i oktober tillsammans med Mosaikteatern på Telefonfabriken. De hade bjudit in en miljöforskare som engagerade deltagarna på temat Hållbar utveckling och näringsliv. Stadsdelsnämnden har även genomfört en satsning på att informera om appen Säkerhetscenter från Svensk Handel som ska öka tryggheten hos lokala företagare. Flera lokala centrum har nu startat samarbetsgrupper genom appen. Därutöver har även samarbetet utökats med Västertorps företagarförening. Platssamverkan, med bland annat trygghetsvandringar, är också en del av näringslivsarbetet och beskrivs under mål 3.6.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsnämnden ska genomföra trygghetsvandringar tillsammans med representanter från det lokala näringslivet	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Stadsdelsnämnden ska utveckla former för hur det lokala näringslivet kan involveras i nämndens arbete med klimat- och miljöfrågor	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Ungdomar erbjuds meningsfulla feriejobb

◆ Uppfylls delvis

Beskrivning

Målet nås genom att avsätta resurser för att utveckla arbetet med feriejobb. Stadsdelsnämnden ska erbjuda ungdomar feriejobb i syfte att skapa en meningsfull tillvaro under loven. Feriejobben är för många en första fot in på arbetsmarknaden, och mötet med arbetslivet kan få stor betydelse för unga människors framtidstro och utveckling. Stadsdelsnämndens arbete med feriejobb ska utvecklas under året och fler feriejobb ska erbjudas - särskilt inom stadsmiljöverksamhet. Möjligheter att erbjuda fler jobb inom integrations- och klimatområdet framöver ska undersökas under året.

Förväntat resultat

- Antalet tillhandahållna platser för feriejobb och antalet ungdomar som fått feriejobb i stadens regi har ökat.
- Stadsdelsnämndens arbete med feriejobben har utvecklats.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts delvis.

Stadsdelsnämnden rapporterade in 700 tillhandahållna arbetstillfällen i egen regi samband med T2. Det visade sig senare inte stämma. Nämnden har tillhandahållit 698 arbetstillfällen i egen regi under hela året. Det är cirka 300 färre arbetstillfällen än planerat. Orsaken är att målet för antalet arbetstillfällen i egen regi ökades relativt mycket sent på säsongen. Därmed

hann förvaltningen inte rapportera in tillräckligt många arbetstillfällen inför sommaren innan systemet för inrapportering av platser stängde den 31 maj. Trots att feriejobb erbjöds både under höstlov och jullov räckte inte insatsen. Däremot har målet för antalet ungdomar som fått feriejobb i stadens regi klarats med bred marginal tack vare ett intensivt arbete med att rekrytera ungdomar och matcha med arbetstillfällen utanför nämndens verksamheter. Stadsdelsnämnden har därmed anställt 1022 ungdomar vilket är en ökning med över 300 feriejobb jämfört med det uppsatta årsmålet för 2023.

Utredningen om möjlighet att erbjuda fler feriejobb inom integrations- och klimatområdet som pågått under året har avslutats och stadsdelsnämnden har beslutat om att erbjuda minst 40 arbetstillfällen med inriktning integration och klimat under 2024.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts. Den samlade bedömningen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål uppnås och att två av kommunfullmäktiges fyra indikatorer uppnås. Ett intensivt och framgångsrikt vräkningsförebyggande arbete har genomförts under året. Nämnden har sökt alla hushåll som riskerar vräkning och ett resultat av detta är att 97 procent av eventuella vräkningar har kunnat avvärijas.

Indikatorn om vilka barn som berörs av vräkning har breddats och även de barn som inte har något, eller ett ytterst begränsat, umgänge med en förälder som vräks räknas med i indikatorn vilket ger ett högre utfall än tidigare. När barn som bor eller har umgänge med en förälder som vräks, sker det vanligen utan att nämnden har haft möjlighet att förhindra det då beslutet är hyresvärdens och denne i dessa fall inte godtar någon form av överenskommelse.

Samhandlingsteamet "Bosam" har arbetat för att förebygga vräkning. Genom samarbete med de större fastighetsägarna har andra problem kring boende uppmärksammats och stöd har kunnat erbjudas tidigt.

Samverkan i god tid är viktig för att förebygga behov att akuta boendelösningar. Det är svårt att helt undvika akuta lösningar då en invånares situation hastigt kan ändras till exempel i samband med våld i nära relation, hastig separation eller återflytt till Sverige från annat land. Nämnden har sett att höga hyresnivåer i nyproducerade lägenheter snabbt kan leda till att det blir svårt att betala hyran vid oförutsedda händelser som påverkar den enskildes ekonomi. Nämnden har även uppmärksammat en ökande del olovlig andrahandsuthyrning som orsakar vräkning när det kommer till värdens kännedom.

Nämnden har även utökat informationsinsatserna och verksamheter internt såväl som externt har fått information om det vräkningsförebyggandearbetet och rådgivning har erbjudits enskilda och tjänstepersoner.

Mot bakgrund av att det förebyggande och uppsökande arbetet har varit omfattande och intensivt, liksom det stöd som har givits de som riskerat att hamna i eller befunnit sig i hemlöshet, bedöms målet uppnås trots indikatorernas utfall. Nämnden har även arbetat aktivt för att erbjuda hållbara boendelösningar och undvika osäkra boendeförhållanden och vräkning.

Jämställdhet

Nämnden har bidragit till ökad jämställdhet genom att analysera statistik könsuppdelat, ha ett likvärdigt bemötande samt en jämlik och rättssäker handläggning.

Barns rättigheter

Arbetet med att stärka barns rätt till delaktighet och inflytande har fortlöpt. Nämndens barnombud har fortsatt träffats med särskild planering inför arrangerande av barnrättsveckan i höst (v.41). Barnkonsekvensanalyser har genomförts i ärenden som rör vuxna med barn. I de fall där barnfamiljer har riskerat att vräkas har en barnkonsekvensanalys genomförts för att säkerställa att barnets bästa beaktas.

Agenda 2030

Verksamhetsområdesmålet har bidragit särskilt till att uppnå följande mål i Agenda 2030: Mål 1: Ingen fattigdom, Mål 5: Jämställdhet, Mål 10: Minskad ojämlikhet och Mål 11: Hållbara städer och samhällen.

Nämndens arbete med att motverka hemlöshet har bidragit särskilt till mål 11: Hållbara städer och samhällen. Nämnden har fortsatt att stärka samverkan med såväl kommunala som privata bostadsbolag. Ett utvecklingsarbete för att säkerställa en hållbar process för hantering av sociala boenden har pågått och kommer fortsätta under hösten. Genom att prioritera och erbjuda stöd till prioriterade grupper såsom personer med funktionsnedsättning, våldsutsatta och äldre i osäkra boendeförhållanden har stadsdelsnämnden bidragit till att Mål 10: Minskad ojämlikhet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel avhysningar som kunnat avväjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från hyresvärden	97,02 %				55 %	Tas fram av nämnd	VB 2023
   Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller kontraktet efter 12 månader	50	100 %	33,33 %	100	100 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys							
Sedan Bostad först infördes har 20 invånare beviljats insatsen. Idag har totalt tretton invånare insatsen, fem av dem har bott kortare tid än tolv månader och sex av dem flyttade in före år 2020 och omfattas därför inte av indikatorn. Fyra invånare erhöll insatsen under 2023 varav två alltså bor kvar. Avslutsorsaker är eget initiativ, dödsfall, övertagande av kontrakt, störningar eller hyresskulder trots omfattande stöd. Sett till insatsens totala måluppfyllelse är bedömningen att insatsen och stadsdelsnämndens stöd fungerar väl trots indikatorns utfall.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal barnfamiljer som beviljats en akutboendelösning på hotell/vandrarhem	1			2	3	Tas fram av nämnd	2023
   Antal vräkningar som berör barn	8			2	0	Tas fram av nämnd	2023
<p>Analys</p> <p>Inför 2023 ändrades definitionen av <i>berör barn</i> i indikatorn, från att tidigare ha omfattat barn som permanent bor i bostaden till en bredare omfattning där barn räknas oavsett eventuell umgängesform med en förälder som vräks. Det innebär att barn räknas med i indikatorn även om inte har berörts i de fall då barnen inte har kontakt med den vräkte föräldern. Detta förklarar den högre siffran i indikatorns utfall som därför inte är jämförbar med föregående år.</p> <p>Utfallet ska redovisas könsuppdelat, vilket dock inte är möjligt att göra i indikatorn. Sju pojkar och fem flickor har berörts.</p>							

Nämndmål: Invånarna ges förutsättningar till ett varaktigt boende

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målen nås genom att personer med osäkra boendeförhållanden ges vid behov stöd till hållbara och långsiktiga boendelösningar. Nämnden erbjuder därför ett socialt stöd som är effektivt, samordnat och av god kvalitet. Barnfamiljer som lever i otrygga boendeförhållanden erbjuds stöd utifrån barnens behov.

Nämnden erbjuder "boskola" och samarbetar med SHIS gällande bostadsvägledning i syfte att öka möjligheten för den enskilde att få en stabil bostadssituation. Ett samordnat vräkningsförebyggande arbete bedrivs. Alla personer som beviljas tillfälligt boende av socialtjänsten får en individuell boendepplan som bland annat syftar till att undanröja de hinder som finns för den enskilde att komma vidare till eget boende.

Samverkansteam arbetar uppsökande för att i ett tidigt skede komma i kontakt med invånare som riskerar att förlora sin bostad, i syfte att förebygga att så sker.

Förväntat resultat

- Invånare har eget, varaktigt boende och kan leva ett självständigt liv.
- Vräkningar förhindras genom att invånare som befinner sig i en osäker boendesituation får stöd för att klara ett varaktigt boende.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts. Bedömningen baseras på att nämnden har genomfört ett intensivt förebyggande arbete och tillhandahållit stöd till de som riskerat att hamna i, eller befunnit sig i, hemlöshet. Stadsdelsnämnden har arbetat aktivt med att erbjuda stöd till hållbara boendelösningar för att förebygga hemlöshet och osäkra boendeförhållanden. Under året har 748 meddelanden om uppsägning inkommit.

Den vanligaste orsaken var hyresskulder, följt av störningar. Nämnden har kontaktat alla hushåll som riskerat vräkning vilket har bidragit till att 97 procent av eventuella vräkningar kunnat avväjas. Den vanligaste orsaken till avhysning har varit omfattande skulder följt av otillåten andrahandsuthyrning och omfattande störningar.

Placering i akut boendelösning har skett när inget alternativ har funnits och under tiden har den enskilde givits stöd att finna en varaktig boendelösning. Ett exempel på detta är "avtalat boende" via SHIS. 13 nya hushåll har beviljats sådant boende under året och vid årsskiftet hade 69 hushåll denna boendelösning. Stadsdelsnämnden har under året haft ett samordnat arbete med uppföljning av dessa kontrakt, vilket har resulterat i att 40 hushåll har kunnat avslutas efter att de har fått överta kontraktet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska förbättra metoder och arbetssätt för försöks- och träningslägenheter samt stödboenden med fokus på socialt stöd och förvaltning av bostaden.	2023-01-01	2024-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts helt. Bedömningen av måluppfyllelsen har utgått från att förväntat resultat på det underliggande nämndmålet och att tre av fyra mål i kommunfullmäktiges indikatorer har uppnåtts. I bedömningen har även vägts in att nämndens aktiviteter genomförts under året. Kommunfullmäktiges aktivitet har inte genomförts som planerat, arbetet fortsätter under 2024.

Uppföljning av andel heltid och tillsvidareanställda inom äldreomsorg och stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Arbetet med heltid som norm, det vill säga att normen vid anställning ska vara tillsvidareanställning på heltid, har fortsatt under året. I arbetet ingår att erbjuda ofrivilligt deltidsanställda ökad sysselsättningsgrad utifrån verksamhetens behov. Inom äldreomsorgen har man arbetat med att förändra och implementera nya grundschema och arbetssätt i syfte att öka anställningstryggheten utifrån heltid som norm och minska andelen timavlönade. Ett exempel är medarbetare i första hand ersätter varandra vid frånvaro med så kallade resursspass, istället för att ersätta frånvaro med timvikarie. Verksamheten har fått handledning och utbildning i bemanningsstrategier samt schemaläggning. De utvecklingsområden som identifierats är att utreda behov av bemanningspool samt fortsätta följa upp andelen timavlönade samt sjukfrånvaro. Arbetet med att se över grundschema fortsätter, så att schema följer verksamhetens behov. Inom verksamhetsområdet stöd och service för personer med funktionsnedsättning finns få deltidsanställda, främst gäller det medarbetare som arbetar "vaken natt". Dessa har erbjudits utökad sysselsättningsgrad kontinuerligt, men tackar oftast nej till utökad sysselsättningsgrad.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex 	77	80	77	79	81	83	2023
<p>Analys</p> <p>Förvaltningen har ett AMI-index som är två punkter lägre jämfört med föregående år. Områdena motivation och styrning har minskat med en indexpunkt och området ledarskap har minskat med två indexpunkter. Varje arbetsgrupp har gått igenom sina resultat och satt upp handlingsplaner för områden att fokusera på. Varje chef kommer även tillsammans med sin respektive chef gå igenom sin individuella chefsrapport.</p>							
  Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom vård, omsorg och pedagogiska verksamheter	11,8 %				12,5 %	Tas fram av nämnd	2023
  Sjukfrånvaro 	9 %	6,4 %	9,5 %	9,4 %	9 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023
  Sjukfrånvaro dag 1-14 	3,2 %	2,8 %	3,3 %	3,8 %	3,5 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen ta fram en samlad strategi för kompetensförsörjningen inom förskolan i Stockholms stad	2023-01-01	2023-12-31	
<p>Analys</p> <p>Ett förslag är presenterad för stadsdelarna och arbetet kring strategin ska fortsätta under 2024</p>			

Nämndmål: Stadsdelsnämnden är en attraktiv arbetsgivare och har en god arbetsmiljö

 Uppfylls helt

Beskrivning

Stadsdelsnämnden kommer utifrån arbetsgivarperspektivet att ha fokus inom områdena; anställningar, arbetsmiljö, kompetensförsörjning samt chefsuppdrag och ledarskap.

Goda och trygga anställningsvillkor där medarbetares anställningsform är tillsvidareanställning på heltid är normen vid nyanställningar. Rekryteringsprocessen säkerställer att rekrytering sker kompetensbaserat och i linje med verksamhetens kompetensförsörjningsplan och bemanningsstrategi.

Systematiskt arbete inom arbetsmiljöområdet är ett prioriterat område för att medarbetare och chefer ska ha en god arbetssituation och förutsättningar att nå ett gott arbetsresultat. En god

arbetsmiljö och ett närvarande ledarskap ska säkerställas genom balans mellan uppdrag och resurser, samt ett rimligt antal medarbetare per chef. För skyddsombud och chefer hålls gemensam utbildning i grundläggande systematiskt arbetsmiljöarbete regelbundet.

Att arbeta främjande och förebyggande med friskfaktorer för att sänka sjukfrånvaron och skapa en god social och organisatorisk arbetsmiljö är prioriterat. Friskvård är en viktig del inom arbetsmiljöarbetet för att skapa förutsättningar för medarbetare att må bra. Som personalförmån kan medarbetare i stadsdelsnämnden ta ut friskvård på arbetstid när arbetet och verksamheten så tillåter. Förvaltningen arbetar systematiskt med kort- och långtidsfrånvaro enligt den rehabiliteringsprocess som är gemensam för staden.

Under perioden augusti – november utför alla enheter arbetsmiljöronder som även inkluderar ett avsnitt rörande årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Resultatet av den årliga uppföljningen summeras på avdelnings- respektive nämndnivå och följs upp i samverkansgrupper tillika arbetsmiljökommittéer. Resultatet analyseras och eventuella åtgärder som är gemensamma för en stor del av stadsdelsnämnden samordnas.

Ett aktivt strategiskt kompetensförsörjningsarbete utifrån uppdrag och mål är fortsatt prioriterat för att utveckla, behålla samt rekrytera verksamhetskritisk kompetens. Varje verksamhet planerar kompetensutvecklingsinsatser och för att bibehålla en kontinuitet i verksamheten och stärka försörjningen av chefer och nyckelkompetenser är det även viktigt med en strategisk successionsplanering. Inom äldreomsorgen kommer den genomförda kartläggningen av formell kompetens ligga till grund för vidare utvecklingsinsatser för att säkerställa kompetensbehovet på kort och lång sikt. Vid rekrytering av chefer är det även viktigt att de fem kompetenserna i stadens chefsprofil är vägledande i rekrytering och urval.

Chefsuppdraget kräver ett tydligt och utvecklingsinriktat ledarskap där en helhetssyn kopplat till mål och resultat kan förmedlas till medarbetarna. Ledarskapet ska vara präglad av tillgänglighet, kommunikation, tillit och mod. Chefer ska stöttas och stärkas i detta för att på bästa sätt kunna leda sin verksamhet och i det uppmuntra medarbetare att omsätta idéer och förslag i konkreta verksamhetsförbättringar med stockholmarnas fokus.

Chefer som är nya i sin chefsroll, genomgår chefsintroduktion för att få en god grund till vad som förväntas i uppdraget kopplat till personalansvar och att vara arbetsgivarföreträdare. Utvecklingsinsatser för chefer kan även ske genom stadens chefsutvecklingsprogram och upphandlade insatser.

Förväntat resultat

- För de anställningar som ingås ska normen vara tillsvidareanställning på heltid.
- Stadsdelsnämnden har en god systematik inom arbetsmiljöarbetet.
- Planering av kompetensförsörjning sker utifrån verksamhetens uppdrag och mål.
- Nya medarbetare och chefer får en god introduktion i uppdraget.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts helt. Nämnden har under året arbetat enligt plan inom områdena anställningar, arbetsmiljö, kompetensförsörjning samt chefsuppdrag och ledarskap.

Anställningar

Arbetet med heltid som norm, det vill säga att normen vid anställning ska vara tillsvidareanställning på heltid, har fortsatt under året. I arbetet ingår även att erbjuda ofrivilligt deltidsanställda ökad sysselsättningsgrad utifrån verksamhetens behov. Under hösten har en kartläggning av andelen ofrivilligt deltidsanställda genomförts och detta blir ett underlag i det fortsatta arbetet med att öka sysselsättningsgraden för de medarbetare som så önskar. Förvaltningen har vid årets slut 90,4 procent heltidstjänster och 94,7 procent tillsvidareanställningar. Andel timavlönade som mäts enligt indikatorn har minskat i förvaltningen från 14,8 procent till 11,8 procent. Under året har ett arbete påbörjats där stödfunktionerna ekonomi och HR genomför ett stärkt, samlat och riktat stöd till utvalda enheter för en effektivare resursanvändning och bemanningsplanering. Arbetet med heltid som norm är fortsatt prioriterat i den långsiktiga bemannings- och kompetensförsörjningsstrategin i förvaltningen.

Arbetsmiljö

Inom arbetsmiljöområdet har nämnden följt upp det systematiska arbetsmiljöarbetet och genomfört utbildningsinsatser för chefer och skyddsombud inom både grundläggande arbetsmiljöarbete och i incidentrapporteringsystemet (IA). Grundläggande arbetsmiljöutbildning har genomförts vid två tillfällen där varje tillfälle omfattat tre dagar. Totalt har ett 40-tal chefer och skyddsombud deltagit i utbildningen. Den totala sjukfrånvaron har under året legat på en jämn nivå på 9 procent och korttidsfrånvaron har gått ned från 3,4 procent till 3,2 procent. Arbetet med att identifiera och förstärka friskfaktorer i vardagen har startat, bland annat genom tema på chefsforum kopplat till hållbar arbetsmiljö för chefer och medarbetare.

Kompetensförsörjning

Inom området kompetensförsörjning har stadsdelsnämndens lokala nätverk med representanter för de olika avdelningarna fortsatt att kvalitetssäkra och förstärka arbetet med det strategiska kompetensförsörjningsarbetet. Nätverket har systematiserat information i samband med avslut av anställning och tagit fram en mall för avgångssamtal, checklista och avgångsenkät. Stadsdelsnämnden har även börjat tillämpa de nya lönekriterierna vilka är lika för alla verksamhetsområden.

Chefsuppdrag och ledarskap

Inom området chefsuppdrag och ledarskap har stadsdelsnämnden genomfört introduktion för nya chefer samt fortsatt att utbilda chefer i de viktiga processerna inom arbetsgivarområdet. Delar av utbildningsutbudet har även digitaliserats genom förinspelade filmer och en samarbetsyta har tagits fram för chefer, vilken implementeras i början av 2024. Flertalet utbildningar har genomförts i samverkan med Skärholmens stadsdelsnämnd. Arbetet med att implementera stadens chefsprofil som pågått under en tid är under året genomförd med

samtliga chefer. Förutom de specifika utbildningarna har chefer även vid månadsvisa chefsforum uppdaterats i stadsdelsnämndens arbetsgivarprocesser, lag och avtal. Utöver detta har chefsforum arbetat med olika teman under året bland annat hållbarhet, friskfaktorer, förändringsledning och hållbar arbetsmiljö för chefer. Avdelningen för social omsorg har under året delats upp i två avdelningar vilket medfört ett närmare ledarskap.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsnämnden ska fortsätta arbetet med lokalt kompetensutvecklingsforum (LKUF) inom ramen för Handlingsplanen för förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare.	2022-01-01	2023-12-31	
✓ Stadsdelsnämnden ska fortsätta systematisera och digitalisera processen för chefsutveckling inom arbetsgivarområdet.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Stadsdelsnämnden ska starta ett arbete för att identifiera och stärka friskfaktorer som bidrar till en god arbetsmiljö	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Stadsdelsnämnden ska utveckla det strategiska kompetensförsörjningsarbetet ytterligare utifrån stadens kompetensförsörjningsprocess.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Stadsdelsnämnden tillsammans med förskoleenheterna ska fortsätta utveckla arbetet med förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare inom ramen för det ordinarie arbetsmiljöarbetet.	2022-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på att förväntat resultat på underliggande nämndmål och att målen i kommunfullmäktiges indikatorer har uppnåtts. I bedömningen har även vägts in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter har genomförts under året.

Beredskapsarbete samt risk- och sårbarhetsanalys

Under året har nämnden genomfört beredskapshöjande insatser i enlighet med risk- och sårbarhetsanalysen. De åtgärder som identifierades i risk- och sårbarhetsanalysen har legat till grund för de aktiviteter som stadsdelsnämnden har genomfört. Samhällsviktiga verksamheter har genomfört ett tilldelat övningskoncept i syfte att öva sina kontinuitetsplaner. Stadsdelsnämndens avdelning för äldreomsorg har deltagit i en pilotövning med andra nämnder inom staden, då scenariot elavbrott övades. Majoriteten av nämndens verksamheter har under året tagit fram en beredskapspärm, som ska kunna användas i händelse av att en kris uppstår.

Vidare har en plan för stadsdelsområdets trygghetspunkter färdigställts vilket innebär att stadsdelsnämndens trygghetspunkter kan tas i bruk vid behov. Samtliga chefer har deltagit i utbildning och workshop om krishantering och krigsorganisation. Förvaltningsledningen har

fortbildats i totalförsvarsfrågor, och krisledningsgruppen har deltagit i en stadsövergripande heldagsövning tillsammans med åtta andra nämnder och bolagsstyrelser samt under årets sista tertial genomfört en skrivbordsövning med realistiska inslag.

Arbetet med att upprätta en krigsorganisation har fortsatt och krigsledningsplan som beskriver hur nämnden ska organiseras vid höjd beredskap, vilka verksamheter som ska upprätthållas samt en genomlysning av över- eller undertalighet bland personalstyrkan har tagits fram.

Systematiskt informationssäkerhetsarbete

Stadsdelsnämnden har under året implementerat de lokala tillämpningsanvisningarna för informationssäkerhet och påbörjat implementering av PM3-modellen. Utbildningsinsatser har genomförts för att stärka kunskapen om informationssäkerhet hos förvaltningsledning, chefer och nyckelpersoner inom stadsdelsnämnden. Majoriteten av stadsdelsnämndens medarbetare och chefer har även gått de obligatoriska utbildningarna i informationssäkerhet. Ett antal system har informationssäkerhetsklassats, men fortfarande kvarstår arbete med att genomföra en första klassning på en ganska stor mängd system. En mer detaljerad redovisning finns i Ledningens genomgång, som lämnades in i samband med verksamhetsplan 2024.

Arbetet med att stärka stadens rådighet

Rådigheten över välfärdsverksamheter har stärkts genom att en omfattande kartläggning av verksamheter genomförts. Kartläggningen sammanställer både detaljer bland verksamheternas funktion i beredskapsplaneringssyfte, och avtalskrav som rör krisberedskap bland verksamheter på entreprenad. Vid tecknande av nya avtal ställs krav för kontinuitetsplanering och -hantering.

Nämnden har under året fattat beslut om att från 2025 driva skötsel av park och renhållning i egen regi, vilket är ett led i arbetet att stärka stadens rådighet över välfärdsfunktioner.

Mycket av det löpande utvecklingsarbete som pågår inom krisberedskap och civilt försvar hör ihop med inriktningen att stärka stadens rådighet.

Inköp och upphandling

Vid upphandlingar har nämnden tillämpat gällande regelverk som innebär att den upphandlande myndigheten ska utesluta anbudsgivare från att delta i upphandling om beställaren får kännedom om att anbudsgivaren enligt lagakraftvunnen dom är dömd för brott. Beställaren begär att anbudsgivaren lämnar utdrag ur brottsregister eller likvärdiga handlingar. I praktiken innebär detta att anbudsgivaren ska redovisa att hen själv eller medlem i ledning inte fällt för

- Deltagande i brottslig organisation.
- Korruption
- Bedrägeri
- Terrorbrott eller brott med anknytning till terrorverksamhet.
- Penningtvätt eller finansiering av terrorism.
- Barnarbete och andra former av människohandel.
- Obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter.
- Betalda skatter.

- Betalning av Sociala avgifter
- Missförhållanden i övrigt i fråga om leverantörens verksamhet
- Åsidosättande av skyldigheter enligt miljölagstiftning, sociallagstiftning, arbetsrätt.
- Konkurs, insolvens, ackordsuppgörelse med borgenärer, tvångsförvaltning, avbruten näringsverksamhet.
- Allvarliga fel i yrkesutövningen.
- Avtal med andra aktörer med syfte att snedvrída konkurrensen.
- Intressekonflikt på grund av deltagande i upphandlingsförfarandet.
- Direkt eller indirekt deltagande i förberedelserna till upphandling.
- Varit föremål för förtida uppsägning, skadestånd eller andra jämförbara sanktioner.

I nya upphandlingar har det ställts krav på särskilda arbetsrättsliga kontraktsvillkor. I korthet innebär kraven att entreprenören ska anställa och ansvara för personal i egenskap av arbetsgivare med beaktande vid var tid gällande lagar och avtal. Entreprenören förbinder sig således att inte anlita s.k. svart arbetskraft. Entreprenören svarar för löner, arbetsgivaravgifter och andra avtalsenliga och lagstadgade kostnader för sig och sin personal. Entreprenören ska i sin verksamhet följa gällande antidiskrimineringslagstiftning och ställa samma krav på sina underentreprenörer. I entreprenadavtalen ställs också krav om legitimationsplikt och närvaroredovisning. Avtalens villkor följs upp under avtalstiden i samband med avtalsuppföljning som fastställs vid avtalstecknandet i upphandlingsdokumenten. För de avtalsparter som inte följt avtalade villkor har vite ställts.

Agenda 2030

Stadsdelsnämndens arbete och insatser har bedömts stödja och bidra till mål 11 i Agenda 2030: Hållbara städer och samhällen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp	48,58 %				45 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	2023
  Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	100 %			100 %	80 %	80 %	2023
Aktivitet				Startdatum	Slutdatum	Avvikelse	
  Förskolenämnden ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen, planera för att stadens förskolor beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för samtliga förskolebarn och personal under flera dygn				2023-01-01	2023-12-31		
  Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för framtida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan				2023-01-01	2023-12-31		

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
✓ Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning				2023-01-01	2023-12-31		
✓ Servicenämnden ska under ledning av kommunstyrelsen och i samarbete med förskolenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna utreda och påbörja etablering av ett centralt omsättningslager för vissa livsmedel och vissa förbrukningsvaror i syfte att höja stadens beredskapsförmåga				2023-01-01	2023-12-31		
✓ Socialnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen planera för att stadens boenden inom äldreomsorg och LSS beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för brukare och personal under minst sju dygn				2023-01-01	2023-12-31		
✓ Stadsdelsnämnderna ska etablera en permanent beredskap och organisation för iordningsställande av trygghetspunkter inom sitt geografiska område				2023-01-01	2023-06-30		

Nämndmål: Stadsdelsnämnden har en hög beredskap i alla verksamheter

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att stadsdelsnämnden utför ett genomgripande arbete för att identifiera och analysera viktiga och samhällsviktiga verksamheter och processer. Stadsdelsnämndens kris-, kontinuitets- och beredskapsarbete är samordnat så att de hänger ihop, är effektivt och känt för de som berörs. Kunskapshöjande insatser inom krisberedskap och civilt försvar genomförs i stadsdelsnämndens verksamheter. Arbetet med krisstödsorganisation fortsätter, i syfte att ge stadsdelsområdets invånare stöd vid kriser. Stadsdelsnämnden avsätter resurser för att implementera de lokala tillämpningsanvisningarna för informationssäkerhet. Stadsdelsnämndens beredskap att hantera kriser och samhällsstörningar stärks genom ett systematiskt planeringsarbete samt övning.

De lokala anvisningarna för informationssäkerhet ska implementeras och alla medarbetare ska känna till hur nämnden arbetar med informationssäkerhet och dataskydd. Detta sker bland annat genom att de obligatoriska utbildningarna genomförs för samtliga medarbetare och genom det nätverk av informationssäkerhets- och dataskyddsambassadörer som finns på förvaltningen.

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämndens verksamheter har en hög beredskap inför kommande kriser.
- Risk- och sårbarhetsanalysen är genomarbetad, dynamisk och välkänd för relevanta funktioner.
- Samhällsviktiga verksamheter och de verksamheter som är av vikt för dessa har en kontinuitetsplan som är övad.

-Stadsdelsnämnden har tre permanenta trygghetspunkter.
-Nödvändig information om dataskydd och informationssäkerhet har nått och är begriplig för samtliga medarbetare.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts helt.

Under året har beredskapshöjande insatser genomförts i enlighet med nämndens risk- och sårbarhetsanalys. De åtgärder som identifierades i risk- och sårbarhetsanalysen har legat till grund för de aktiviteter som stadsdelsnämnden har genomfört.

En inventering av samhällsviktiga verksamheter i både egen och privat regi genomförts i syfte att stärka nämndens beredskap. De verksamheter som bedöms vara samhällsviktiga eller är av vikt för dessa har därefter uppdaterat och övat sina kontinuitetsplaner.

Stadsdelsnämndens äldreomsorg har genomfört en övning tillsammans med Södermalms stadsdelsnämnd, stadsledningskontoret och äldrenämnden. Övningen handlade om elförsörjning inom äldreomsorgen, och bedöms ha gett goda erfarenheter inför eventuella längre strömbortfall i framtiden. Övningen, som kallas el-bo, fungerade som en pilot inom staden. Vidare har flertalet övningar genomförts i nämndens verksamheter genom ett framtaget övningskoncept.

En plan för stadsdelsområdets trygghetspunkter har färdigställts och innebär att trygghetspunkterna kan tas i bruk vid behov. Samtliga chefer har deltagit i utbildning och workshop om krishantering och krigsorganisation. Ledningsgruppen har fortbildats i totalförsvarsfrågor, och krisledningsgruppen har deltagit i en stadsövergripande heldagsövning tillsammans med åtta andra nämnder och bolag samt genomfört en skrivbordsövning med realistiska inslag.

Arbetet med att upprätta en krigsorganisation har fortsatt och en krigsledningsplan som beskriver hur stadsdelsnämnden ska organiseras vid höjd beredskap, vilka verksamheter som ska upprätthållas samt en genomlysning av över- eller undertalighet bland personalstyrkan har tagits fram. Vidare har interna utbildningar och kommunikationsinsatser genomförts kopplat till nämndens krigsorganisation. Exempelvis genom att prata om detta på APT:er samt chefsforum. Nämnden har också publicerat texter på intranätet och uppmärksammat beredskapsveckan vecka 39 genom att uppmana till övning för egen beredskap samt delat ut broschyren ”om krisen eller kriget kommer” från MSB.

Under hela 2023 har stadsdelsnämnden totalt haft åtta händelser där krisledning och krisstöd aktiverats helt eller delvis. Genom detta har nämndens krisorganisation testats och därefter utvärderats, för att sedan kunna förbättras.

Stadsdelsnämnden har implementerat den lokala tillämpningsanvisningen för informationssäkerhet och påbörjat en implementering av PM3-modellen. Arbetet med informationssäkerhetsklassningar har fokuserats på digitala verktyg för att skynda på införandet av de upphandlade systemen. Under årets sista tertiäl har ett projekt avseende behörighetshantering inom stadsdelsnämnden påbörjats.

En inventering av stadsdelsnämndens samtliga lås och larm har genomförts under hösten. Den stundande övergången till 5G innebär att 40 st larmsändare på olika adresser har bedömts ha behov av att bytas ut för att klara övergången.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
!	Alla medarbetare ska genomgå de obligatoriska utbildningarna om dataskydd och informationssäkerhet	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
	Analys Statistiken från Utbildningsplattformen visa att ca 40 % av medarbetarna har genomfört utbildningen i informationssäkerhet och ca 35 % har genomfört utbildningen i dataskydd. Fler medarbetare har dock genomgått utbildningen eftersom flera enheter inom verksamheterna har tittat på utbildningen gemensamt på APT. Enligt våran lista har 77% av enheterna rapporterat att samtliga medarbetare har gått den obligatoriska utbildningen och 79% av cheferna.			
!	Samtliga chefer ska genomgå utbildningen i informationssäkerhet och dataskydd som är framtagen för målgruppen	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
	Analys Statistiken från Utbildningsplattformen visa att ca 67 % av cheferna har genomfört utbildningen i informationssäkerhet och ca 74 % har genomfört utbildningen i dataskydd. Fler chefer har dock genomgått utbildningen eftersom flera enheter inom verksamheterna har tittat på utbildningen gemensamt på APT. Enligt våran lista har enheterna rapporterat att 79% av cheferna gått de obligatoriska utbildningarna.			
!	Samtliga verksamheter ska ta fram en beredskapspärm där rutiner för krishantering ska finnas	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
	Analys 82% av verksamheterna har tagit fram en beredskapspärm och arbetet fortsätter under 2024.			
✓	Stadsdelsnämnden ska utse roller inom förvaltningen i enlighet med de lokala tillämpningsanvisningarna för informationssäkerhet	2023-01-01	2023-12-31	
!	Stadsdelsnämnden ska utveckla strategier för hur informationssäkerhet och dataskydd ska implementeras i upphandlingsförfarande	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
	Analys Arbetet är påbörjat under 2023 men inte fullt ut implementerat. Nämnden kommer att utse en projektgrupp för fortsatt arbete.			
✓	Stadsdelsnämndens krisledningsgrupp ska genomföra en krisledningsövning samt ta tillvara lärdomar av denna	2023-01-01	2023-12-31	
!	Stadsdelsnämndens verksamheter som bedöms vara samhällsviktiga eller är av vikt för dessa ska ha en uppdaterad kontinuitetsplan som är övad	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
	Analys Analys 86% av de samhällsviktiga verksamheterna har en uppdaterad kontinuitetsplan som är övad. Övriga verksamheter fortsätter arbetet under 2024.			

Nämndmål: Stadsdelsnämnden har en stark rådighet över samhällsviktiga funktioner och välfärdsverksamheter

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom en genomlysning, analys och planering för att stärka rådigheten. Stadsdelsnämnden behöver vid händelse av kris kunna agera snabbt, effektivt och träffsäkert för att avvärja krisens effekter på verksamheter och i förlängningen invånare. Graden av rådighet att styra såväl krisberedskap som krishantering avgörs delvis av verksamheters driftsform, och delvis av stadsdelsnämndens förmåga att ställa krav i avtal med privata utförare. Arbetet med att stärka stadsdelsnämndens rådighet inleds med en inventering som utmynnar i en sammanställning och analys av förutsättningarna. Parallellt med detta utreds förutsättningarna för nämnden att återta skötsel och renhållning av park- och naturmark i egen regi, som ett första steg att stärka rådigheten över stadsmiljöverksamheten.

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämndens rådighet över samhällsviktiga funktioner och välfärdsverksamheter är stärkt.
- Stadsdelsnämnden har ökad kunskap om vilka samhällsviktiga verksamheter som drivs i egen eller privat regi, samt hur kravställningen ser ut avseende krisberedskap för privata utförare. Detta bidrar till en bättre helhetsbild över stadsdelsnämndens rådighet.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts helt. Bedömningen grundas på att nämndmålet nås och aktiviteterna.

Rådigheten över välfärdsverksamheter har stärkts genom att en omfattande kartläggning av verksamheter genomförts. Vilket inkluderar nämndens egna verksamheter och entreprenader inom äldreomsorg och social omsorg. Kartläggningen syftar till att sammanställa alla nödvändiga fakta om verksamheterna i beredskapshöjande syfte samt i händelse av kris. Parallellt med detta har en kartläggning över avtalskrav gällande krisberedskap bland verksamheter som drivs på entreprenad genomförts. Sammantaget bidrar kartläggningen till att rådigheten stärks, genom ökad kontroll och en förbättrad sammantagen bild över egna och privata utförarens förutsättningar att klara av kriser samt bidra till en stärkt beredskap.

Nämnden har under året fattat beslut om att från 2025 driva skötsel av park och renhållning i egen regi, vilket är ett led i arbetet att stärka stadens rådighet över välfärdsfunktioner.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Stadsdelsnämnden ska inventera privata aktörer som verkar inom samhällsviktig verksamhet i stadsdelsområdet, samt avtalskrav som berör hög beredskap och krishantering	2023-01-01	2023-12-31	
	Stadsdelsnämnden ska utreda förutsättningar och ta fram en plan för att driva skötsel av park och renhållning i egen regi	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Stadsdelsnämndens offentliga upphandlingar bidrar till en hållbar utveckling

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att stadsdelsnämnden beställer annonserade upphandlingar från stadens servicenämnd. Verksamheterna tar fram förfrågningsunderlag och upphandlingssamordnaren administrerar upphandlingarna i enlighet med stadens regelverk samt nämndens plan för upphandlingar. I förfrågningsunderlagen framgår att upphandlingen ska bidra till en hållbar ekonomisk, social och ekologisk utveckling. Utifrån revisionens genomförda granskning rekommenderas nämnden att säkerställa en systematisk planering avseende uppföljningen av entreprenörens arbete bl.a. genom tydliga rutiner för uppföljning samt stickprovskontroller och dokumentation av dessa. Genom att använda stadens gemensamma system för e-handel ökar förutsättningarna för att minska klimatpåverkan, göra medvetna inköp, öka avtalstroheten samt ett förenklande av den systematiska uppföljningen.

Förväntat resultat

- Tydliga krav i förfrågningsunderlag och avtal.
- Nämndens verksamheter ökar andelen elektroniska inköp.
- Systematiska avtalsuppföljningar för att förebygga otillåten påverkan, jäv och välfärdsbrott.
- Nämndens upphandlingar är ekonomiskt hållbara.
- Upphandlade varor och tjänster ska bidra till stadens miljömål om cirkulära processer och resurseffektivisering, minskade klimatutsläpp, energieffektivisering och biologisk mångfald.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundas på att nämndens aktivitet genomförts under året. I de upphandlingar som stadsdelsnämnden deltagit i eller har det ställts tydliga krav på social, miljömässig och ekonomisk hållbar utveckling i förfrågningsunderlag och avtal. Systematiska avtalsuppföljningar har genomförts och andelen elektroniska inköp har ökat under året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämndens funktion för inköp- och upphandling ska vidareutbildas inom tillgänglighetsaspekter för kravställningar i kommande upphandlingar.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på att förväntat resultat på underliggande nämndmål och att målen i kommunfullmäktiges indikatorer har uppnåtts. I bedömningen har även vägts in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter har genomförts under året.

Stadsmiljö

Stadsdelsnämnden genomförde samtliga beviljade trygghetsinvesteringar under 2023. Under året har även ett entreprenörbyte i områdena Hägersten och Liljeholmen genomförts. I och med det nya avtalet är städningen behovsstyrd, vilket har lett till renare offentliga miljöer. Nämnden har även efter entreprenadbyte fått färre klagomål och mer beröm för renhållning och snöröjning från invånare.

Platssamverkan

Platssamverkan har under perioden bedrivits på de platser där metoden används: i Älvsjö/Solberga, i Liljeholmen och i Fruängen/Västertorp/Hägerstensåsen. I arbetet med platssamverkan ingår socialtjänstens förebyggande och uppsökande verksamhet - fält, fritid, ordningsvakter, polis, socialsekreterare hos polis, strateg för samverkan prevention, samt trygghetsstrateg.

"Sommartorg" i Liljeholmen och Älvsjö, samt "Vintertorg" i Liljeholmen var också en del av arbetet inom ramen för platssamverkan. Aktiviteterna på torgen var välbesökta, och många upplevde att torgen kändes mer inbjudande och tilltalande att både passera och stanna till på. De två största deltagargrupperna vid aktiviteterna var småbarnsfamiljer och pensionärer.

Som en del i platssamverkan har även Älvsjö AIK under hösten genomfört nattvandringar i samverkan med stadsdelsnämnden och nattvandring.nu. Vidare har samverkan gjorts kring Mälarhöjdens IP där det nu bildats ett trygghetsråd.

Stadsdelsnämnden har även medverkat på evenemang i Västertorp och Fruängen för att hålla trygghetsdialog och informera om det trygghetsskapande arbetet samt informera om och rekrytera stadsdelsvolontärer.

Lokal samverkansöverenskommelse med polisen

Den lokala samverkansöverenskommelsen med polisen, med tillhörande åtgärdsplaner, har tillsammans med stadens trygghetsprogram utgjort stommen i stadsdelsnämndens trygghetsarbete. Under året har det riktade arbetet mot platser och individer i Älvsjö/Solberga intensifierats. Den särskilda arbetsgrupp som tillsattes under första kvartalet, har utvecklat sitt arbete, och aktörerna som ingår - däribland socialtjänst och polis - har genomfört såväl sociala som situationella åtgärder i samverkan. Den gemensamma lägesbilden har förbättrats, förebyggande insatser har kunnat sättas in utifrån en bättre problembild, och insatser har

gjorts på både grupp- och individnivå. Syftet har varit att förbättra samverkan om barn och ungdomar där det finns oro för rekrytering till kriminalitet och att förbättra kommunikationen till vårdnadshavare samt stärka skolpersonalens kompetens i frågor relaterade till ungdomskriminalitet. Ett annat resultat från samverkan i Älvsjö/Solberga är att Älvsjö AIK börjat arrangera organiserad spontanfotboll för ungdomar under sommarkvällar i Älvsjö.

Stadsdelsnämnden har påbörjat en pilotsatsning där socialtjänst och fritidsverksamheter samarbetar för att nå ungdomar med normbrytande och/eller kriminellt beteende. Inom ramen för piloten har enheten valt ut några ungdomar som erbjuds utökad stöd.

Bland andra aktiviteter som genomförts, kopplade till åtgärdsplanerna, är att samverkan har inletts kring ungdomar som skapar oro vid Johan Skyttes skola, samverkan kring Västberga Gårdsväg - där missbrukare stör ordningen och skapar otrygghet - har fortlöpt. Otillåtna bosättningar i Älvsjö på Willys parkeringsplats har minskat genom samordnade insatser i den fysiska miljön, och gemensamma trygghetsdialoger med särskilt utsatta och sårbara brottsoffer har genomförts.

Sociala insatser

Under året har nämnden prioriterat förebyggande arbete för barn och unga samt att utveckla arbetssätt och metoder avseende målgruppen unga kriminella. Nämnden har deltagit i Socialstyrelsens satsning om stöd för implementering av kunskapsstödet "Insatser för att motverka fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott" vilka syftar att utveckla nämndens egna insatser för målgruppen. Arbete med ungdomar i riskzonen för kriminalitet har skett i samarbete med polis och skola. Inom ramen för samverkansformen SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritid) haft fokus på ungdomskriminalitet och deltagare har fått information om skolan som brottsplats, narkotika, unga på nätet och rekrytering till kriminalitet. Nätverksledare på fritidsverksamheten har utvecklat arbetssätt för att hålla nätverksmöten redan under pågående utredning samt om familjen tackar nej till biståndsbedömda insatser. Syftet med stöd är att samordna stödet till den unge och fritidspedagogens uppdrag är att erbjuda ungdomen en meningsfull fritid.

Socialekreterare hos polis har samordnat möten mellan polis och socialtjänst, agerat expertis i ärenden gällande kriminalitet utveckla samverkan med polisen som arbetar med grova brott - en samverkan som tidigare saknats. Sekretessbrytande bestämmelser har använts, vilket innebär att medarbetare kunnat kartlägga ungdomar som rör sig i kriminella kretsar och/eller haft ett normbrytande beteende. Ett nytt arbetssätt där socialekreterare hos polis ska följa med vid tillslag/husrannsakan/inhämtning av unga som är misstänkta för brott har införts, liksom . utvecklat arbetssätt för att besöka ungdomar i häkte. Syftet är att fånga upp och motivera unga i ett läge när de är mer motiverade till förändring. Arbetssätten är inspirerade av Islandsmodellen. En ungdomskoordinator som arbetat uteslutande med målgruppen tillsattes påbörjade sitt arbete under året. Koordinators arbetssätt är likt metoden SIG. Koordinatören har under perioden arbetat med 11 ungdomar.

Familjestödsteamet har kompletterat sitt utbud av insatser att ge till unga kriminella. Ett flertal medarbetare har gått utbildning i RePulse och förberedelser har gjorts för att flera ska utbildas i FFT (funktionell familjeterapi).

Handlingsplan för arbetet mot våldsbejakande extremism

Stadsdelsnämnden har under året arbetat med de olika aktiviteterna i handlingsplanen mot våldsbejakande extremism. Insatser för att öka medvetenheten i demokratifrågor, samt att förebygga utanförskap, våld och annan kriminalitet har skett i det löpande arbetet på mötesplatser för unga. I stadsdelsområdets samverkansgrupper med olika aktörer såsom skola, polis med flera har frågan om VBE lyfts och rutinerna följts.

Sammantaget så visar den inkomna informationen att det har varit en viss minskning av högerextremistiskt klotter och åsikter i skolmiljön jämfört med föregående år och att det i nuläget inte förekommer eller finns kännedom om någon omfattande våldsbejakande extremism i stadsdelsområdet. De inrapporterade händelserna under perioden rör sig främst om högerextremistiskt klotter och en del uttryck av högerextrema åsikter i skolmiljön. Ser man till den inkomna informationen och polisens anmälningar när det gäller hatbrott så sticker ett område ut vid en skola i Långbro. Lägesbilden överensstämmer med nämndens inriktning i arbetet mot våldsbejakande extremism. Förekomsten av klotter och åsikter i skolmiljön fångs även upp av Utbildningsförvaltningens arbete mot våldsbejakande extremism. Då det rör sig om en geografisk plats som sticker ut och där det även över tid har inkommit information så kommer extra fokus läggas på samverkan kring platsen och problemet.

Stadsdelsnämndens handlingsplan, när det gäller förebyggande och förhindrande aktiviteter, har legat i linje med den problembild som den lokala lägesbilden uppvisar. Arbetet med att sprida kunskap och kännedom om stadens riktlinjer och den lokala handlingsplanen mot våldsbejakande extremism kommer även fortsättningsvis prioriteras.

Välfärdsbrott

Inom stadsdelsnämndens förvaltning har ett arbete vidareutvecklats för att strukturera ett mer systematiskt arbetssätt mot välfärdsbrott och otillåten påverkan. Arbetet med att förebygga och motverka välfärdsbrott har skett både i verksamheterna och inom stödfunktionen mot välfärdsbrott som gett ett förvaltningsövergripande stöd utöver att själva genomföra kontroller.

Arbetet med felaktiga utbetalningar och avtalsgranskning har under året förstärkts och förbättrats. Nämndens arbetssätt har utvecklats för att förhindra felaktiga utbetalningar inom bland annat personlig assistans. Otillåten påverkan har inkluderats i arbetet för att motverka och hantera hot och våld. Under året har medarbetare genomgått utbildning i att upptäcka och motverka otillåten påverkan.

Goda exempel från utvecklingsarbetet med att förebygga välfärdsbrottslighet innebär att tillstånd har kontrollerats genom Inspektionen för vård och omsorg (IVO) inför varje placering, samt att olika verksamheter inom nämndens ansvarsområde samverkar vid misstanke om oegentligheter när aktuella familjer har insatser från flertalet verksamheter. Seriositetskontroller har införts på alla nya och gamla leverantörer av t.ex. jourhem, HVB-hem och liknande inom individ- och familjeomsorgen liksom att avtal med leverantör av placeringar går igenom efter sex månader och i flertal fall omförhandlat dygnspriset.

Agenda 2030

Stadsdelsnämndens arbete har bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 5: jämställdhet, mål 11: hållbara städer och samhällen, mål 16: fredliga och inkluderande samhällen.

Jämställdhet

Stadsdelsnämndens fokus på trygghet och trivsel på allmänna platser ökar allas möjlighet att nyttja dessa platser. Framför allt kvinnor begränsas av upplevd otrygghet i den offentliga miljön.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	85 %	86 %	85 %	85 %	81 %	79 %	2023
  Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	68 %	76 %	61 %	66 %	73 %	73 %	2023
Analys Årets resultat från medborgarundersökningen visar att årsmålet inte nås. Siffran är dock bättre än 2022 och 2021, vilket tyder på en positiv trend. Årets resultat har analyserats med berörda funktioner och en omständighet som lyfts är att undersökningen pågick under maj-juni, dvs de varma sommarmånaderna då nämnden hade som mest problem med nedskräpning i parkmiljöer. I det nya avtalet för parkentreprenad som började gälla från oktober månad är renhållningen behovsstyrd vilket förväntas leda till bättre renhållning.							
  Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	70 %	76 %	65 %	64 %	73 %	73 %	2023
Analys Årets resultat från medborgarundersökningen visar att årsmålet inte nås. Siffran är dock bättre än 2022 och 2021, vilket tyder på en positiv trend. Att siffran är högre och förbättringen sedan förra året är mer markant för den här indikatorn än ovanstående, kan tolkas som att det finns en större nöjdhet med just <i>skötseln</i> av parker och grönområden. Detta kan i sin tur bero på nämndens verksamhetsutveckling inom skötselarbetet samt utökade kontroller av entreprenaden.							
  Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön	85 %	85 %	85 %	84 %	84 %	Tas fram av nämnd	2023

Nämndmål: Det sociala preventionsarbetet bidrar till att stadsdelsområdet är tryggt att bo och vistas i

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att stadsdelsnämndens socialsekreterare hos polis, trygghetssamordnare, strateg för förebyggande arbete och samverkan samt fältassistenter utgör samordnade funktioner för stadsdelsnämnden som särskilt säkerställer en god samverkan i det förebyggande arbetet. Vad gäller samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och fritid (SSPF) förstärks det operativa arbetet ytterligare. Arbetet med lokala operativa samverkansforum vidareutvecklas liksom förstärkt arbete för samhandlingsplanen mot droger.

Insatserna i den lokala handlingsplanen för att förebygga och motverka att unga blir kriminella följs upp och förbättras vid behov. Samverkansmodellen SIG, social insatsgrupp etableras. Under året deltar stadsdelsnämnden i Socialstyrelsens satsning "Spridning och kunskapshöjande insatser för att motverka normbrytande beteende och återfall i brott". Stadsdelsområdet erhåller dessutom stadsbidrag för att stärka sociala insatser för barn och unga i utsatta områden där ett särskilt fokus ligger på Solberga och Älvsjö centrum.

Förväntat resultat

- Fler unga väljer ett liv utan missbruk eller kriminalitet.
- Samverkan leder till att ungdomar i behov av stöd, upptäcks tidigt och erbjuds kunskapsbaserade stödinsatser.
- Genom en effektiv samverkan och ett kunskapsbaserat socialt förebyggande arbete blir stadsdelsområdet tryggt att bo, vistas och verka i.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat prognostiseras uppnås och att aktiviteterna kommer att genomföras under året.

Samverkan och information

Inom ramen för samverkansformen SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritid) har möte med fokus unga i kriminalitet genomförts. Information om skolan som brottsplats, narkotika, unga på nätet och rekrytering till kriminalitet har getts till aktörerna. Föräldraskolan om narkotika har spridits genom nätverket till vårdnadshavare via skolorna. Den samhandlingsplan gällande narkotika som arbetats fram under 2022 har spridits. Skolorna har också fått informationsmaterialet "Koll på cannabis" som syftar till att kompetensutveckla skolpersonalen kring tidiga tecken på droganvändning. Ett ökat antal informationsmöten har genomförts med anledning av de våldsdåd som skett i syfte att förebygga, öka medvetenhet eller sprida kunskap om vilket stöd som finns.

Kunskapsbaserat arbete och evidensbaserad praktik

Nämnden har deltagit i Socialstyrelsens satsning på stöd för implementering av kunskapsstöd kring insatser för att motverka normbrytande beteende och återfall i brott.

Fältgruppen och delar av familjeenheten under 2023 gjort ett gemensamt arbete för att kartlägga ungdomar med kriminellt beteende. I samverkan med polisen har sekretessbrytande bestämmelser använts utifrån stadens sekretesshandbok, vilket innebär en möjlighet att kartlägga ungdomar som rör sig i kriminella kretsar och/eller har ett normbrytande beteende.

Under året har fokus legat på att utveckla och förändra arbetssätt gällande handläggningen av ungdomar som befinner sig i kriminalitet. Initiativ har tagits till en satsning gällande hur handläggare under pågående utredning kan arbeta mer intensivt med unga i risk för att hamna i kriminalitet, samtidigt som nämnden ser till att stadsdelsområdets fritidsverksamhet erbjuds till enskilda i målgruppen. Stadsdelsnämnden har påbörjat en pilotsatsning där socialtjänst och

fritidsverksamheterna samverkar för att nå ungdomar med normbrytande och/eller kriminellt beteende. Inom ramen för piloten ett antal ungdomar som erbjuds utökat stöd. Tre socialsekreterare är utsedda att arbeta med ungdomarna i deras hem- och skolmiljö. Försök pågår för att en kortare period köra ungdomar till skolan varje morgon för att öka skolnärvaron och motivera ungdomen att gå till skolan regelbundet. Från fritidsverksamheten kopplas även en kontaktperson för att möjliggöra en meningsfull och aktiv fritid. Ungdomen och dennes familj erbjuds nätverksmöten som fältassistenter håller i. Till nätverksmötena kallas såväl privat och professionellt nätverk, som polis, skola och psykiatri.

Tjänsten socialsekreterare hos polis har startat samverkan med polisen som arbetar med grova brott - en samverkan som tidigare saknats. Tjänsten socialsekreterare hos polisen har utvecklats under året genom att funktionen utvecklat samverkan med polisen, tagit fram ny rutin gällande avhopp och ett nytt arbetssätt som innebär att socialsekreterare hos polis ska följa med vid tillslag/husrannsakan/inhämtning av unga som är misstänkta för brott. Under början av året har samverkansrutinen gällande yngre avhoppare från kriminella nätverk också tagits fram. Sedan tidigare finns en rutin för avhoppare över 20 år och denna har under tertialet reviderats.

Ett arbete har också skett gällande införande av Social insatsgrupp (SIG), denna planering befinner sig nu i slutskedet. En ny koordinator har under året börjat arbeta med ungdomar mellan 13-20 år med normbrytande beteende/kriminalitet, som har en pågående utredning eller insats. Alla familjer som erbjudits kontakten med ungdomskoordinatören har tackat ja. Arbetet är strukturerat men flexibelt utifrån ungdomens behov. Minst två placeringar inom närtid har undvikits mycket tack vare insatsen, ytterligare en återplacering har undvikits då ungdomskoordinatören kopplats på i anslutning till att vård på SiS avslutats. Ingen har blivit misstänkt för brott efter att kontakten med ungdomskoordinatören inletts, med ett undantag för en som blev det kort efter uppstart. Konsultationerna med leg. läkare och specialist inom rättspsykiatri Marianne Kristiansson har fortsatt under året.

En studieresa med stöd av MUL-medel från socialförvaltningen, gick av stapeln till Köpenhamn under hösten. Representanter från familjeenheten besökte verksamheten *De aktive drenge* som arbetar framgångsrikt med målgruppen. Redan nu har besöket lett till förändrade arbetssätt för socialsekreteraren hos polis. Familjestödsteamet har kompletterat sitt utbud av insatser att ge till unga kriminella. Ett flertal medarbetare har gått utbildning i metoden RePulse och förberedelser har gjorts för att flera ska utbildas i funktionell familjeterapi.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Stadsdelsnämnden ska arbeta för att minska risken för att sårbara grupper som äldre och funktionshindrade ska drabbas av brott eller utsättas för våld.	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Stadsdelsnämnden ska kartlägga Älvsjö-Solberga som utsatt område och ta fram fler metoder och arbetssätt för att motverka att området klassificeras som ett utsatt område med öppen drogscen	2023-01-01	2023-08-31	
✓	Stadsdelsnämnden ska ytterligare spetsa metoder och arbetssätt genom att insatserna som ges i egen regi till unga kriminella förbättras, fältverksamhetens aktiviteter mot målgruppen förstärks samt metoden SIG etableras. Analys: Genomförs Q1 2024	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Stadsmiljön upplevs som trygg att vistas och verka i

● Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom ett fortsatt arbete med platsamverkan, trygghetsvandringar, platsaktivering, trygghetsupprustningar och kontinuerligt arbete med att hålla stadsmiljön städad, välbelyst och attraktiv. Arbetet utifrån platsamverkan fortsätter i flera av stadsdelsområdets lokala centrum, och kommer att utökas utifrån de lägesbilder som tas fram tillsammans med polisen. Trygghetsvandringar ska utvecklas som metod och genomföras vid flertalet tillfällen. Arbetet med den lokala lägesbilden ska utvecklas och insatser ska initieras efter behov. Platsaktivering används som trygghetsskapande metod med ett särskilt fokus på Älvsjö centrum, Solberga, Liljeholmen och Fruängen och med målet att Stockholm inte ska ha några utsatta områden 2025.

Trygghetsinvesteringsmedel söks för fem projekt: upprustning av naturmark i Trekantsparken, platsaktivering genom utegym i Trekantsparken, platsaktivering genom ett äldreanpassat utegym samt badmintonbana i Klackparken, en motionsslinga i Solbergaskogen, samt ett belysningsprojekt som går under namnet "Kvinnorna i Fruängen" - och som innebär belysningsinstallationer samt digitala skyltar om kvinnorna som gett namn till gatorna i Fruängen. Kvinnorna i Fruängen genomförs i samverkan med det lokala näringslivet och berörda nämnder.

Stadsdelsnämnden arbetar aktivt för att öka trygghet och trivsel i stadsdelsområdets offentliga miljöer. Parker och naturmark ska hållas städade och väl underhållna. Genom investeringar skapas nya inbjudande parkmiljöer. Tillgänglighetsfrågor genomsyrar stadsmiljöarbetet och bidrar till att alla, oavsett funktionsgrad, ska känna sig trygga i stadsmiljön. Det stadsövergripande trädmålet ska efterlevas. Stadsdelsnämnden har en nära samverkan med trafiknämnden, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden i arbetet med stadsdelsområdets gröna infrastruktur.

Stadens städgaranti ska efterlevas och det ska finnas tillräckligt med skräpkorgar i parkerna. En ny entreprenör kommer att tillträda områdena Hägersten och Liljeholmen under 2023. I det nya avtalet är städningen behovsstyrd, vilket kommer att förbättra renhållningen i stadsdelsområdets parker avsevärt.

Stadsdelsnämnden har tilldelats medel för större parkinvesteringar för ett projekt under 2023 - den avslutade delen av Kerstin Hesselgrens park/Vippan i Fruängen som väntas kosta 9,0 mnkr. Stadsdelsnämnden bidrar även själv med medel för att ytterligare höja nivån på den nya lekplatsen i Vippan. De mindre parkinvesteringsmedlen kommer även att användas till upprustning av Hertigvägens lekplats, upprustning av lekplatsen vid Ada Nilssons väg, renovering av Herrängens dansbana och reinvesteringar i grusytor och bollplaner.

Nämndens badplatser är mycket populära och under 2023 kommer arbete pågå för att inrätta ytterligare två officiella badplatser i stadsdelsområdet, Vintervikens badplats och bryggan vid Herrängens gård.

Förväntat resultat

- Den upplevda tryggheten i stadsmiljön bland stadsdelsområdets invånare är fortsatt hög.
- Invånarnas nöjdhet med städning och skötsel av parker ökar
- Tillgängligheten i stadsdelsområdets parker ökar
- Samverkan med polis och det lokala näringslivet är fortsatt god och utvecklas.
- Metoden trygghetsvandringar, som är en form av medborgardialog, har utvecklats och praktiserats.

Analys

Trygghetsskapande insatser

Under totalt fem veckor arrangerades "Sommartorg" på Liljeholmens- och Älvsjö torg. I Liljehomen arrangerades även "Vintertorg". Arrangemangen är inte renodlade trygghetsskapande insatser då de även syftar till en fördjupad samverkan med näringslivs- och civilsamhällesaktörer - samt bidrar till ett mer levande kulturliv i stadsdelarna. Platsaktiveringen bidrar även till en ökad trygghet på och kring torgen.

Under året har fem stycken trygghetsdialoger med verksamheter inom äldreomsorgen genomförts. Stadsdelsnämnden har även arrangerat informationstillfällen för pensionärsrådet.

Under året har 8 särskilda händelser inträffat i stadsdelsområdet, några hade en påverkan på den lokala lägesbilden. Trygghetsdialoger har genomförts i samband med händelserna och ett stort antal lokala aktörer var på plats för att möta invånarens reaktioner och känslor. Kristödjure har även funnits tillgängliga för dialog utifrån behov.

Investeringar för en tryggare stadsmiljö

Under 2023 har stadsdelsnämnden genomfört fyra projekt som syftar till att skapa en tryggare stadsmiljö. De projekt som genomförts under året är ett nytt utomhusgym i Trekantsparken, upprustningen av Klackparken - med bland annat badmintonnät och utomhusgym, en ny belysningsmast i Svandammsparken vilken har kommit till efter ett medborgarförslag. I Lugnets parklek har nytt underlag på konstgräsplanen installerats.

Naturmarksvården som utförts under året har på flera platser fyllt en funktion av att förbättra den upplevda tryggheten. Exempelvis genom friställning av ek- och tallmiljöer och borttagande av slyvegetation.

Tillgänglighet i stadsmiljön

För att alla ska kunna känna sig trygga i stadsdelsområdets offentliga miljöer, är tillgänglighetsanpassningar av stadsmiljön av stor vikt. Under 2023 har flertalet insatser inom detta område genomförts. Solbryggan vid Långsjöbadet har tillgänglighetsanpassats genom att ny asfalt lagts fram till bryggan. I Båtparkens lekplats har ett nytt tillgänglighetsanpassat sandlekboard installerats, Ada Nilssons lekplats har rustats upp med nytt fallskyddsunderlag, i Krausparken har en ny trappa anlagts med ramp och räcke, och Hertigvägens lekplats har

genomgått en total upprustning för ökad tillgänglighet. Den sistnämnda lekplatsen är utrustad med en gummiyta över hela lekplatsen, lekutrustning som innehåller tillgänglighetsanpassade funktioner så som aktivitetstavlor. De två nya utegymmen i Trekantsparken respektive Klackparken, som nämnts i stycket ovan, har utformats med tillgänglighetsanpassade redskap och underlag. Lugnets bollplan har även genomgått en renovering och fått nytt tillgänglighetsanpassat underlag, i samband med detta sattes också nya mål dit. Bollplanen är välanvänd för lek och spontanidrott i området.

Renhållning

Parkskötseln har under årets första tertial bestått av snöröjning, halkbekämpning, slyröjning och vårstädning vilket genomförts utan några avvikelser. Under sommaren har nämnden haft utmaningar med nedskräpning i stadsdelsområdets parker där Liljeholmen - med Svandammsparken, Trekantsparken och Vinterviken varit de värst drabbade platserna. Som åtgärd har bland annat nya komprimerande samt konventionella skräpkorgar installeras i flertalet parker under hösten. Upphandlingen av ny entreprenör för parkdrift i stadsdelarna Hägersten och Liljeholmen genomfördes även under året. I det nya avtalet som gällde från oktobermånad är renhållningen behovsstyrd vilket lett till förbättrad renhållning i stadsdelarna. Nämnden har under perioden fått färre klagomål samt beröm från invånare för renhållningen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsnämnden ska utveckla metoderna för trygghetsdialoger och trygghetsvandringar, med fokus på målgruppen särskilt utsatta brottsoffer	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på att förväntat resultat på det underliggande nämndmålet har uppnåtts därtill att nämndens fem aktiviteter genomförts under året.

Agenda 20230

Nämndens sammanfattning av det strategiska arbetet som görs inom ramen för Agenda 2030 bedöms stödja och bidra till stadens övergripande perspektiv att ingen ska lämnas utanför. Nämnden har särskilt prioriterat hållbarhetsmålen jämställdhet (5), minskad ojämlikhet (10) och ett hållbart och inkluderade samhälle (11).

Inom hållbarhetsmålen finns mål som jämställdhet, minoriteters- och barns rättigheter samt lokal demokrati som nämnden redovisar under särskilda rubriker. Mot den bakgrunden lämnas i detta avsnitt en summering av det arbete som har skett mot det övergripande målet att Ingen ska lämnas utanför.

Förskolans arbete har bidragit konkret till stadens övergripande perspektiv om inkluderande samhälle. Aktiviteter för att utveckla likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer har pågått på alla förskolor utifrån respektive förskolas behov och förutsättningar. Arbetet har även innefattat att tillgängliggöra lärmiljön utifrån ett inkluderande perspektiv för att tillgodose barns särskilda behov. Det långsiktiga arbetet med och för barns språkutveckling har gett effekter på barns talspråk och ordförråd, samt förmåga att leka med ord, uttrycka sig, argumentera och kommunicera. Genom att erbjuda barnfamiljer stöd genom exempelvis Familjecentralen i Älvsjö och föräldrastödsgrupper har deras sociala och ekonomiska möjligheter i samhället stärkts.

Nämnden har under året arbetat för att barn- och ungdomar ska växa upp under goda levnadsvillkor och få en bra skolgång. Genom samverkan med förskola, skola, polis och hälso- och sjukvård har barn och ungdomars möjligheter att inkluderas i samhälle stärkts. Nämnden har särskilt inriktat sitt arbete för att invånarna i den mån det är möjligt ska vara självförsörjande och leva ett självständigt liv. Samverkan har skett med jobbtorget. Nämnden har vidare arbetat med insatser till våldsutsatta och våldsutövare. De öppna verksamheterna för barn och unga är hbtqi+-certifierade och arbetar för att inkludera alla målgrupper.

Stadsdelsnämnden har under året arbetat med en satsning där socialtjänst och fritidsverksamheterna har samverkat för att nå ungdomar med normbrytande och/eller kriminellt beteende. Ett mindre antal ungdomar har under året erbjudits utökad stöd.

Inom äldreomsorgen bidrar nämnden till att främja psykisk hälsa, välbefinnande och bibehållen självständighet för äldre. Förebyggande verksamheten riktar sina aktiviteter till alla seniorer i stadsdelsområdet och stadsdelsnämndens särskilda boende arbetar med erbjuda social stimulans och daglig aktivering för de äldre.

Inom perspektivet hållbart samhälle bidrar nämnden arbete till hållbar konsumtion och biologisk mångfald. Bland annat har ambitionen höjts att köpa in mer ekologiska livsmedel och måltider.

Mänskliga rättigheter och lokal demokrati

Jämställdhet

Äldreomsorgens insatser har utgått ifrån den äldres individuella behov och att vården och omsorgen är personcentrerad. Jämställdhetsarbetet har varit integrerat i såväl biståndsbedömningen som i verksamheterna. I biståndsbedömningen har en intervjuguide använts som stöd i utredningsarbetet där vikten av att ställa könsneutrala och jämställda frågor tas upp.

På vård- och omsorgsboende, servicehusen, dagverksamheterna och mötesplatserna har t.ex. olika aktiviteter erbjudits som passar både män och kvinnor och där den äldre också har haft möjlighet att välja utifrån sina intressen och önskemål.

Nationella minoriteter

Nämndens förskolor har sedan 2022 deltagit i ett projekt för romsk inkludering i syfte att introducera romska familjer för öppna förskolans verksamhet. Under året har målet varit att besöken på öppna förskolan ska leda till att fler barn från målgrupper börjar i ordinarie

förskoleverksamhet. Arbetet har inte lett till några barn från målgruppen har skrivits in i den ordinarie verksamheten, men öppna förskolan har fått ett flertal besök. Förskolan Metronomen har erbjudit förskola på finska.

Vid hembesök har äldreomsorgens beställarenhet distribuerat information om nationella minoriteters rättigheter och vid behov erbjudit finsktalande handläggare. På Trekantens servicehus och på Fruängsgårdens verksamheter bor finsktalande och verksamheterna har finsktalande personal. På Fruängsgården har minoriteters högtidsdagar uppmärksamats och på Trekantens servicehus har de boende erbjudits karaoke på finska.

Barns rättigheter

Stadsdelsnämndens förskoleavdelningen har haft en samlingssida för alla styrdokument och riktlinjer rörande barns rätt på stadens intranät. Stadens övergripande och stadsdelsnämndens eget framtagna dokument har alltid varit uppdaterade och lättillgängliga för alla medarbetare. Samlingssidan har innehållit dokument som säker förskola, akutmatris vid misstanke om brott mot barn, handlingsplan för allvarliga händelser och kriser, aktiva åtgärder och plan mot kränkande behandling, blankett för orosanmälan, checklista för arbetet med barn i behov av särskilt stöd, sekretess och skydd av identitet m.m. Barns rätt till pedagogisk, säker och hållbar lärmiljö av hög kvalitet har säkerställts via barnsäkerhetsrond och barnkonsekvensanalyser. Förskolorna har under året genomfört barnsäkerhetsronder som en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Syftet var att identifiera och åtgärda det som kan ha orsakat fysisk och psykisk ohälsa och/eller direkt skada barnet. Barnkonsekvensanalys är ett verktyg som har använts för att synliggöra ett barns bästa, en grupp barns bästa eller barns bästa i allmänhet när det gäller förändringar eller åtgärder som påverkar barns vistelse på förskolan. Barns rätt till inflytande och rätt att uttrycka sig har legat till grund för utbildningen, där barns åsikter, tankar och idéer påverkar undervisningens innehåll. Barngrupper delas i mindre konstellationer under dagen för att möjliggöra samtalstid och social interaktion mellan barn och mellan barn och vuxen.

Lokal demokrati

Vid ingången av 2023 fick nämnden i uppdrag att tillsammans med stadsledningskontoret och de övriga stadsdelsnämnderna uppdatera de lokala utvecklingsplanerna som togs fram 2017. Under året har stadsledningskontoret meddelat att uppdraget avbrutits. Den lokala demokratin praktiseras genom medborgarförslag samt genom exempelvis trygghetsvandringar, medborgarkontorets uppdrag och dialoger med invånare inför parkprojekt.

Under hösten har stadsdelsnämnden utrett möjligheten att genomföra en medborgarbudget inom ett parkupprustningsprojekt för genomförande under 2024 alternativt 2025.

Stadsdelsnämnden har under planperioden planerat för årets tillgänglighetsanpassningar på lekplatser i stadsdelsområdet. Mer om detta under mål för verksamhetsområdet 3.6.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden inleda arbete för att uppdatera de lokala utvecklingsprogrammen	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Stadsdelsnämnden är öppen, jämställd och demokratisk

● Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att Agenda 2030 utgör ett stöd och genomsyrar nämndens verksamheters arbete med mänskliga rättigheter. Som beskrivs under respektive verksamhetsmål arbetar nämndens verksamheter med de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 genom att vidareutveckla arbetet med barns rättigheter, jämställdhet, jämlikhet och nationella minoriteter. I detta sammanhang kommer nämnden se över och uppdatera handlingsplanen mot rasism och förvaltningens tjänsteutlåtande genomförs både en jämställdhetsanalys och en barnkonsekvensanalys i ärenden där detta är relevant. Arbetet med att nå klimat- och miljömålen sker systematiskt inom de verksamheter där det är möjligt och tryggheten och servicen i stadsdelsområdet stärks och utvecklas genom medborgardialoger.

Äldreomsorgen verkar för att skapa forum för dialog med målgruppen inom särskilda boende samt med seniorerna i den öppna verksamheten. I arbetet för en Äldrevänlig stad pågår ett utvecklingsarbete för samverkan med föreningar och andra aktörer för dialog, informations-, erfarenhets-, och idéutbyte med fokus på det gemensamma arbetet med att tillgodose de äldre medborgarnas behov av socialt innehåll, kultur, hälsa, fritid, vardagsmotion, social delaktighet och samvaro samt medmänskligt stöd.

Medborgardialoger kommer att genomföras för att stärka lokaldemokratin och nämnden ska även utreda möjlighet och genomföra medborgarbudet som ett sätt att utveckla det demokratiska inflytandet. Ett led i det är att arbetet med det lokala utvecklingsprogrammet ska återupptas och nämndens ambition är att programmet kommer att bidra till ett öppnare och mer inkluderande samtal och möten med stadsdelsområdets invånare.

Stadsdelsnämndens medborgarkontor i Älvsjö ger stöd och samhällsvägledning till stadsdelsområdets invånare. En prioriterad målgrupp är nyanlända. Nyanlända erbjuds samhällsvägledning i samband med inflyttning till stadsdelsområdet via mobil samhällsvägledning. Samhällsvägledarna förmedlar information om var det finns föreningsdrivna aktiviteter som ger möjlighet till språkträning, socialt nätverk och en meningsfull fritid. Utvecklingen av stödet till nyanlända fortgår i samarbete med Arbetsmarknadsnämnden och SHIS där frågor om arbete och bostad har särskilt fokus. Samverkan med föreningar och civilsamhället ska stärkas genom gemensamma aktiviteter på Medborgarkontoret. Vidare planerar medborgarkontoret att införa besöksräkning och genomföra en kundundersökning.

Stadsdelsnämndens parker och grönområden ska i så stor utsträckning som möjligt vara tillgänglighetsanpassade. Nämnden arbetar med att få bort lätt avhjälpta hinder från lekplatser och bevakar tillgänglighetsfrågan i samtliga processer.

Förväntat resultat

- Att nämndens dialoger och inbjudan till deltagande om stadsdelsområdets utveckling ger nämnden tydligare kunskap om invånarnas önskemål och behov
- Att nämndens verksamheter har kunskap om stadens kvalitetsprogram och har stärkt sitt systematiska kvalitetsarbete
- Stadsdelsområdets invånare är nöjda med den service som medborgarkontoret erbjuder.
- Nyanlända som flyttat in i genomgångsbostäder i vårt stadsdelsområde har skaffat eget varaktigt boende.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts helt. Bedömningen grundas på att de förväntade resultaten har uppnåtts och att nämndens aktiviteter genomförs under året.

Nämndens verksamheter har en pågående dialog med invånare och brukare för att möta deras behov och ge service av god kvalitet. Det arbete som ligger inom ramen för detta mål har medborgarkontoret bland annat anordnat temakvällar för målgruppen nyanlända för att förbättra deras möjligheter att integreras i det svenska samhället. Stadsdelsnämnden samverkar genom medborgarkontoret med flera organisationer och uppföljning av de insatser som genomförts under året visar att stödet uppskattas och möter målgruppens behov och önskemål inom ramen för stödet. Uppföljningen visar vidare att arbetet och insatserna för målgruppen har ökat tilliten till stadsdelsnämnden. Samverkan med annan samhällsservice så som arbetsförmedlingen och civilsamhället i dessa frågor är en framgångsfaktor och ska utvecklas och stärkas än mer.

Nämnden har under året utrett möjlighet att genomföra medborgarbudget i syfte att förbättra och utveckla dialogen med invånarna och lokalsamhället. Nämnden planerar att påbörja arbetet med att genomföra medborgarbudget under 2024 inom flera områden, bland annat ett parkprojekt.

Kvalitetsprogrammet

Under året har verksamhetscheferna utbildats i stadens kvalitetsprogram i syfte att stärka stadsdelsnämndens systematiska kvalitetsarbete och möta invånarnas och brukarnas behov och önskemål. Ett resultat av implementeringsinsatsen är att kvalitetsprogrammets sex förhållningssätt har en tydligare roll i enheternas verksamhetsplaner för 2024 och därmed kommer ha en tydligare roll i verksamheternas uppdrag och arbete.

Nyanländas övergång till varaktigt eget boende

Medborgarkontoret har under året anordnat temakvällar tillsammans med civilsamhället i syfte att informera och hjälpa nyanlända att komma in i det svenska samhället. Målet att minst 85 procent av de som flyttat in i genomgångsbostäder skulle vid årets slut ha ett eget varaktigt boende uppfylldes. Utfallet blev 87,5 procent, 14 av 16 nyanlända lämnade sina genomgångsbostäder för ett varaktigt boende. Två hushåll har erbjudits tillfälligt boenden.

Rådet för funktionshinderfrågor

Hägersten-Älvsjö och Skärholmens stadsdelsnämnders gemensamma råd för funktionshinderfrågor som etablerades i början av året, har sammanträtt vid åtta tillfällen under året varav två tillfällen tillsammans med båda nämndernas gruppleddare. Fokus under året har varit att ta fram rådets nya arbetssätt samt tillsammans med nämnderna hitta nya samverkansformer för att stärka rådets möjlighet till påverkan för personer med funktionsnedsättning i stadsdelsområdet. Nämnderna har bland annat utsett särskilda kontaktpersoner för rådet. I oktober genomfördes en workshop där rådet delgav stadsdelsnämnderna sina synpunkter och förslag på utvecklingsområden för att förbättra situationen för personer med funktionsnedsättning inför kommande års verksamhetsplan. Rådet har också fått möjlighet att lämna synpunkter och förslag till nämndernas boendeplaner.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsnämnden ska anordna temakvällar för nyanlända tillsammans med civilsamhället och SHIS	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Stadsdelsnämnden ska genomföra en nöjd-kund-undersökning på medborgarkontoret.	2023-09-01	2023-12-31	
✓ Stadsdelsnämnden ska implementera kvalitetsprogrammets förhållningssätt genom dialog och workshops i chefsforum.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Stadsdelsnämnden ska utreda möjligheten att genomföra medborgarbudget	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Stadsdelsnämnden ska utveckla arbetet i rådet för funktionshinderfrågor tillsammans med Skärholmens stadsdelsförvaltning med fokus på strategiska frågor kopplade till tillgänglighet och delaktighet	2023-01-01	2023-12-31	

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Mnkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse 2023	Bokslut 2022	Avvikelse 2022
Anslag för nämndens verksamhet (netto)	2 995,3	3 052,5	-57,2	2 836,6	24,0
Kostnader (+)	3 409,4	3 623,7	-214,3	3 373,5	-72,4
Intäkter (-)	-414,1	-571,2	157,1	-536,9	96,5
Avvikelse före resultatdispositioner			-57,2		24,0
Resultatenheternas överskott från 2022 (+)			82,6		73,7
Resultatenheternas överskott till 2024 (-)			-40,1		-82,6
Avvikelse efter resultatdispositioner			-14,7		15,1

Sammantaget beräknas ett underskott om 57,2 mnkr före resultatöverföringar och ett underskott om 14,7 mnkr efter resultatöverföringar. Resultatet efter resultatöverföringar motsvarar nämndens nettobudget. Det rådande världsläget, inflationen, höjda räntor och pandemins efterdyningar har varit osäkerhetsfaktorer som försvårat prognosarbetet. Prognosavvikelsen jämfört med tertialrapport 2 beror till stor del på ett högt inflöde av orosanmälningar inom socialtjänsten samt att planerade och vidtagna åtgärder inte gett full förväntad effekt.

Mnkr	Budget (kostnader +)	Budget (intäkter -)	Budget (netto)	Bokslut före resultatöverföringar	Bokslut efter resultatöverföringar	Avvikelse 2023 efter resultatöverföringar	Avvikelse 2022 efter resultatöverföringar
Nämnd och administration	75,9	-1,3	74,6	70,9	70,9	3,7	0,0
Individ- och familjeomsorg	322,7	-35,3	287,4	352,7	352,7	-65,3	-29,6
varav barn och ungdom	180,1	-18,4	161,7	215,5	215,5	-53,8	-28,0
varav vuxen	57,6	-5,9	51,7	63,8	63,8	-12,1	-8,9
varav socialpsykiatri	82,9	-10,6	72,3	80,6	80,6	-8,3	-1,7
varav nyanlända	2,1	-0,4	1,7	-7,2	-7,2	8,9	9,0
Stadsmiljöverksamhet	32,2	0,0	32,2	33,0	33,0	-0,8	-0,1
avskrivningar	29,8	0,0	29,8	27,6	27,6	2,2	0,6
internräntor	5,3	0,0	5,3	5,1	5,1	0,2	0,1
Förskoleverksamhet	949,0	-92,0	857,0	870,1	837,0	20,0	3,0
Äldreomsorg	1 122,6	-169,5	953,1	917,6	917,6	35,5	37,3
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	685,6	-105,0	580,6	603,6	594,2	-13,6	-12,1
Barn, kultur och fritid	44,6	-3,0	41,6	41,7	41,7	-0,1	-1,8
Arbetsmarknadsåtgärder	22,9	-5,0	17,9	12,3	12,3	5,6	2,9
Ekonomiskt bistånd	113,8	-3,0	110,8	117,9	117,9	-7,1	8,8
varav handläggare	33,3	0,0	33,3	31,7	31,7	1,6	0,4
Övrig verksamhet	5,0	0,0	5,0	0,0	0,0	5,0	6,0
Totalt	3 409,4	-414,1	2 995,3	3 052,5	3 010,0	-14,7	15,1

Tabellen innehåller avrundningsdifferenser

Stadsdelsnämnden redovisar ett underskott om 57,2 mnkr mot budget före resultatöverföring och ett underskott om 14,7 mnkr efter uttag ur resultatenheternas fonder.

Förvaltningen har inte sett några tydliga samband mellan ekonomiskt utfall och måluppfyllelse.

Resultatenheterna hade vid årets början en ingående fond med 82,6 mnkr. Skillnaden mellan den ingående och utgående resultatfonden är minskade fonder inom social omsorg med 9,4 mnkr och 33,2 mnkr inom förskolornas fonder. Sammantaget har fonderna minskat med 42,5 mnkr. Förvaltningen överför en resultatfond om 40,1 mnkr till 2024.

Utfall jämfört med budget per verksamhetsområde Nämnd och administration

Mnkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse bokslut 2023	Avvikelse bokslut 2022
Netto	74,6	70,9	3,7	0,0

Utfallet för den gemensamma administrationen visar ett överskott på 3,7 mnkr. Detta består av 3,2 mnkr statsbidraget för tillfälligt stöd med anledning av kriget i Ukraina och 0,5 mnkr överskott då förvaltningen under 5 månader hade en t.f. förvaltningschef.

Individ- och familjeomsorg

Mnkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse bokslut 2023	Avvikelse bokslut 2022
Netto	287,4	352,7	-65,3	-29,6

Utfallet för individ- och familjeomsorg (insatser för barn- och ungdom, beroendevård, socialpsykiatri och nyanlända) visar ett sammantaget underskott med 65,3 mnkr.

Barn- och ungdomsomsorgen visar ett underskott med 53,8 mnkr. Underskottet består av ett högt inflöde av orosanmälningar vilket lett till ökade och höga kostnader för konsulttjänster, bemanning och placeringar jämfört med budget. Vidare förklaring till underskottet är att den samverkan som har utvecklats i stadsdelen mellan socialtjänsten, stadsdelens skolor och lokalpolis har lett till en ökad kännedom om barn och ungdomars utsatthet och utmaningar. Detta i sig har lett till ett ökat antal orosanmälningar och utredningar inom den sociala omsorgen och är en förklaring till fler placeringar och att kostnaderna ökat för öppenvård och placeringar för barn och unga. Förvaltningens satsningar på samverkan och nya tjänster/funktioner har lett till ett aktivare arbete, en ökad medvetenhet och upptäckt av barn och ungdomar, ofta dessutom med en komplex problematik, där många har omfattande och sammansatta behov. Det handlar både om en kombination av flera delar som skolfrånvaro och bristande skolgång, missbruk, funktionsnedsättning, psykisk ohälsa och kriminalitet. Detta har i sin tur krävt placeringar utanför hemmet med höga dygnskostnader på institution i form av HVB-hem eller SIS.

Vuxenomsorgen visar ett underskott med 12,1 mnkr. Underskottet beror bland annat på högre kostnad än budgeterat för främst placeringar på stöd-/omvårdnadsboende samt härbärgen. Kostnader för olika boendeformer är en betydande andel av kostnaden för enheten. Underskottet beror även på ökade kostnader med 0,5 mnkr jämfört med föregående år för relationsvårdsteamet/relationsvårdcentrum som förvaltningen har gemensamt med Skärholmens sdf,

Utfallet för socialpsykiatrien visar ett underskott med 8,3 mnkr jämfört med budget. Underskottet återspeglas i utförarverksamheter vilket främst beror på lägre intäkter. Kyrkogatans gruppbofastad som har avvecklats under första delen av 2023 har lett till ett intäktsbortfall.

Nyanlända visar ett överskott med 8,9 mnkr. Överskottet är delar av statsbidrag som har erhållits från Migrationsverket.

Stadsmiljö

Mnkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse bokslut 2023	Avvikelse bokslut 2022
Netto	32,2	33,0	-0,8	-0,1

Utfallet för stadsmiljö visar ett underskott med 0,8 mnkr. Underskottet beror på högre kostnader för trädvård och vinterväghållning än budgeterat.

Kapitalkostnader för parkinvesteringar

Mnkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse bokslut 2023	Avvikelse bokslut 2022
Avskrivningar	29,8	27,6	2,2	0,6
Internräntor	5,3	5,1	0,2	0,1
Netto	35,1	32,6	2,5	0,7

Under posterna avskrivningar och internräntor ingår kapitalkostnader enbart för stadsmiljö. Förvaltningens totala kostnad för avskrivningar och internräntor uppgår till 27,6 respektive 5,1 mnkr vilket innebär att kapitalkostnader för avskrivningar och ränta är 2,5 mnkr lägre än budget. Orsaken till det är förskjutningar i projektens färdigställanden vilket påverkar när projekten aktiveras och börjar generera kapitalkostnader.

Förskola

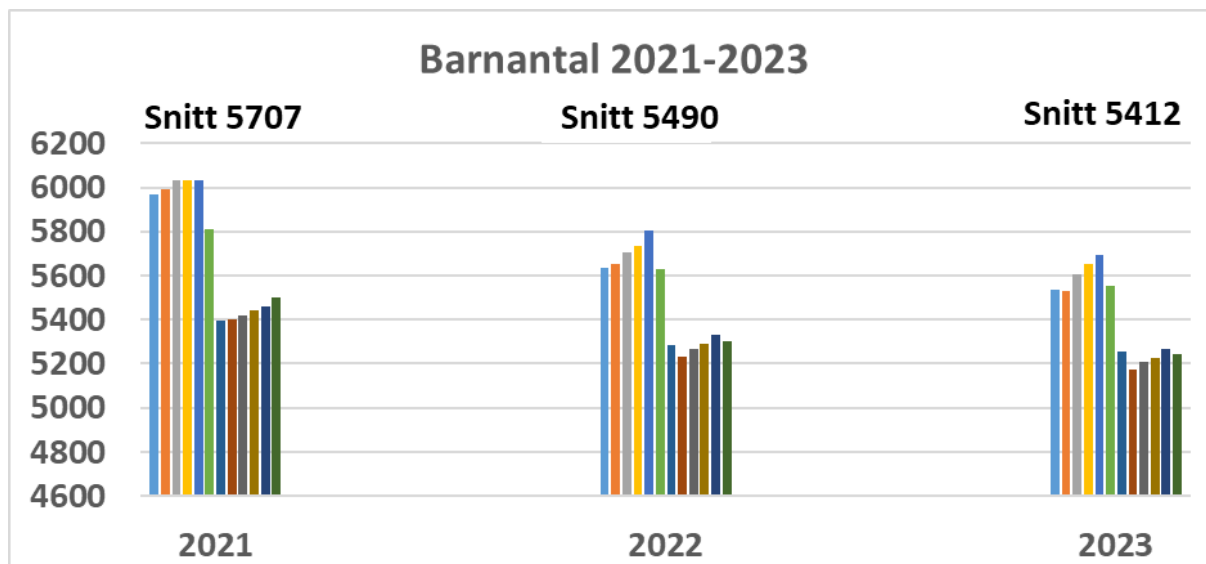
Mnkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse bokslut 2023	Avvikelse bokslut 2022
Netto	857,0	870,1	-13,1	11,3
Resultatöverföring från 2022			59,1	
Resultatöverföring till 2024			-25,9	
Netto efter resultatdispositioner			20,0	3,0

Utfallet för förskoleverksamheten visar ett underskott om 13,1 mnkr i avvikelse mot budget före resultatöverföringar. Efter resultatöverföringar redovisas ett överskott på 20,0 mnkr.

Underskottet innan återfinns i förskoleenheterna där elva av tolv resultatenheter visar underskott. Enheternas underskott beror främst på ökade personalkostnader (lönerevision och höjt personalförsäkringstillägg) och generella kostnadsökningar till följd av inflation. Härtill har barnantalet fortsatt att minska vilket lett till en utmanade ekonomisk situation med underskott som följd.

Överskottet återfinns inom de anslagsfinansierade delarna av verksamhetsområdet. Överskottet beror främst på att prognostiserade medel för kompetensutveckling, rekrytera och behålla personal samt att bibehålla barngruppernas storlek, inte behövs tas i anspråk i och med att nämnden erhållit ett statligt stimulansbidrag för ändamålet.

Nedan tabell visar barnantalet 2021-2023

Den nedåtgående trenden med minskat barnantal syntes redan från 2020 (6015 barn i snitt) och har sedan dess fortsatt. Även under 2023 fortsatte detta tapp, om än i en mindre takt, och barnantalet slutade på 5412 barn i snitt för förra året.

Tabellen nedan visar barnförändringen mot tilldelad budget inom respektive ålderskategori och förskoleform.

Antal barn	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse bokslut 2023	Avvikelse bokslut 2022
1-3 år	2 236	2 628	392	250
4-5 år	3 469	2 798	-671	-782
Allmän förskola	0	0	0	0
Familjedaghem	0	0	0	0
Totalt antal barn	5 705	5 426	-279	-532

Förskolans tolv resultatenheter för till år 2024 över ett sammantaget överskott på 25,8 mnkr. Av de tolv resultatenheter som definierades i verksamhetsplanen för 2023 har tio resultatenheter ett överskott i fonderna och två resultatenheter ett underskott. Dessa två enheter har enligt regler för ekonomisk förvaltning två år på sig att täcka detta underskott. Om inte detta sker ska resultatenheterna upplösas.

Äldreomsorg

Mnkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse bokslut 2023	Avvikelse bokslut 2022
Netto	953,1	917,6	35,5	37,3

Utfallet för äldreomsorgen visar ett överskott med 35,5 mnkr jämfört med budget.

Överskottet återfinns inom den anslagsfinansierade verksamheten och beror främst på reserverade medel för underskottstäckning, en lägre efterfrågan på placeringar på vård- och omsorgsboenden än budgeterat och lägre kostnader för hemtjänstinsatser än beräknat.

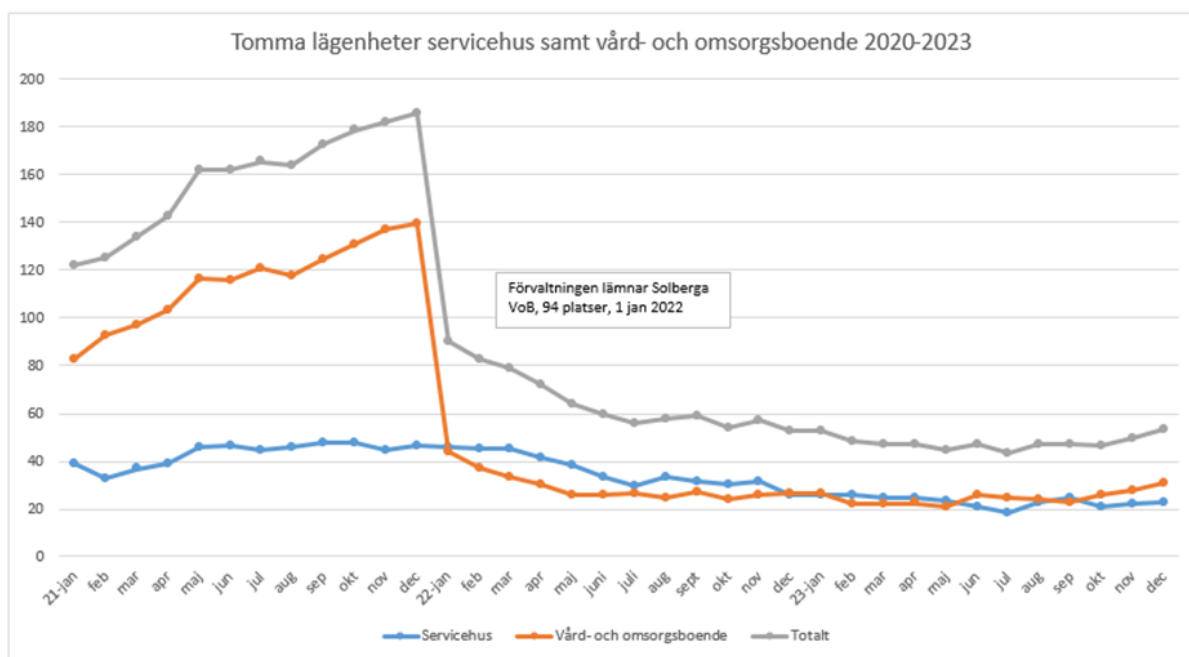
Utfördelen som är intäktsfinansierad uppvisar ett sammantaget underskott om 50,4 mnkr. Enheternas underskott beror främst på ökade personalkostnader (lönerevision och höjt personalförsäkringstillägg) och generella kostnadsökningar till följd av inflation. Härtill har barnantalet fortsatt att minska vilket lett till en utmanade ekonomisk situation med underskott som följd.

Nedanstående tabell visar antal placeringar per månad för 2023 jämfört med 2021 och 2022.

Antal placeringar inom beställarenheten	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Medel
Månadsplatser 2021	540	533	528	531	534	541	550	561	560	565	567	568	548
Månadsplatser 2022	565	577	582	577	581	579	587	593	608	619	617	620	592
Månadsplatser 2023	618	627	637	640	650	657	664	656	659	659	660	653	648

Äldreomsorgens överskott beror även på positiva ekonomiska effekter för förvaltningens egna vård- och omsorgsboenden efter avvecklingen av Solberga vård- och omsorgsboende. Avvecklingen av boendet i slutet av 2021 har lett till ökad beläggning på förvaltningens boenden i egen regi samt ökade hyresintäkter för äldreomsorgens bostäder. Trots en god beläggning visar alla av utförarenheterna ett underskott, eftersom kostnaderna för personal har varit höga under 2023.

Nedanstående diagram visar antal tomma lägenheter hos förvaltningens vård- och omsorgsboenden samt servicehus mellan 2021 och 2023. Ett ökat antal tomma lägenheter leder till minskade intäkter.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Mnkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse bokslut 2023	Avvikelse bokslut 2022
Netto	580,6	603,6	-23,0	-11,5
Resultatöverföring från 2022			23,5	
Resultatöverföring till 2024			-14,1	
Netto efter resultatdispositioner			-13,6	-12,1

Utfallet för stöd och service till personer med funktionsnedsättning visar ett underskott med 23,0 mnkr jämfört med budget före resultatöverföring och ett underskott med 13,6 mnkr jämfört med budget efter resultatöverföring. Utfallet för beställarsidan visar ett underskott om 1,2 mnkr. Underskottet beror på kostnader för köpt verksamhet.

Resultatenheterna och utförarverksamheterna visar sammantaget ett underskott om 12,4 mnkr vilket beror på att personalkostnader har ökat med en större andel än vad intäkterna har gjort. Kostnaderna för personlig assistans har ökat och det har tillkommit nya ärenden vilket även det lett till ökade kostnader.

Verksamhet för barn, kultur och fritid

Mnkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse bokslut 2023	Avvikelse bokslut 2022
Netto	41,6	41,7	-0,1	-1,8

Utfallet för barn, kultur- och fritidsverksamhet visar ett underskott med 0,1 mnkr jämfört med budget. År 2023 har kostnaderna till kolloleverantörerna ökat med 1,8 mnkr jämfört med 2022. Under året nyttjade 1070 barn kollo (656 flickor och 414 pojkar) jämfört mot 981 barn år 2022 (615 flickor och 366 pojkar).

I verksamheten för barn, kultur- och fritid ingår verksamheter för barn- och ungdom (avdelningen för social omsorg), kolloverksamhet (förskoleavdelningen), föreningsbidrag (avdelningen för ekonomi och upphandling) samt medborgarkontor, konsumentrådgivning och kulturfrågor (avdelningen för samhällsplanering).

Arbetsmarknadsåtgärder

Mnkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse bokslut 2023	Avvikelse bokslut 2022
Netto	17,9	12,3	5,6	2,9

Arbetsmarknadsåtgärder redovisar ett överskott om 5,6 mnkr. Överskottet beror främst på färre aspiranter inom offentligt skyddat arbete (OSA) än budgeterat vilket i sin tur främst beror på svårighet att hitta och matcha lämpliga kandidater för dessa insatser. Feriejobb visar ett överskott på 1,9 mnkr p.g.a. ett erhållet statsbidrag på 2,3 mnkr.

Ekonomiskt bistånd

Mnkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse bokslut 2023	Avvikelse bokslut 2022
Netto	110,8	117,9	-7,1	8,8

Utfallet för ekonomiskt bistånd visar ett underskott med 7,1 mnkr jämfört med budget. Andelen vuxna med ekonomiskt bistånd i relation till befolkningen låg under år 2023 på 0,8 procent, jämfört med stadens snitt om 1,2 procent. I november 2023 var 700 hushåll aktuella för ekonomiskt bistånd. Det kan jämföras med 657 hushåll under samma månad föregående år, d.v.s. en ökning med 43 hushåll. Medelbidraget per hushåll och månad har ökat från 9 865 kr år 2022 till 10 580 kr under år 2023. Nettokostnaden för utbetalt ekonomiskt bistånd har ökat från 6,7 miljoner kronor i snitt per månad år 2022 till 7,3 miljoner kronor i snitt per månad år 2023.

Övrig verksamhet

Mnkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse bokslut 2023	Avvikelse bokslut 2022
Netto	5,0	0,0	5,0	6,0

Inget utfall finns bokfört på övrig verksamhet under året varpå överskottet är hela den reserveringen om 5,0 mnkr som budgeterades för att täcka oförutsedda händelser och eventuella underskott inom andra verksamhetsområden.

Budgetavvikelse per verksamhetsområde i jämförelse med tidigare prognoser

(-) = underskott

Verksamhet (mnkr)	Bokslut	T2	T1
Nämnd och administration	3,7	0,0	0,0
Individ- och familjeomsorg	-65,3	-24,3	-14,2
Stadsmiljö	-0,8	0,0	0,0
Kapitalkostnader	2,5	0,0	0,0
Förskola	20,1	2,3	2,2
Äldreomsorg	35,5	15,0	5,0
Funktionsnedsättning	-13,6	0,0	0,0
Barn, kultur och fritid	-0,1	0,0	0,0
Arbetsmarknadsåtgärder	5,6	2,0	2,0
Ekonomiskt bistånd	-7,1	0,0	0,0
Övrig verksamhet	5,0	5,0	5,0
Slutligt resultat	-14,6	0,0	0,0

Budgetavvikelsen i bokslut 2023 visar ett försämrat resultat med 14,6 mnkr jämfört med såväl tertialrapport 1 som tertialrapport 2.

Månatliga ekonomiska avstämningar har gjorts på enhetsnivå för att noggrant följa den ekonomiska utvecklingen. Eventuella avvikelser från budget har analyserats och åtgärder vidtagits. Vissa verksamheter har en större prognososäkerhet än andra beroende på verksamhetens art vilket är en viktig parameter att ta hänsyn till. Det rådande världsläget, inflationen, höjda räntor och pandemins efterdyningar har varit osäkerhetsfaktorer som försvårat prognosarbetet under året. Arbetet med att förbättra prognossäkerheten pågår ständigt och ekonomiavdelningen kommer att fortsätta att informera och följa rutinen för prognosarbete för att skapa en mer tillförlitlig redovisning och mer träffsäkra månadsprognoser. Utbildningar och information ges kontinuerligt under året i syfte att förbättra enheternas kunskap om ekonomisystem och prognosarbete.

Nämnd och administration

I förhållande till tidigare lämnade prognoser visar bokslutet för verksamhetsområdet ett förbättrat resultat med 3,7 mnkr jämfört med tertialrapport 1 och tertialrapport 2. Det förbättrade resultatet beror främst på att det erhållna statsbidraget för tillfälligt stöd med anledning av kriget i Ukraina har bokförts här.

Individ- och familjeomsorg

I förhållande till tidigare lämnade prognoser visar bokslutet för verksamhetsområdena barn och ungdom, vuxenomsorg och nyanlända ett försämrat resultat med 42,8 mnkr jämfört med tertialrapport 1 och ett försämrat resultat med 32,7 jämför med prognosen i tertialrapport 2. Avvikelserna beror bl.a. på att behovet av konsulter inte avtog i den omfattning som beräknats och att behovet av HVB-placeringar och jourhem sköt i höjden i slutet av året.

I förhållande till tidigare lämnade prognoser visar bokslutet för socialpsykiatri ett försämrat resultat med 8,3 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 1 och tertialrapport 2.

Stadsmiljö

I förhållande till tidigare lämnade prognoser visar bokslutet för verksamhetsområdet ett försämrat resultat med 0,8 mnkr jämfört med tertialrapport 1 och tertialrapport 2. Det försämrade resultatet beror främst på höga kostnader för vinterväghållning under två sista månader av året.

Förskola

I förhållande till tidigare lämnade prognoser (efter resultatöverföringar) visar bokslutet för verksamhetsområdet ett förbättrat resultat med 17,9 mnkr jämfört med tertialrapport 1 och 17,8 mnkr jämfört med tertialrapport 2. Prognosavvikelsen beror dels på ett högre stimulansbidrag än beräknat samt ett mindre barntapp under hösten än förväntat.

Äldreomsorg

I förhållande till tidigare lämnade prognoser visar bokslutet för verksamhetsområdet ett förbättrat resultat med 30,5 mnkr jämfört med tertialrapport 1 och 15 mnkr jämfört med tertialrapport 2. Det förbättrade resultatet beror främst på överskottet inom den anslagsfinansierade verksamheten samt att efterfrågan på placeringar vid vård- och omsorgsboenden och hemtjänstinsatser har varit lägre än prognostiserat. Efter tertialrapport 2 fick förvaltningen ersättning för bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden, vilket även det förbättrade resultatet jämfört med tidigare prognos.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

I förhållande till tidigare lämnade prognoser visar bokslutet för verksamhetsområdet ett försämrat resultat med 13,6 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 1 och med 13,6 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 2. Avvikelsen mot tidigare prognoser beror bland annat på att det tillkommit flera nya ärenden inom personlig assistans vilket har lett till ökade kostnader. Det har även tillkommit kostnader i samband med avveckling av verksamhet.

Verksamhet för barn, kultur- och fritid

I förhållande till tidigare lämnade prognoser visar bokslutet ett försämrat resultat med 0,1 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 1 och tertialrapport 2.

Arbetsmarknadsåtgärder

I förhållande till tidigare lämnade prognoser visar bokslutet ett förbättrat resultat med 3,6 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 1 och tertialrapport 2. Överskottet beror på färre aspiranter inom offentligt skyddat arbete (OSA) än budgeterat. Differensen mellan prognos och utfall beror till stor del på svårighet att hitta kandidater som är lämpliga för dessa insatser under sista kvartalet av året. Dessutom erhöles ett statsbidrag för feriearbete på 1,6 mnkr mer än beräknat.

Ekonomiskt bistånd

I förhållande till tidigare lämnade prognoser visar bokslutet ett försämrat resultat med 7,1 mnkr jämfört med prognos i tertialrapport 1 och tertialrapport 2. Skillnaden beror främst på en ökning av utbetalt ekonomiskt bistånd som speglas i fler hushåll som är berättigade till ekonomiskt bistånd samt i högre medelbidraget per hushåll och månad.

Kostnads- och intäktsutveckling per verksamhetsområde

(-) = minskade nettokostnader

Verksamhet (mnkr)	Kostnader 2022	Intäkter 2022	Kostnader 2023	Intäkter 2023	Nettoförändring
Nämnd och administration	82,8	-2,7	76,2	-5,3	-9,2
Individ och familjeomsorg	343,6	-38,5	404,5	-44,5	54,9
varav socialpsykiatri	83,9	-11,2	90,3	-9,7	7,9
Nyanlända	12,3	-21,3	8,8	-16,0	1,8
Stadsmiljö	27,9	-0,1	33,7	-0,7	5,2
avskrivningar och räntor	26,4	0,0	32,6	0,0	6,2
Förskola	920,5	-114,9	990,3	-120,2	64,5
Äldreomsorg	1102,3	-234,4	1173,9	-256,3	49,7
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	679,7	-104,1	713,1	-109,5	28,0
Barn, kultur och fritid	42,0	-4,9	45,7	-4,0	4,6
Arbetsmarknadsåtgärder	19,8	-6,0	19,8	-7,5	-1,4
Ekonomiskt bistånd	116,2	-10,0	125,1	-7,2	11,7
varav handläggning	32,8	-0,5	32,1	-0,4	-0,6
Övrigt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt drift	3 373,5	-536,9	3 623,7	-571,2	216,0

Nettokostnaderna 2023 har ökat med 216,0 mnkr jämfört med 2022. Kostnaderna har ökat med 250,3mnkr och intäkterna har minskat med 34,3 mnkr.

Nämnd och administration

Kostnaderna har minskat med 6,6 mnkr och intäkterna har ökat med 2,6 mnkr jämfört med 2022. Minskningen av kostnaderna beror främst på att den erhållna budgeten för satsning på friskvårdsbidrag minskade med 1,2 mnkr och att inga medel för teamstärkande åtgärder erhöles 2023. Ökningen av intäkterna beror främst på att det erhållna statsbidraget för tillfälligt stöd med anledning av kriget i Ukraina, har bokförts inom verksamhetsområdet. Ökningen av intäkterna beror främst på att det erhållna statsbidraget för tillfälligt stöd med anledning av kriget i Ukraina, har bokförts inom verksamhetsområdet.

Individ- och familjeomsorg

Kostnaderna har ökat med 60,9 mnkr och intäkterna har ökat med 6,0 mnkr jämfört med 2022. Kostnadsökningen beror på ökade personalkostnader och köp av inhyrd personal. Ökningen av intäkterna beror främst på medel erhållna från Socialförvaltningen avseende samarbetet med polis och placeringar av unga kriminella.

Nyanlända

Kostnaderna har minskat med 3,5 mnkr och intäkterna har minskat med 5,3 mnkr jämfört med 2022. Kostnadsminskningen beror på att det är färre nyanlända och som behöver någon placering. Minskningen av intäkterna beror på minskade intäkter gällande den s.k. generalschablonen, från Migrationsverket.

Stadsmiljö

Kostnaderna har ökat med 5,8 mnkr och intäkterna har ökat med 0,6 mnkr jämfört med 2022. Kostnadsökningen beror på högre kostnader för entreprenader.

Förskola

Kostnaderna har ökat med 69,8 mnkr jämfört och intäkterna har ökat med 5,3 mnkr jämfört med 2022. Det kostnadsslag som har ökat mest är personalkostnader. Där ser vi en tydlig ökning från 2022.

Alla andra kostnadsslag, förutom tele och datakommunikation samt inventarier har ökat 2023. För tele och datakommunikation beror minskningen på ett nytt avtal med lägre pris. Gällande inventarierna beror minskningen på färre nyöppnade förskolor 2023 än 2022. Förutom personalkostnader har hyreskostnaderna ökat i och med att de flesta lokalhyror räknas upp med KPI, vilket var 10,9 procent för 2023

Intäkterna har ökat med 5,3 mnkr. Barnantalet fortsätter att sjunka i stadsdelen vilket resulterar i lägre intäkter. Detta vägs upp av en högre inbetald avgift per barn.

Äldreomsorg

Kostnaderna har ökat med 71,6 mnkr och intäkterna har ökat med 21,9 mnkr jämfört med 2022. De ökade kostnaderna beror främst på att efterfrågan på placeringar vid vård- och omsorgsboenden har ökat jämfört med 2022, ökade personalkostnader samt på generella kostnadsökningar. De ökade intäkterna beror främst på högre beläggning på förvaltningens egna boenden under året.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Kostnaderna har ökat med 33,4 mnkr och intäkterna har ökat med 5,4 mnkr jämfört med 2022. De ökade kostnaderna beror främst på ökade kostnader för köpt verksamhet och ökade personalkostnader. De ökade intäkterna beror främst på uppräkningsnivån.

Verksamhet för barn, kultur- och fritid

Kostnaderna har ökat med 3,7 mnkr och intäkterna har minskat med 0,9 mnkr jämfört med 2022. Kostnaderna till kolloleverantörerna har ökat med 1,8 mnkr jämfört med 2022.

Lokalkostnaderna för fritidsverksamheten har ökat i och med att det har tillkommit en mötesplats i Liljeholmen. Detta år erhöles även medel för sommarlovsaktiviteter 0,7 mnkr, som ökar på kostnaderna jämfört med 2022. Medborgarservice har i år en helårseffekt vilket innebär en kostnadsökning för verksamhetsområdet. Intäkterna har minskat bl.a. då medborgarservice år 2022 fick del av medel för utsatta områden.

Arbetsmarknadsåtgärder

Intäkterna har ökat med 1,5 mnkr medan kostnaderna är oförändrade jämfört med 2022. Ökningen av intäkter beror på att statsbidrag för feriearbete ökade.

Ekonomiskt bistånd

Kostnaderna har ökat med 8,9 mnkr och intäkterna har minskat med 2,8 mnkr jämfört med 2022. Kostnadsökningen är relaterad till utbetalt försörjningsstöd. Minskning av intäkterna beror på lägre intäkter från Migrationsverket.

Personalkostnadsutveckling

(-)=minskade kostnader

Verksamhet (mnkr)	Utfall 2022	Utfall 2023	Förändring 2022-2023
Nämnd och administration	46,0	47,8	1,8
Individ och familjeomsorg	158,0	183,3	25,3
Stadsmiljö	3,2	3,1	-0,1
Förskola	643,7	676,3	32,6
Äldreomsorg	418,2	444,3	26,1
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	280,0	302,8	22,8
Barn, kultur och fritid	19,4	19,4	0,0
Arbetsmarknadsåtgärder	16,1	18,4	2,3
Ekonomiskt bistånd	25,9	25,1	-0,8
Övrigt	0,0	0,0	0,0
Summa stadsdelsnämnd	1 610,5	1 720,6	110,1

Personalkostnaderna har ökat med 110,1 mnkr jämfört med 2022. Ökningen motsvarar ca 6,8 procent och består främst av lönerrevisionen och ett höjt personförsäkringstillägg (från 41,1 till 46,4 procent).

Inom förvaltningsadministrationen har personalkostnaderna ökat med 1,8 mnkr bl.a. p.g.a. att en tredje lokalintendent har anställts och att tjänsten som lokaladministratör är tillsatt.

Inom individ- och familjeomsorg har personalkostnaderna inom barn och ungdom ökat med 16,2 mnkr. Flera nya anställningar tillkom då extra medel i form av olika statsbidrag erhöles. Även inom vuxen har personalkostnader ökat med 2,4 mnkr.

Inom stadsmiljö har personalkostnader minskat med 0,1 mnkr.

Inom förskoleverksamheten har personalkostnaderna ökat med 32,6 mnkr mellan 2022 och 2023. Under 2022 hade stadsdelen 5490 barn inskrivna. 2023 var barnantalet 5412, vilken är en minskning med 78 barn. Ökningen beror i stort på en svårighet att anpassa bemanningen utifrån barnantalet samt en ökad kostnad för bemanning (lönerevision och höjt personalförsäkringstillägg) med 8,6 procent.

Inom äldreomsorgen har personalkostnaderna ökat med 26,1 mnkr jämfört med 2022. Förändringen beror på en relativ hög lönerevision och höjt personalförsäkringstillägg.

Inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning har personalkostnaderna ökat med 22,8 mnkr jämfört med 2022. Den ökade personalkostnaden beror på effekter av lönerörelsen och volymförändringar. En ny verksamhet Café Glasklart har startat i början av 2023 vilket har ökat personalkostnaderna för Glasade Gångens verksamhet.

Inom barn, kultur och fritid har personalkostnaderna inte förändrats mellan åren.

Inom arbetsmarknad har personalkostnaderna ökat med 2,3 mnkr. Fler personer inom ungdomsinsatser-feriejobb har kunnat erbjudas arbete.

Inom ekonomiskt bistånd har personalkostnader minskat med 0,8 mnkr. Minskningen beror på vakanta tjänster under delar av året.

Särskilda satsningar

Individ- och familjeomsorg

Arbetet med handlingsplanen för socialsekreterare och biståndshandläggare har fortsatt.

Arbetet vad gäller att stärka tidiga sociala insatser i utsatta områden har stärkts.

Samverkan med skola och polis har vidareutvecklats vad gäller arbetssätt, rutiner och samordning.

Stödet till barn som bevittnat våld har stärkts.

En ny mötesplats/fritidsgård för unga har utvecklats i Liljeholmen.

Myndighetsutövningen inom ekonomiskt bistånd har stärkts, bland annat i syfte att förebygga felaktiga utbetalningar och välfärdsbrott.

Förskola

Schablonökningen 2023 var 5,9 procent och den peng förskolorna erhåller motsvarar 81 procent av schablonen.

Mellan år 2022 och 2023 har andelen inköpta ekologiska livsmedel ökat med ca 0,1 procentenheter till ca 58 procent och mellan åren 2021 och 2023 har ökningen varit ca 1,4 procentenheter. Ökningen av andel ekologisk mat har därmed avtagit jämfört med ökningen på 4,7 procentenheter mellan åren 2020 och 2022.

Äldreomsorg

Höjningen av ersättningsnivåerna för hemtjänst, boenden och dagverksamhet har använts till pris- och löneökningar.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Den höjda schablonen för vuxen- och barnboende, daglig verksamhet och korttidshem har använts till pris- och löneökningar. Likaså gäller för den höjda ersättningen på personlig assistans.

Resultatenheter

Resultatenhetens namn	Resultat- enhetens bruttobudget 2023	Resultatöver- föring från 2022 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat 2023 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat- överföring till 2024 Överskott (+) Underskott (-)
Hägerstensåsens förskolor	66 810	-4 773	2 907	1 866
Fruängens förskolor	53 863	-4 264	3 032	1 571
Västertorp och Mälarhöjdens förskolor	63 793	-1 402	2 998	-1 596
Axelsbergs förskolor	0	-2 275	0	0
Telefonplans förskolor	58 525	-3 742	1 771	816
Årstadals förskolor	71 879	-3 934	4 181	340
Årstabergets förskolor	69 047	-8 304	4 916	4 852
Aspuddens förskolor	64 041	-2 883	3 285	-319
Gröndals förskolor	79 402	-8 042	-48	7 940
Midsommarkransens förskolor	55 898	-4 236	756	3 480
Herrängen/Ålvsjöskogens förskolor	55 883	-3 505	3 576	711
Långbro/Solbergaskogens förskolor	51 757	-5 283	5 037	2 695
Solberga/Sjöängens fsk	64 544	-6 439	2 870	3 569
Grupp- och servicebostad Hägersten- Ålvsjö	178 887	-17 772	7 808	9 964
Liljeholmens dagliga verksamhet	43 495	-3 407	1 930	1 477
Glasade gångens dagliga verksamhet	26 833	-2 320	-363	2 683
Summa resultatenheter	1 004 657	-82 581	44 656	40 049

Tabellen innehåller avrundningsdifferenser.

Inom stadsdelsnämnden fanns år 2023 15 resultatenheter, 12 inom förskolan och tre inom social omsorg. Ett sammantaget överskott om 82,6 mnkr fördes över från 2022. För 2023 visar enheterna ett sammantaget underskott om 44,7 mnkr. Axelbergs resultatenhet inom förskola avvecklades i verksamhetsplanen för 2023 varpå enhetens fond om 2,3 mnkr förs till nämndens resultat 2023. Detta tillsammans med begränsningar om hur stora uttagen får vara i förhållande till enhetens bruttobudget gör att totalt 40,1 mnkr förs över till 2024.

Resultatenheter ska föra över hela sitt resultat, både över- och underskott, till följande år.

Överföringen får som mest motsvara 5 procent av bruttobudgeten innevarande år.

Resultatfondens ackumulerade överskott får maximalt motsvara 10 procent av bruttobudgeten. En förutsättning är att resultatenheten har uppfyllt sina åtaganden. Överskott får ackumuleras och föras över under flera år. Underskott ska i normalfallet täckas senast

under nästkommande år, annars ska nämnden upplösa resultatenheten i samband med bokslutet. Under året har tillfälliga regler beslutats som gör att en enhet med underskott i fond ska täcka underskottet inom två år istället för ett år innan resultatenheten upplöses.

Förskolans tolv resultatenheter visar ett sammantaget underskott om 30,8 mnkr på årets resultat. Elva av tolv resultatenheter uppvisar underskott som varierar mellan 0,8 till 3,6 mnkr. Det överskott som uppvisas i en av resultatenheterna uppgår till 48 tkr eller 0,0 mnkr. Sammantaget görs ett uttag ur fonderna om 33,1 mnkr. Tio av tolv enheter för med sig ett överskott i fonderna till nästa år. För de två enheter som har underskott i fonderna ska underskottet täckas inom två år.

Social omsorgs resultatenheter förde över ett ackumulerat överskott med 23,5 mnkr från 2022. För 2023 redovisar resultatenheterna ett underskott med 9,4 mnkr. I enlighet med regler för ekonomisk förvaltning får 9,4 mnkr föras ut ur resultatfonderna. Ett ackumulerat överskott i fonderna om 14,1 mnkr förs över till 2024.

Investeringar

Stadsdelsnämnden har i budget 2023 tilldelats 36,1 mnkr för investeringar, varav 26,0 mnkr för investeringsprojekt inom stadsmiljö och 10,1 mnkr för maskiner och inventarier. Utfallet för investeringar visar ett överskott om 3,0 mnkr varav 1,4 mnkr avser maskiner och inventarier. Utfallet för stadsmiljöinvesteringsprojekten visar ett överskott om 1,8 mnkr.

Investeringsmedlen fördelas enligt nedan:

Mnkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse 2023	Avvikelse mellan prognos T2 och bokslut 2023
Parkinvesteringar	5,9	5,4	0,5	0,5
Parkreinvesteringar	4,0	4,0	0,0	0,0
Nycklade medel Stadsmiljö	10,3	9,4	0,9	0,9
Klimatinvesteringar	1,9	1,8	0,1	0,1
Trygghetsinvesteringar	2,3	2,3	0,0	0,0
Övriga investeringsmedel	1,6	1,3	0,3	0,3
Maskiner & inventarier	10,1	8,9	1,2	1,2
Totalt investeringar	36,1	33,1	3,0	3,0

Nämnden tilldelades 20,2 mnkr i parkinvesteringsmedel 2023. Av de tilldelade medlen har 11,0 mnkr gått till upprustningen av Kerstin Hesselgrens park, vilket är 1,1 mnkr mer än vad som var beslutat. Av övriga medel har 1,5 mnkr använts för att rusta upp Hertigvägens lekplats i Aspudden och 0,6 mnkr till att rusta upp Ada Nilssons lekplats i Fruängen. Investeringar har också gjorts för att bland annat rusta upp bollplaner och spontanindrottsytor, renovera dansbanan i Herrängen, göra klart upprustningen av Krausparken samt genomföra två medborgarförslag (äppelträd i Kristallparken samt belysning

i Svandammsparken). Nämnden har fått och nyttjat 2,3 mnkr i trygghetsmedel under 2023. Trygghetsmedel har gått till utegym och trygghetsupprustning av naturmark vid Trekantsparken samt platsaktivering i Klackparken. Medel från Stockholm vid vattnet har används för upprustning av parken vid Glasmästarbryggan, tillgänglighetsanpassning av brygga vid Långsjöbadet samt upprustningen av en bryggväg vid Trekanten. Klimatinvesteringar har använts för att plantera träd, köpa in komprimerande papperskorgar och bygga dricksvattenposter i tre parker. Medel för biologisk mångfald har använts till att hyra kor för att beta på Sjöängen, friställa ek- och tallmiljöer och bygga artificiella bon för fladdermöss och insekter.

Inventarier och maskiner

Stadsdelsnämndens budget för inventarier och maskiner var 10,1 mnkr varav 8,9 mnkr har förbrukats, vilket innebär ett överskott med 1,2 mnkr. Investeringsbudgeten har främst använts till inköp av sängar och taklyftar till äldreboenden, upprustning av förskolor, renovering av vissa gruppbestäder samt bord och arbetsstolar till förvaltningshuset. För alla investeringar av maskiner och inventarier får stadsdelsnämnden betala ökade kapitalkostnader i form av driftkostnader för ränta och avskrivningar.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Ej aktuellt.

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Ej aktuellt.

Ombudgeteringar

Nämnden begär inga ombudgeteringar.

Medel för lokaländamål

För 2023 utgår ett bidrag för lokaler inom förskolan med hög hyra. Bidraget utgår med 80 procent av den del av hyran som ligger mellan 2 054 kr - 2 500 kr/kvm och 40 procent för den del av hyran som ligger mellan 2 500 – 3 000 kr/kvm. Bidraget fördelas via budgetjustering. Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd har under 2023 erhållit 14,6 mnkr i bidrag för höga hyror inom förskolan.

Analys av balansräkning

Tillgångar (mnkr)	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Skulder och kommunkapital (mnkr)	Bokslut 2023	Bokslut 2022
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	240,8	254,7	Kommunkapital	-210,7	-198,8
Maskiner och inventarier	62,7	57	Långfristiga skulder	-8,8	-9,9
Kundfordringar	55,8	45,5	Diverse kortfristiga skulder	-0,3	-0,3
Kortfristiga fordringar	8,1	12,8	Leverantörsskulder	-141,1	-166,6
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	87,8	86,2	Övriga kortfristiga skulder	-6,2	-7,9
Likvida medel	0,2	0,2	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-88,3	-72,8
Summa	455,4	456,4	Summa	-455,4	-456,3

Balansomslutningen har minskat med 1,0 mnkr från den ingående balansen till 455,4 mnkr i årets utgående balans.

Tillgångar

Det bokförda värdet på stadsdelsnämndens anläggningstillgångar har minskat med 8,2 mnkr. Minskningen avser främst ombyggnation Liljeholmens ungdomsmottagning där aktiveringen av pågående projektkostnader skedde 2023 då lokalen togs i bruk. Anläggningar i parker har minskat med 1,1 mnkr då avskrivningarna varit något större än aktiveringarna. Maskiner och inventarier har ökat med 5,7 mnkr då avskrivningar varit lägre än nya investeringarna.

Kundfordringar har ökat med 10,3 mnkr där största delen beror på interna fordringar. En faktura är ställd till SLK på 8,3 mnkr och en till Socialförvaltningen på 2,8 mnkr, där motsvarande faktureringar inte fanns med föregående år.

Kortfristiga fordringar har minskat med 2,1 mnkr. Förändringen beror på mindre eftersläpning av ersättning från Försäkringskassa.

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har ökat med 1,6 mnkr, där största skillnaden härrör till hyreshöjningar SISAB och Micasa. Upplupna intäkter ligger i samma nivå som förra året.

Skulder

Kortfristiga skulder har minskat totalt med 11,8 mnkr. Minskningen av leverantörsskulder med 25,5 mnkr beror på att antalet fakturor som ligger i leverantörsreskontran är färre än motsvarade tidpunkt förra året. Det beror på att vi har återgått till förkortade förfallotider samt att Tieto inte hann läsa in alla fakturor.

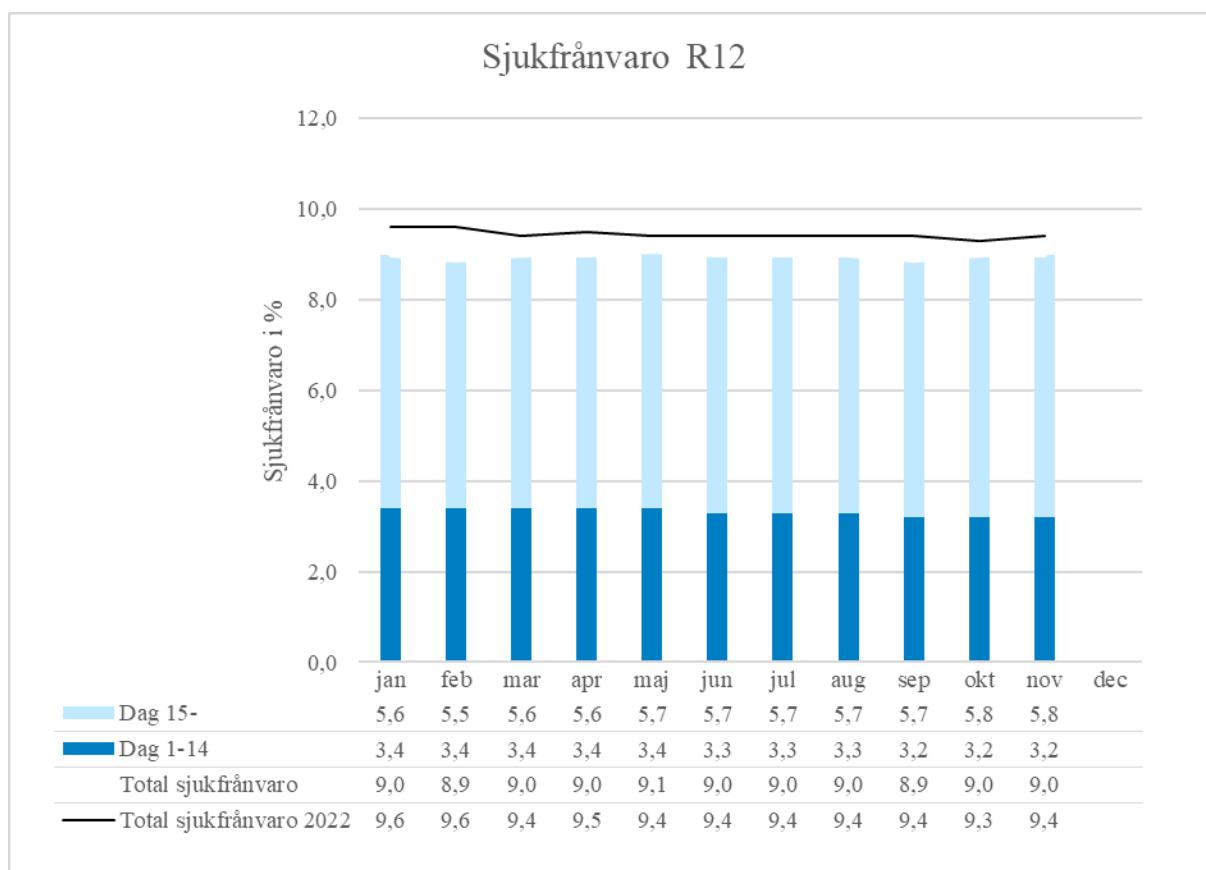
Övriga kortfristiga skulder har minskat med 1,8 mnkr då vi saknade större kostnader för LASS 2022.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har totalt ökat med 15,5 mnkr. Upplupna löner har minskat med 2,4 mnkr på grund av förändrade LAS-regler. Förutbetalda intäkter har ökat med 2,3 mnkr, främst projektintäkter. Upplupna kostnader har ökat med 15,6 mnkr som till största delen beror på saknade leverantörsfakturer och ökad periodisering kostnader avseende våra beställarenheter Äldreomsorg och Funktion, samt ökad periodisering för relationsvårdsteam/centrum mot Skärholmen.

Stadsdelsnämndens beviljade limit för underförskottskassor är 0,4 mnkr.

Övrigt

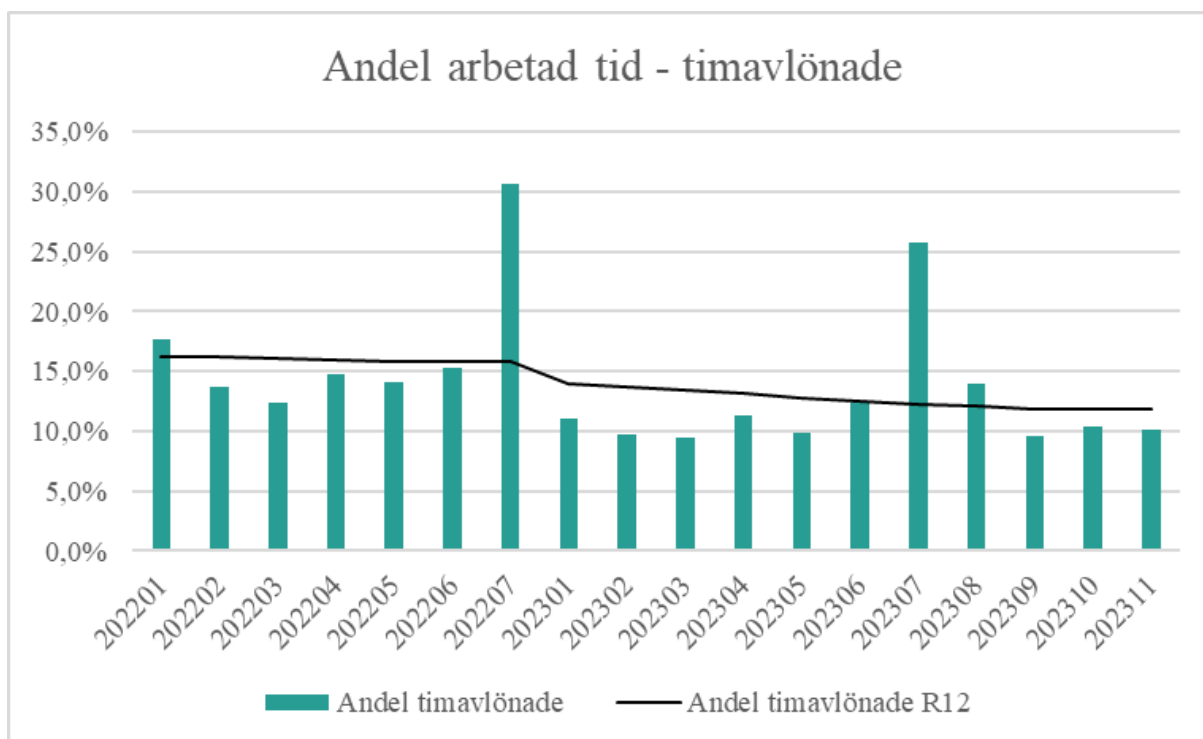
Personaltal

Den totala sjukfrånvaron för värdet rullande 12 månader har i princip legat still under året, runt 9,0 procent. Korttidsfrånvaron har dock sjunkit från 3,4 procent till 3,2 procent. Den totala sjukfrånvaron i staden som helhet är vid årets slut 6,5 procent och motsvarande värde för alla stadsdelsförvaltningar är 8,0 procent. Korttidsfrånvaron för staden är 2,6 procent och motsvarande värde för alla stadsdelsförvaltningar är 3,0 procent.

Personalomsättning i procent	T1	T2	VB
2021	i.u.	i.u.	3,40
2022	i.u.	i.u.	4,88
2023	1,62	3,27	4,45

Personalomsättning beräknas enligt: Det lägsta talet av avgångar eller rekryteringar av tillsvidareanställningar under året ställs mot det genomsnittliga antalet tillsvidareanställningar per befattning under året. Gäller anställningar som har rekryterats från annan arbetsgivare och anställningar som har avslutats i staden. Värdet som visas ackumuleras under året. Värdet vid årets slut är 4,45 procent.

De verksamheter där andel arbetad tid – timavlönade beräknas inom är: förskola, äldreomsorg samt social omsorg (funktionsnedsättning). Andelen timavlönade totalt för dessa verksamheter har minskat successivt under året och värdet för rullande 12 månader i november är 11,8 procent. Detta är en minskning under året med 3,0 procentenheter. Målet för 2023 var att minska andelen timavlönade till 12,5 procent, vilket har uppnåtts.

Särskilda redovisningar

Bedömning av nämndens interna kontroll

Analys

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd bedömer att den interna kontrollen under 2023 har varit tillräcklig.

Nämndens uppföljning av den interna kontrollen bygger dels på det arbete som följs upp inom ramen för väsentlighets- och riskanalys (VoR) och plan för intern kontroll. Planen för intern kontroll är upprättad utifrån väsentlighets- och riskanalysen. Nämndens arbete med intern kontroll är integrerat i verksamheternas löpande arbete, uppföljning genomförs på enhets- och nämndnivå. Avdelningschefen har ansvar för den löpande interna kontrollen över sin verksamhet. Enhetschefen ansvarar för att säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig inom sitt verksamhetsområde.

Den sammanfattande bedömningen är att de granskade verksamheterna/enheterna i huvudsak uppfyller krav på kontroll och uppföljning av gällande riktlinjer och rutiner på ett tillfredsställande sätt. Nämnden har efter avslutad uppföljning noterat avvikelser och förbättringsåtgärder avseende processen utfasning av skadliga kemikalier. Under 2024 ska ett arbete påbörjas för att förbättra rapporteringen.

Systematiskt kvalitetsarbete

Systematiskt kvalitetsarbete

Stadsdelsnämnden har bedrivit ett systematiskt kvalitetsarbete för att utveckla och säkra verksamheternas kvalitet genom väsentlighets- och riskanalyser, verksamhetsuppföljningar, egenkontroller, avvikelshantering samt genom att ta emot och utreda klagomål och synpunkter. Införande av det digitala verktyget för kvalitetsledning, 2C8, har påbörjats under året.

Stockholm stads kvalitetsprogram

Stadsdelsnämnden har arbetat aktivt med att implementera och förverkliga kvalitetsprogrammets intentioner inom stadsdelsnämndens verksamheter. Stadsdelsnämnden har bidragit till en lärande organisation och helhetssyn genom att i olika forum sprida goda exempel mellan verksamheterna och avdelningarna. Stadsdelsnämndens verksamheter har uppmuntrats till att arbeta innovativt. Under året har nämndens chefer stärkt sina kunskaper inom innovation- och förändringsledning och medarbetare har uppmuntrats till att genomföra stadens webbutbildning om innovation.

Stadsdelsnämndens kvalitetsforum med representanter från respektive avdelning har under året fortsatt diskutera gemensamma kvalitets- och utvecklingsfrågor.

Kvalitetsforum har under året bland annat arbetat för ökad digitalisering samt tagit fram en förvaltningsövergripande rutin för upprättande och hantering av styr- och stöddokument med tillhörande mallar. Utöver detta har kvalitetsforum arbetat för att:

- stärka verksamheternas kännedom om stadens och stadsdelens styrdokument
- utveckla förvaltningens stödfunktioner genom en behovsinventering. Behovsinventering har genomförts i syfte att analysera stödet i förhållande till verksamheternas behov och önskemål. Med kunskapen har stadsdelen kunnat agera och fatta beslut om förbättringar som leder till utveckling av förvaltningens kvalitetsarbete. Kunskapen är ett underlag för förvaltningens fortsatta utvecklingsarbete med att utarbeta relevanta mål, effektiva arbets sätt och optimalt resursutnyttjande samt prioritera rätt i förhållande till målgruppens behov och önskemål samt ekonomiska resurser.
- stärka den systematiska rapporterings- och analysförmågan av inkomna synpunkter och klagomål. Under året har nämnden beslutat om att använda en ny modul i ILS-webben där enheterna på ett effektivt sätt kan rapportera och analysera inkomna synpunkter och identifierade avvikelser.

Stadsdelsnämnden har deltagit i stadens kvalitetsutmärkelse genom bland annat nya examinatorer och lagledare. Telefonplans förskolor och RVC har deltagit. Nämnden har genom sitt deltagande fått ökad kunskap, inspiration och idéer för att utveckla den egna verksamheten.

För att stärka kvaliteten i handläggning och utförande av insatser inom avdelningarna individ- och familjeomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri samt äldreomsorg har stadsdelsnämnden fattat beslut om att använda processkartläggningsverktyget 2c8. Införandet av verktyget förväntas bidra till en ökad digitalisering, rättssäkerhet och likställighet i arbetsprocesserna. En styrgrupp och projektgrupp med representanter från nämndens verksamheter har under året utsetts och arbetet med att visualisera enheternas processer har inletts.

Övrigt

Avvikelser, synpunkter och klagomål

Stadens invånare ska känna sig väl bemötta i sina kontakter med nämndens verksamheter och veta att stadsdelsnämnden säkerställer att fel och brister rättas till. Nämndens verksamheter arbetar kontinuerligt med avvikelser, lex Sarah, lex Maria, inkomna synpunkter och klagomål. Stadsdelsnämnden har övergripande rutiner för hur förvaltningen hanterar inkomna synpunkter och klagomål samt identifierade avvikelser. Under året har nämndens rutin för lex Sarah reviderats. Hantering av inkomna synpunkter och klagomål samt avvikelser är viktigt för förvaltningens utvecklings- och förbättringsarbete. Inkomna synpunkter och klagomål under året har besvarats och fel och brister har rättats till så fort som möjligt.

Äldreomsorg

Äldreomsorgen har i år sammanlagt registrerat 163 synpunkter och klagomål samt avvikelser, vilket är en ökning i jämförelse med år 2022. Ökningen kan bero på det nya arbetssättet med

att registrera inkomna synpunkter, klagomål och avvikelser. Det har främst handlat om brister i rutiner/utförande av insatser samt verksamhet, bemanning och utebliven eller försenad insats. Verksamheterna har under året fått 55 stycken beröm. Utöver detta har avvikelser inom hälso- och sjukvården registrerats enligt rutin i avsett verksamhetssystem och en sammanställning och analys redovisas i aktuella verksamhetens patientsäkerhetsberättelser.

Äldreomsorgen har under året registrerat en lex Maria och åtta lex Sarah-rapporter i egen regi, vilket är lika många registrerade rapporter som år 2022. En lex Sarah-rapport har registrerats från enskild verksamhet, vilket är något färre registrerade rapporter än år 2022. Rapporterna har framförallt handlat om brister i utförande av insats/insatser. Under året har avdelningen arbetat aktivt med att kommunicera och informera äldreomsorgens verksamheter om hanteringen av avvikelser samt om skyldigheten att rapportera missförhållanden eller risk för missförhållanden. En utvärdering av stadens webbutbildning om lex Sarah för medarbetare har genomförts. Utvärderingen visade att utbildningen har lett till ökad kunskap samt att det finns kännedom om nämndens rutin om lex Sarah. Analys av resultatet visar att det finns fortsatt behov av att få fördjupad kunskap om hanteringen av lex Sarah och önskemål om att arbeta med konkreta exempel.

Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorgen har i år sammanlagt registrerat 49 synpunkter och klagomål samt avvikelser. Med anledning av att avdelningen delades under året kan ingen jämförelse med föregående år göras. Ökningen kan bero på det nya arbetssättet med att registrera inkomna synpunkter, klagomål och avvikelser. Det har främst handlat om brister i rutiner/utförande av insatser, bemötande samt kompetens. Verksamheterna har under året fått 41 stycken beröm.

Individ- och familjeomsorgen har totalt under året registrerat 14 inkomna lex Sarah-rapporter, vilket är något fler registrerade rapporter än år 2022. Rapporterna har framförallt handlat om brister i rättssäkerhet och handläggning och behov av åtgärder i form av förbättrade rutiner har identifierats.

Avdelningen för funktionsnedsättning och socialpsykiatri

Avdelningen för funktionsnedsättning och socialpsykiatri har sammanlagt registrerat 32 synpunkter, klagomål samt avvikelser. Med anledning av att avdelningen delades under året kan ingen jämförelse med föregående år göras. Det har främst handlat om bemötande samt utförande av insatser.

Avdelningen har totalt under året registrerat 29 inkomna lex Sarah-rapporter i egen regi, vilket är något fler registrerade rapporter än år 2022. Rapporterna har framförallt handlat om brister i utförande av insatser. Behov av åtgärder i form av förbättrade rutiner och egenkontroller har identifierats.

Förskola

Synpunkter och klagomål har under året hanterats enligt stadsdelsnämndens fastställda rutiner. Under 2023 har förskolan sammanlagt tagit emot 112 beröm och drygt 250 synpunkter och klagomål. Inrapporterade ärenden har ökat markant jämfört med föregående

år då stadsdelens förskolor sammantaget hade tretton stycken klagomål och synpunkter inrapporterade. Troligen så kan ökningen inte främst härledas till en faktisk ökning av antalet synpunkter, klagomål eller beröm på förskolorna utan snarare indikerar ökningen en mer noggrann rapportering detta år. Utifrån den hypotesen kan stadsdelens arbete med att implementera modulen ”Redovisning av synpunkter och klagomål” betraktas som framgångsrikt. Det är främst vårdnadshavare som inkommer med klagomål och synpunkter till förskolorna. De står för cirka 80 procent av ärendena, och synpunkterna och klagomålen handlar främst om bemanning och öppettider.

Samhälle och service

Under 2023 har totalt 6977 ärenden registrerats i stadens ärendehanteringssystem, Artwise/Tyck till. Av dessa avsåg 158 beröm, 804 förslag och frågor samt 376 klagomål och 5639 felanmälningar. Stadsdelsnämnden ger återkoppling i samtliga ärenden.

Enheten för Medborgarservice har fått 4 beröm och 2 klagomål. Återkoppling har lämnats i samtliga ärenden.

Verksamhetsuppföljning

I år har förvaltningen följt upp 32 enheter inom äldreomsorgen, varav 18 enheter bedrivs i enskild regi och en enhet på entreprenad. Inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri har 11 enheter i egen regi följts upp, en enhet på entreprenad samt tre enheter i enskild regi. Utöver detta har förvaltningens beställarenheter för funktionsnedsättning respektive äldreomsorg genomfört individuppföljningar samt uppföljning av direktupphandlade individavtal inom LSS. Förvaltningen har utöver stadens modell för uppföljning även genomfört entreprenadavtalsuppföljningar. Utförarna följer sammantaget kraven i avtal, lagar och föreskrifter och har därigenom de förutsättningar som krävs för en god och säker verksamhet. Flertal enheter har dock utvecklingsmöjligheter avseende vissa lokala rutiner och dokument.

Redovisning av synpunkter och klagomål

Uppdelning	Klagomål/synpunkter/kategorier	Utfall T1	Utfall T2	Utfall VB	Totalt ack. Utfall	Sammanfattning och planerade åtgärder	
Beröm	Antal beröm	12	119	83	214 st		
	Antal beröm stadsmiljö			158	158 st		
Från vem har klagomål, synpunkt eller avvikelser inkommit?	Annan (t.ex. okänd)		1	3	4 st		
	Brukare/patient	7	38	44	89 st		
	Invånare			2	2 st		
	Medarbetare/verksamhet inom förvaltningen	3	41	101	145 st		
	Närstående (anhörig, god man, etc.)	1	18	12	31 st		
	Patientnämnden		1		1 st		
	Samverkanspart (ex annan förvaltning, Region Stockholm, Polis)		4	7	11 st		
	Senior	10		12	22 st		
	Skolinspektionen		2	0	2 st		
	Ungdom						
Vårdnadshavare	7	133	66	206 st			
Vad gällde klagomålet, synpunkten eller avvikelser?	Annat (ange vad i rapporteringsvyn)	3	19	4	26 st		
	Bemanning (Kontinuitet, vikarieanskaffning)	4	17	49	70 st		
	Bemötande	6	22	33	61 st		
	Beslut (missnöje, avsaknad av beslut, ej kommunicerat etc.)	3	15	14	32 st		
	Brister i information (utebliven info, obegriplig info, etc.)	1	16	23	40 st		
	Brister i rutiner/utförande av insats eller verksamhet	2	18	62	82 st		
	Felanmälan Stadsmiljö			5 649	5 649 st		
	Fråga/idé			1	1 st		
	Fråga/idé stadsmiljö			804	804 st		
	Fysisk inne- eller utemiljö (ej städad, avsaknad av material etc.)		16	5	21 st		
	Hantering av personuppgifter		5	0	5 st		
	Klagomål som gäller hälso- och sjukvård			2	1	3 st	
	Klagomål Stadsmiljö			376	376 st		

Uppdelning	Klagomål/synpunkter/kategorier	Utfall T1	Utfall T2	Utfall VB	Totalt ack. Utfall	Sammanfattning och planerade åtgärder
	Kompetens	1	2	8	11 st	
	Mat och måltider	1	0	3	4 st	
	Teknik, verksamhetsystem och IT-relaterade frågor			5	5 st	
	Tillgänglighet (öppettider, telefontider, fysisk miljö)	6	19	25	50 st	
	Utebliven/förseiad insats eller aktivitet		11	28	39 st	
Varav antal avvikelser som lett till (ej incidenter som rapporteras i IA)	Lex Maria		1		1 st	
	Lex Sarah	1	27	26	54 st	
Återkoppling	Antal klagomål där återkoppling har lämnats	10	91	176	277 st	
	Antal klagomål där återkoppling har lämnats Stadsmiljö			376	376 st	
Åtgärder	Antal klagomål där åtgärder vidtagits	16	46	163	225 st	

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Checklista för årlig uppföljning

Förbättringsområden - analys av utfall

Vid den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet framkom att det finns behov av förbättring vad gäller introduktion för nyanställda i arbetsmiljöarbetet. Det största behovet av förbättringar av introduktion finns inom Förskoleavdelningen. Förvaltningen kommer att fortsätta arbetet med att inkludera arbetsmiljöarbetet i introduktionen för nya medarbetare. Detta arbete påbörjades 2023 och kommer att fortsätta 2024. Målet att alla verksamheter genomför introduktioner där arbetsmiljöarbetet ingår.

Det finns även förbättringspotential för hur riskobservationer, tillbud, olycksfall och arbetsskador rapporteras i IA-systemet. Förvaltningen bedömer att det råder en underrapportering av arbetsmiljörelaterade incidenter. Förvaltningen kommer därför att arbeta med att nå ut bättre till medarbetarna med information om vad som ska rapporteras som en arbetsmiljöincident.

Framgångsfaktorer-analys av utfall

Det systematiska arbetsmiljöarbetet med årlig uppföljning samt fördelning av arbetsmiljöuppgifter fungerar mycket bra på förvaltningen. Eftersom Stockholms stads förvaltningar byter arbetssätt och går över till att använda ett ILS-systemet för detta under 2024 kommer Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning att arbeta för att bibehålla kvalitén i arbetet även under 2024.

Arbetet med att utreda risker regelbundet samt vid verksamhetsförändring, och att utreda orsaker till ohälsa, tillbud och olyckor i verksamheten fungerar bra. Systemstöd finns.

Föregående års aktiviteter från årlig uppföljning-analys av utfall

Under 2023 har Förskoleavdelningen förbättrat rutinerna för introduktionen av nyanställda så att arbetsmiljöarbetet inkluderas. Detta syns i den årliga uppföljningen då antalet enheter som inte har med detta i sin introduktion har halverats jämfört med 2022.

Andra områden som förvaltningen arbetat med att förbättra, är kännedom och tydlighet rörande arbetsmiljömålen, samt att öka kännedomen om vilka som är skyddsombud. Inom dessa områden visar den årliga undersökningen att förvaltningen lyckats öka andelen enheter där detta fungerar bra.

Under 2023 har förvaltningen utökat samverkanssystemet med samverkansgrupper på enhetsnivå. Detta har resulterat i ett tätare samarbete mellan chefer och skyddsombud i arbetsmiljöfrågor. Det bekräftas också i den årliga avstämningen, som visar att arbetsgivare, fackliga organisationer, skyddsombud och medarbetare samverkar i arbetsmiljöfrågor i mycket hög grad inom Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning.

Lee Orberson
stadsdelsdirektör
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

Alex Baena
avdelningschef
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lee Orberon, stadsdelsdirektör	2024-02-06
Alex Baena, avdelningschef	2024-02-05